

2024

РІЧНИЙ ЗВІТ

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

Зміст

Вступне слово	03
Цифри року	04
Незворотність демократичного розвитку	08
Рівні можливості для постраждалих від війни	28
Дієві механізми відповідальності за міжнародні злочини	44
Ефективні інструменти для економічної стійкості	52
Сила культури	74
Реінтеграція ветеранів та розширення їх можливостей	88
Забезпечення прогресу в переговорах про вступ до ЄС	104
Міжнародна підтримка справедливого і сталого миру	112
Команда Фонду	125
Правління Фонду	130
Аудиторський висновок	132

Вступне слово

Велика війна суттєво змінила систему координат українського суспільства. Пріоритет номер один – виживання у нерівному протистоянні з потужним агресором. Водночас виживання розуміється не лише як фізичне самозбереження, а як відстоювання сутності, заради якої ми живемо і діємо. Для нас у Міжнародному фонді «Відродження» такою стрижневою сутністю є відповідальна свобода – органічна властивість українського народу, як ми його розуміємо. А проявом цієї сутності в суспільно-політичну сферу є демократичне врядування, прозорість, доступ громадян до прийняття та впровадження рішень. Тільки такий доступ генерує належну довіру і відчуття причетності до держави як до спільної справи. Без цього – війну не виграти.

Світові події 2024 року засвідчили, що демократія та свобода не є раз і назавжди захищеною даністю, навіть у країнах «старої демократії». Свободу треба захищати в режимі «щоденного плебісциту», інакше на неї рано чи пізно знайдуться руйнівники. Навіть у відносно мирний час популісти, потенційні диктатори, зламавши моральний компас суспільства, можуть відкрити двері у пекло ненависті і несвободи.

Але нам мирний час ще належить вибороти. А під час війни, перед очима екзистенційного виклику, певною мірою легше бачити основне і фокусуватись на найбільш необхідному.

Ми допомагали найбільш життєздатним і самозарадним проявам громадської активності і самоорганізації, які допомагають Україні вистояти. Ці прояви –

Олександр Сушко

виконавчий директор
Міжнародного фонду «Відродження»

неоднотипні і нерівноцінні, однак всі вони представляють правдиві зразки громадської ініціативності, що є основою живої демократії. Ми будували мости між різними ланками громадянського суспільства, між військовими і цивільними, між громадськістю та владою (в тому числі на найвищому політичному рівні) – і набули нового неоціненного досвіду. Ми прагнули залучати нових великих донорів для підтримки українських громадських ініціатив – і досягли успіху.

Про наш багатогранний досвід взаємодії з динамічним українським громадянським суспільством, про підтримку і партнерства – дана публікація. Тут багато змісту, який свідчить про розмаїття та креативність людей, яких нам пощастило зустріти тут у вирі буремних років.

Наше основне послання, яке ми транслюємо в ці темні-світлі часи нашим вже багаторічним конкурсам для ветеранських та волонтерських ініціатив – «Тримаймо стрій» !

Цифри року

У 2024 році Міжнародний фонд «Відродження» продовжив фінансову підтримку громадянського суспільства в Україні. Загальний обсяг фінансування склав 592,6 мільйона гривень. Ці кошти дали змогу реалізувати 427 проєктів, спрямованих на розвиток демократії, захист прав людини, підтримку реформ, посилення стійкості громад та інші важливі справи.

Партнерами Фонду стали 280 організацій з усієї країни, які отримали не лише фінансову допомогу, а й експертну підтримку. Такий масштаб діяльності свідчить про ключову роль Фонду у зміцненні громадянського сектору під час війни.

592,6

млн грн

склала підтримка
громадянського
суспільства у 2024
році

427

проєктів

підтримав Фонд
у 2024 році

280

організацій

підтримав Фонд
у 2024 році

97

організацій

вперше отримали
кошти від Фонду

Регулярна підтримка в дії: Александер Сорос двічі відвідав Україну у 2024 році

У 2024 році Голова Фундацій Відкритого Суспільства Александер Сорос двічі приїздив до України з робочими візитами – у травні та серпні. Його візити стали чітким сигналом постійної підтримки нашої держави в умовах війни та послідовного партнерства з українським громадянським суспільством. Під час кожної поїздки Сорос зустрічався з представниками уряду, Офісу Президента, дипломатами та експертами, зосереджуючи увагу на ключових питаннях стійкості, реформ та міжнародної підтримки.

У травні Александер Сорос обговорював з першою віцепрем'єркою Юлією Свириденко економічну стійкість України та шляхи підтримки бізнесу, а з міністром енергетики Германом Галущенком – наслідки обстрілів енергетичної інфраструктури. Заступник керівника ОП Олексій Кулеба розповів про безпекову ситуацію в прифронтових регіонах і подальші кроки децентралізації. У розмові з Андрієм Єрмаком ішлося про підготовку до Глобального саміту миру та реалізацію ініціативи Bring Kids Back UA.

Під час серпневого візиту Сорос знову зустрівся з Андрієм Єрмаком – основну увагу приділили темам енергетичної та продовольчої безпеки, а також звільнення полонених і депортованих. В обговоренні взяла участь також посолка ЄС Катаріна Матернова – зустріч стосувалась євроінтеграційного курсу України, впровадження реформ та підтримки з боку Європейського Союзу.

Імпульс: програма для розвитку громадянського суспільства в регіонах, постраждалих від війни

Міжнародний фонд «Відродження» у партнерстві з Фондом Східна Європа, за підтримки урядів Норвегії та Швеції, розпочав нову багаторічну програму посилення громадянського суспільства України. Програма орієнтована на допомогу понад 100 місцевим організаціям, які працюють із ветеранами, внутрішньо переміщеними особами та молоддю в постраждалих регіонах. Основна мета – дати їм інструменти, знання й ресурси для активної участі у відновленні держави та побудові демократичного, інклюзивного суспільства.

Програма має три ключові напрями: розвиток організаційного потенціалу громадських ініціатив, підтримка сталих інклюзивних проєктів на місцях і посилення адвокаційної ролі громадянського суспільства у впровадженні реформ. У межах програми організації зможуть пройти навчання, отримати гранти, долучитися до форумів та стажувань, а також використовувати онлайн-інструменти для розвитку своєї роботи.

Серед інструментів підтримки – Індекс стійкості громадянського суспільства, онлайн-курс на платформі «Зрозуміло!», малі гранти для проєктів у сфері рівності, екології та інклюзії, а також створення регіональних центрів громадської активності. Особлива увага приділяється прозорості, екологічності та гендерному підходу в роботі організацій.

Програма триватиме до 2027 року та має стати новим імпульсом для зміцнення громадського сектору в умовах війни та відновлення. Фонд і партнери переконані, що сильне громадянське суспільство – основа майбутньої демократичної та стійкої України.

Фонд та ЄС запустили новий трирічний проєкт для посилення громадянського суспільства на шляху до ЄС

Міжнародний фонд «Відродження» у партнерстві з Європейським Союзом розпочав новий трирічний проєкт «Вступаємо у ЄС разом: посилення ролі громадянського суспільства у вступі України у ЄС». Загальний бюджет – понад 6 мільйонів євро, більшість яких буде спрямовано на грантову підтримку українських громадських організацій. Це вже третій спільний масштабний проєкт у межах рамкового партнерства Фонду та Представництва ЄС в Україні.

Проєкт спрямований на те, щоб дати українському громадянському суспільству більше можливостей впливати на переговори про вступ до ЄС, брати участь у реформуванні державної політики та зміцнювати демократичні практики. Особливий акцент робиться на залучення ініціатив з регіонів та посилення євроінтеграційного виміру на місцевому рівні.

Планується підтримати щонайменше 150 проєктів через відкриті конкурси, провести навчальні заходи, мережування, конференції, інформаційні кампанії та щорічні дослідження громадської думки. Окремо буде розвиватися комунікаційна складова, щоб більше українців розуміли суть та переваги євроінтеграції.

Проєкт має на меті не лише підтримати окремі ініціативи, а й зміцнити інституційну спроможність громадського сектору, створити сталі партнерства та забезпечити активну участь громадян у трансформаційних процесах, які наближають Україну до членства в Європейському Союзі.

Незворотність демократичного розвитку

У 2024 році ми підтримували розвиток місцевої демократії, політичної конкуренції та громадянської участі, роблячи акцент на інклюзивних рішеннях і залученні різних груп населення. Сприяли зміцненню співпраці між громадянами та місцевою владою, розширювали доступ до ресурсів і можливостей, а також підтримували ініціативи, що роблять демократичний розвиток незворотним. У центрі нашої уваги – громади, які в умовах війни зберігають довіру, участь і відкритість як основу для відновлення й сталого майбутнього.

Чому це важливо?

Незворотність демократичного розвитку – це запорука стабільності, довіри громадян до держави та здатності суспільства протистояти зовнішнім і внутрішнім викликам. Коли люди мають реальні інструменти впливу на рішення, відчують повагу до свого голосу та бачать зміни – вони більше довіряють одне одному та інституціям.

Особливо в умовах війни важливо зберігати і зміцнювати демократію: щоб попри тиск, громади залишалися згуртованими, включеними у політичне життя, а влада – підзвітною. Це основа для відновлення, справедливості й майбутнього розвитку країни.

Наші пріоритети

Посилення місцевої демократії

Підтримка участі мешканців у прийнятті рішень та розвитку самоврядування.

Інклюзивні рішення

Залучення до процесів вразливих і маргіналізованих груп.

Політична конкуренція

Сприяння прозорості та рівним правилам для всіх гравців

Громадянська участь

Заохочення активної ролі людей у суспільному житті.

Доступ до можливостей

Посилення спроможності громад та організацій впливати на зміни.

Налагодження діалогу між владою та громадянським суспільством

Ефективна взаємодія громадських ініціатив та державних органів є ключовою для зміцнення стійкості України. У 2024 році Міжнародний фонд «Відродження» став платформою для відкритого діалогу, де представники громадянського суспільства можуть напряму взаємодіяти з керівниками державних інституцій, адвокувати важливі ініціативи та впливати на ухвалення рішень.

Фонд допоміг організувати серію зустрічей з представників громадянського суспільства з міністрами Кабінету Міністрів, посадовцями Офісу Президента тощо. Зустрічі були присвячені питанням оборони, дипломатії, енергетики та багатьом іншим.

Прикладом такої взаємодії стала і організація зустрічі із Президентом України Володимиром Зеленським у жовтні 2024 року. Громадські лідери обговорили роль громадянського суспільства у посиленні міжнародної підтримки України та мобілізації суспільства для досягнення перемоги. Учасники підняли питання прав людини, адвокації на міжнародному рівні та ролі громадських організацій у зміцненні національної згуртованості.

Розвиток місцевої демократії

У 2024 році Фонд системно підтримував розвиток місцевої демократії як основу сталої відбудови, участі громадян і інтеграції України до ЄС. Ми інвестували в навчання, обмін досвідом, розвиток проєктного мислення на місцях та посилення спроможності громад вирішувати проблеми самостійно. Завдяки партнерству з органами місцевого самоврядування, університетами та громадськими організаціями вдалося підтримати десятки ініціатив, що роблять громади більш активними, відкритими та здатними до змін.

Громади навчаються економічному розвитку

У межах проєкту Альянсу українських університетів громади Львівщини взяли участь у навчальній програмі «Інструменти місцевого економічного розвитку». Було напрацьовано 12 практичних проєктів, зокрема у сферах підтримки бізнесу, туризму, управління комунальним майном і цифровізації.

Збірка історій успіху

У рамках ініціативи «Громадськість за демократизацію» вийшла збірка історій успіху з 25 регіонів. Проєкти переможців охоплювали найрізноманітніші теми – від локального розвитку до адвокації прав вразливих груп – і показали силу громадської дії в час війни.

КНИГА ІСТОРІЙ УСПІХУ

Громадськість за
демократизацію

Залучення коштів і робота з донорами

У Львові за підтримки Фонду провели офлайн-курс «EUcation» для працівників міськради й комунальних підприємств. Учасники вчилися подавати проєктні заявки, готувати пітчінги та презентували ідеї міжнародним донорам. Захід сприяв розвитку навичок проєктного менеджменту й міжнародної співпраці на місцевому рівні.

Діалог про відновлення на сході України

ГО «Асоціація «Відродження та Розвиток» у партнерстві з низкою організацій провела серію обговорень у межах проєкту «Залучення громадськості сходу України до відновлення своїх громад». Під час круглого столу в серпні 2024 року учасники з Донецчини та Луганщини говорили про виклики, пов'язані з окупацією, релокацією бізнесу та відновленням місцевої економіки. Активістка Юлія Володченко наголосила на важливості збереження зв'язку між місцевою владою та підприємцями, а також на ролі громадянського суспільства як посередника в цьому процесі.

Регіональні ініціативи для розвитку локальної демократії

У Запоріжжі за підтримки місцевої ОВА та за участі понад 80 громадських діячів пройшов форум «Ефективні інструменти співпраці громадськості з владою». Організатори обговорили участь громадян у формуванні Національної стратегії розвитку громадянського суспільства, підтримку ВПО, ветеранів, а також посилення участі громадськості в ухваленні рішень.

Конкурси на підтримку місцевої демократії: залучення громад до відновлення та участі у прийнятті рішень

Стійкість, відновлення та розвиток територіальних громад

Конкурс був орієнтований на підтримку ініціатив, що сприяють прозорому та сталому відновленню громад із залученням громадськості. Було отримано 112 проєктних пропозицій, з яких підтримано 13, зокрема з Київської, Миколаївської, Сумської, Івано-Франківської, Запорізької та Черкаської областей.

Підтримані проєкти охопили широке коло питань: розроблення стратегій відновлення, створення громадянських платформ, залучення мешканців до планування, запровадження антикорупційних інструментів, розвиток горизонтальної співпраці між громадами та впровадження екологічно орієнтованих рішень. Наприклад, ГО «Екологія-Право-Людина» працює над моделлю «зеленого» відновлення, а ГО «Офіс ефективного регулювання» застосовує економічне моделювання для розвитку Бородянської громади.

Сприяння розвитку та використанню форм громадської участі

Другий конкурс був спрямований на підтримку організацій, які розвивають інструменти безпосереднього народовладдя: загальні збори, місцеві ініціативи, громадські слухання, ОСНи та консультативні ради. Перевага надавалась проєктам у селах, селищах та малих містах, а також тим, які впроваджували нові практики участі у співпраці з місцевою владою.

13 переможців отримали підтримку на проєкти з розвитку нормативної бази, адвокації, навчання громадян, включення вразливих груп у процеси участі. Серед них – ГО «Джерела», яка запроваджує інструменти участі для людей з інтелектуальними порушеннями в Києві, ГО «Екосенс», що створює Раду відновлення в Запоріжжі, та ГО «Центр громадянських ініціатив Лтава», яка розвиває місцеву демократію на Полтавщині.

Стійкість українців в умовах війни

Соціальна згуртованість в умовах війни: що об'єднує українські громади

У вересні 2024 року Міжнародний фонд «Відродження» спільно з компанією Ipsos презентував дослідження соціальної згуртованості в українських громадах. Його мета – зрозуміти, як співіснують різні вразливі групи в умовах війни: ВПО, ветерани, родини військових, постраждалі цивільні.

Опитування охопило 51 громаду з 14 областей. Результати показали: 45% українців мають високий рівень згуртованості, 33% – низький. Найвищий рівень фіксується в тилу, найнижчий – біля фронту. Драйверами згуртованості є довіра до ЗСУ, волонтерів, місцевої влади; натомість головною загрозою – корупція та недовіра до державних інституцій.

Це дослідження допоможе краще планувати роботу з громадами, будувати довіру, уникати соціального розколу й шукати інструменти порозуміння на місцях. Як зазначила директорка програми «Громадянська стійкість» Ксенія Шаповал, головне – не допустити, щоб після перемоги ми опинилися в суспільстві, поділеному конфліктами.

Українські громади вперше оцінили свою стійкість до воєнних викликів

У 2024 році Альянс українських університетів спільно з Міжнародним фондом «Відродження» провів дослідження стійкості громад до викликів війни. Опитування охопило понад 2600 респондентів у 12 громадах семи областей. Дослідники виявили, які соціальні групи є найвразливішими, які компоненти стійкості дають збій і як довіра до місцевої влади впливає на готовність реагувати на кризи. Це стало першим кроком до створення методології національного вимірювання стійкості громад.

Як забезпечити стійкість держави у 2024 році: підсумки Форуму Доброго Врядування

У лютому в Києві відбувся Форум Доброго Врядування «Україна 2024: виміри стійкості». Захід зібрав представників оборони, бізнесу, громадянського суспільства, культури та освіти. Учасники говорили про комплексну мобілізацію ресурсів, перехідне правосуддя, ветеранську політику та роль бізнесу у зміцненні економіки. Форум пройшов у форматі відкритого діалогу, де кожен міг окреслити бачення стійкої та справедливої України. Захід організовано за підтримки NED і Міжнародного фонду «Відродження».

Методики без даних: чому громадам важко визначати пріоритети

ГО «НОВА Енергія» проаналізувала, як українські громади формують пріоритети у відбудові. У фокусі – порівняння державної та альтернативної методики від TIU, а також цифрова система DREAM. Результати дослідження показали: DREAM не містить більшості потрібних даних – 55% інформації для державної методики взагалі відсутні. Експерти радять оновити систему та автоматизувати оцінку проєктів, аби мінімізувати ризики корупції. Дослідження проведене за підтримки Фонду в межах проєкту з Краснопільською громадою.

Як громадам самостійно виміряти рівень згуртованості

Інститут громадянського суспільства спільно з Фондом підготував методичні рекомендації для громад, які хочуть оцінити рівень згуртованості. Базуючись на дослідженнях у двох громадах, автори створили доступний інструмент, що дозволяє місцевій владі зрозуміти, що саме об'єднує чи роз'єднує мешканців. Результати допоможуть формувати політики, які враховують локальні потреби та сприяють соціальній стабільності.

Відкрита влада та доброчесність

У 2024 році Міжнародний фонд «Відродження» продовжив системну роботу з протидії та запобігання корупції як одному з ключових викликів для сталого розвитку України. У час, коли суспільна довіра є критично важливою, діяльність Фонду в цій сфері допомагає не лише виявляти корупцію, а й зміцнювати інституційну спроможність держави, просуваючи принципи доброчесності, відкритості й ефективного врядування.

Системний моніторинг відкритості влади

У 2023 році Рух ЧЕСНО за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» провів низку досліджень, які системно показали, наскільки відкрита та підзвітна влада в Україні на різних рівнях. У фокусі – місцеві ради, парламентські комітети та електронні петиції як інструмент взаємодії громадян з державою.

Моніторинг відкритості обласних і міських рад засвідчив: попри війсьний стан, більшість з них демонструють позитивну динаміку. Найвищі оцінки отримали ради у Вінниці, Рівному, Тернополі, Одесі, Волині. Водночас окремі ради, зокрема Запорізька обласна та міська, залишаються фактично закритими для громадян. Проблеми з публікацією документів, анонсами засідань чи протоколами – усе це ускладнює громадський контроль і послаблює довіру до влади.

Робота парламентських комітетів теж стала відкритішою: більшість оновили сайти, відновили трансляції та впровадили нові зручні формати комунікації. Деякі комітети – як-от з питань євроінтеграції, антикорупційної політики, енергетики чи соціальної політики – навіть перевершили базові вимоги. Але є і ті, що досі не публікують матеріали засідань.

Такі дослідження – це не лише статистика. Вони показують, де влада готова до діалогу, а де ще закрита від суспільства. І водночас допомагають вибудовувати практичні маршрути до більшої прозорості та підзвітності.

Школа Антикору: нова хвиля громадських розслідувачів

У січні 2024 року відбувся перший випуск Школи Антикору – 23 учасники з 20 міст України стали частиною спільноти антикорупційних розслідувачів. Серед них – військові, журналісти, юристи, активісти й волонтери. Вони отримали необхідні знання й інструменти для викриття корупції та контролю за витратами публічних коштів.

Проект реалізували п'ять громадських організацій – I3I, StateWatch, ЧЕСНО, FiscalCenter і Антикорупційний штаб – за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Уже в лютому випускники розпочали перші розслідування у своїх регіонах.

Оцінка роботи Державного агентства з відновлення

У червні 2024 року «Антикорупційний штаб» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» представив результати моніторингу роботи Державного агентства з відновлення. Головним висновком стало те, що навіть в умовах війни відбудова має відбуватись прозоро й під контролем громадськості. За сприяння фонду створено Раду прозорості при Агентстві – платформу для комунікації між громадянами та чиновниками. До неї увійшли медійники, активісти та блогери, які отримали знання для якісного моніторингу витрат бюджетних коштів.

Захист викривачів корупції: курс на зміни

У липні в Києві відбулася четверта щорічна конференція «Викривачі корупції в Україні», яку традиційно підтримав Міжнародний фонд «Відродження». Подія зібрала понад 80 учасників, серед яких представники держорганів, ЗСУ, антикорупційних ГО та міжнародні експерти.

Конференція не лише окреслила ключові виклики, а й дала старт роботі над «дорожньою картою» майбутнього комплексного закону про захист викривачів. Вперше публічно обговорювалися проблеми військових-викривачів і шляхи їх правового захисту. Подія стала черговим кроком до зміцнення довіри громадян до антикорупційної системи України.

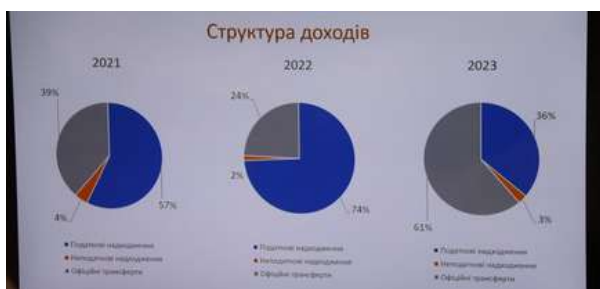

Аналіз бюджетів громад в окупації

У 2024 році Міжнародний фонд «Відродження» підтримав реалізацію аналітичного проекту «Бюджети в екзилі», що був спрямований на вивчення функціонування бюджетних процесів у громадах Донецької та Луганської областей, які після початку повномасштабного вторгнення опинилися в тимчасовій окупації.

Проект реалізували Громадське партнерство «За прозорі місцеві бюджети!» спільно з ГО «Кризовий медіа-центр «Сіверський Донець». Його метою було проаналізувати, як у громадах, що втратили фізичний контроль над територією, відбувалося формування та витрачання публічних коштів, зокрема у сфері охорони здоров'я.

У ході дослідження було ідентифіковано 15 медичних закладів, які працювали в релокації, уклали 21 чинний договір із НСЗУ та надавали послуги на понад 142 млн грн. Усі вони були офіційно зареєстровані на окупованих територіях, але фактично функціонували в інших областях України.

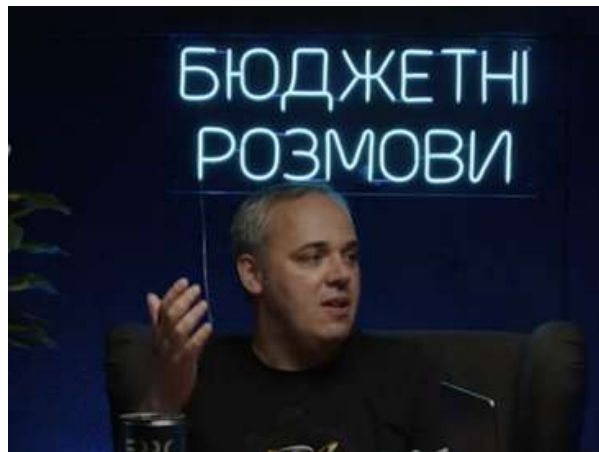

«Бюджетні розмови»: подкаст про гроші, які нас стосуються

У 2024 році Центр досліджень фінансової політики запустив подкаст «Бюджетні розмови» – просту, але глибоку розмову про публічні фінанси, яка допомагає кожному краще розуміти, як працює бюджет держави, на що йдуть наші податки і чому це має значення. Подкаст створено за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

Співведучі – голова Центру Віктор Мазярчук та експерт з публічних фінансів Роман Слободян – обговорюють актуальні теми з міністрами, депутатами, експертами й військовими. Вони говорять про все: від соціальної політики, закупівель, децентралізації до того, скільки коштує війна та хто її фінансує.

У подкасті – реальні історії, аналітика й пояснення складного простими словами. Серед гостей – Дарина Марчак, Олександр Солонтай, Надія Бігун, Ярослав Железняк та Олександр Ябчанка. Кожен випуск – це не просто розмова про цифри, а про сенси, які стоять за ними. Подкаст можна слухати на аудіоплатформах або дивитися на YouTube. Це контент для всіх, хто хоче розуміти, як функціонує країна у складні часи.

Правда, безпека і довіра: підтримка інформаційної політики

У 2024 році Міжнародний фонд «Відродження» послідовно підтримував ініціативи, що сприяють розвитку незалежних медіа, підвищенню інформаційної безпеки та глибшому діалогу між владою, суспільством і журналістами. У фокусі – підтримка критичного мислення, протидія дезінформації та розвиток локального контенту, який відображає реальні потреби громад.

«Редакція»: фільм і розмова про силу локальних медіа

Документально-ігрова стрічка «Редакція» режисера Романа Бондарчука стала приводом для обговорення стану локальних медіа в умовах війни. У 10 містах України відбулися спеціальні покази фільму, а також публічні дискусії за участі журналістів, редакторів та експертів. У центрі уваги – боротьба за правду в умовах фейків, тиску та дезінформації. Глядачі впізнавали у стрічці свої міста, а діалоги після показів перетворювались на майданчики для обміну досвідом. Проект підтримано Фондом спільно з USAID.

Діалог влади, медіа і громадянського суспільства

У рамках круглого столу, організованого Аспен Інститутом Київ, відбулася закрита дискусія між представниками державної влади, медіа, громадянського суспільства та комунікаційних експертів. Учасники шукали баланс між безпековими обмеженнями під час воєнного стану та необхідністю відкритого інформування. Ключове питання – як зберегти довіру до української інформаційної політики всередині країни та на міжнародній арені. Захід підтримано Фондом у партнерстві з ЄС.

«Інформаційна безпека Бессарабії»: голоси з півдня

У серпні в Одесі Інститут Центральноєвропейської Стратегії провів публічну дискусію про стан інформаційного середовища в південній частині Одеської області. Обговорення торкнулося проблем ізоляції громад Буджаку від загальноукраїнського медіаполя, домінування російськомовного контенту та впливу іноземних мовників. Учасники наголосили на потребі україномовного продукту, освітніх ініціатив та підтримки культурних подій у регіоні.

«Голоси фронтиру»: радіоесеї від військових

У проєкті «Голоси фронтиру», створеному командою Радіо Культура, звучать щирі історії українських військових – як жінок, так і чоловіків. Вони особисто озвучили свої есеї про пережите на війні, страх, сміливість, любов і втрати. Радіоесеї створювались у складних умовах – тексти писалися з передової, редагувалися редакторами, записувалися у студії та проходили адаптацію в аудіоформат. Проєкт формує нове бачення ветеранів у суспільстві.

«ППО: протипанічна оборона»

Проєкт «ППО» – це серія радіопрограм на «Радіо Культура», які аналізували фейки, маніпуляції та інформаційні атаки, що поширюються під час війни. Команда журналістів і психологів розглядала кожен випадок з точки зору впливу на свідомість та пояснювала, як не піддаватись паніці. Завдяки глибокому аналізу та доступному викладу, проєкт став популярним серед слухачів і здобув премію імені Івана Франка в номінації «Кращий твір у радіомовній сфері». Підтримку проєкту надав Міжнародний фонд «Відродження».

Системні зміни в кримінальній юстиції

Міжнародний фонд «Відродження» системно працює над розвитком кримінальної юстиції в Україні. В центрі цієї роботи – права людини, підзвітність, доброчесність і людяність у всіх елементах системи: від першого контакту з поліцією до судового вироку. Підтримуючи впровадження новітніх рішень, навчання й обговорення змін, Фонд разом із партнерами формує справедливішу та ефективнішу правоохоронну систему в умовах війни та трансформації країни.

Custody Records у Запоріжжі

У жовтні 2024 року система електронної фіксації дій із затриманими особами Custody Records запрацювала у Запорізькому райуправлінні поліції. Це – важливий крок до гарантування прав людини і прозорості дій поліції. Відеофіксація і контроль усіх етапів взаємодії із затриманими знижує ризики зловживань і підвищує довіру до правоохоронних органів. Проєкт реалізовано за участі Міжнародного фонду «Відродження».

Custody Records в Ірпені

Після відновлення зруйнованого війною відділку поліції в Ірпені, там також впровадили систему Custody Records. Це не просто відбудова, а перезапуск роботи відділку за новими, людиноцентричними стандартами. Завдяки системі фіксується кожен крок – від затримання до утримання, що гарантує безпеку як затриманих, так і поліцейських. Це ще один крок до справедливості, де процедури та контроль є надійним запобіжником порушень.

Підготовка прокурорів-стажистів

У липні стартувала первинна підготовка прокурорів-стажистів в Тренінговому центрі прокурорів України. Один із перших модулів – курс «Професійна етика прокурора», розроблений Центром політико-правових реформ та JustGroup за підтримки Фонду. Питання доброчесності, відповідальності та самоврядності професії – у фокусі підготовки нового покоління прокурорів, які мають служити суспільству на основі етичних принципів і верховенства права.

ШІ в правосудді: перше масштабне дослідження в Україні

Центр Дністрянського за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та Європейського Союзу провів дослідження, присвячене потенціалу використання штучного інтелекту у сфері кримінальної юстиції. Вперше було зібрано дані про те, як судді, прокурори, адвокати та правники оцінюють перспективи, ризики і виклики впровадження ШІ у свою роботу. Особливу увагу приділено тому, як саме технології можуть допомогти системі правосуддя – від підготовки документів до аналітики й ухвалення рішень.

Як відновлювати адвокатуру після деокупації

У січні 2024 року відбулось обговорення викликів відновлення адвокатури на звільнених територіях. Експерти, правозахисники та адвокати дискутували щодо можливої відповідальності юристів, які працювали в окупації, та потреби у зважених механізмах оцінки їхньої діяльності. Захід організовано Центром прав людини ZMINA за підтримки Фонду та ЄС.

Цифровий щит для громадян: сайт проєкту «Кібер Брама»

У квітні 2024 року відбулася презентація сайту проєкту «Кібер Брама», створеного для підвищення обізнаності громадян у сфері кібербезпеки. Сайт пропонує практичні поради щодо безпечної поведінки в мережі, пояснює як захищати себе від шахрайства, кібербулінгу, фейків та пропаганди. Окремі розділи присвячені кібербезпеці в освіті, повсякденному житті та під час війни. Проєкт об'єднав зусилля кіберполіції, ГО «МІНЗМІН», КМЕС, компанії «Єдинка», ЄС і Міжнародного фонду «Відродження».

Платформа також містить розділ з кіберновинами, словником основних термінів і гідом із користування соцмережами та застосунками. Громадяни можуть повідомляти про кіберзагрози безпосередньо через сайт. Унікальність проєкту – в його практичній спрямованості: ресурс адаптований для широкої аудиторії й уже залучив понад 300 тисяч людей. Це частина ширшої стратегії цифрової стійкості України у протидії ворожим ІПСО та деструктивним онлайн-впливам.

Конференція JustConf2024

У листопаді 2024 року в Києві відбулася конференція «JustConf2024: здоровий глузд в дії», яка зібрала практиків кримінальної юстиції, правозахисників, науковців і держслужбовців, щоб разом обговорити виклики системи правосуддя та поділитися інноваційними ідеями. У центрі уваги були теми людяності в кримінальному процесі, прозорості, ролі даних і цифрових інструментів у правосудді, виклики перехідного правосуддя та професійної етики. Особливий акцент зробили на тому, як цінності, емпатія та здоровий глузд мають формувати майбутню модель української юстиції в умовах і після війни.

Конференція стала майданчиком для осмислення нових підходів: від візуалізації даних для підвищення довіри до системи – до дискусій про межі криміналізації діяльності в окупації. Учасники обговорили інструменти, що дозволяють зробити систему справедливішою – від незалежної експертизи до публічного обліку витрат на кримінальні провадження.

Стійкість громадських організацій

У 2024 році Міжнародний фонд «Відродження» системно підтримував проекти, спрямовані на інституційний розвиток, відновлення ресурсів і підвищення стійкості громадських організацій по всій Україні. У рік, коли країна продовжувала жити й працювати в умовах повномасштабної війни, особливо важливо було допомогти громадянському сектору не лише зберегти свої команди, а й переосмислити свою роль у повоєнному відновленні та демократичному розвитку держави.

Індекс сталості ОГС

У вересні 2024 року Український незалежний центр політичних досліджень за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» презентував оновлений Індекс сталості організацій громадянського суспільства за 2023 рік. Це дослідження, що стало продовженням міжнародної ініціативи USAID, дозволяє комплексно оцінити стан розвитку ОГС в Україні, виявити сильні сторони та загрози, а також сформулювати бачення подальших кроків.

Індекс враховує правове середовище, організаційну спроможність, фінансову стійкість, адвокаційний потенціал, публічний імідж, а також здатність надавати послуги.

Фінансові консультації для ОГС

У березні Інститут лідерства та управління УКУ провів серію безплатних онлайн-консультацій для громадських організацій з питань бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Експертка Ольга Іванків допомагала учасникам розібратись у складних питаннях фінансового управління, а також підготувала відкритий вебінар за результатами найпоширеніших запитів.

Цей проект, реалізований у межах ініціативи «На хмарі» за підтримки МФ «Відродження», показав, наскільки актуальною є тема фінансової грамотності для сектору. Простий і зрозумілий формат консультацій допоміг десяткам організацій краще орієнтуватися у звітності та правилах оподаткування, що критично важливо для ефективного управління коштами в часи нестабільності.

Менторська програма для ОГС від «Теплого міста»

У 2024 році громадська платформа «Тепле місто» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» реалізувала масштабну менторську програму для громадських, благодійних та молодіжних організацій з усієї України. Програма була створена як практичне продовження онлайн-курсу від «Теплого міста» на Prometheus, який став справжнім поштовхом для сотень організацій, що прагнули системного розвитку.

Участь у програмі була безплатною та складалася з двох етапів. Перший — триденна офлайн-школа в Івано-Франківській області — дав змогу учасникам наживо поспілкуватися з командою «Теплого міста», а також пройти інтенсивні воркшопи з інституційного розвитку.

Другий етап — тривале менторське супроводження — тривав до кінця серпня. Учасники працювали з ментором над індивідуальними цілями. Протягом цього часу також відбувалися онлайн-лекції з провідними експертами громадського сектору, що дозволяло поєднати глибоку практику з актуальними знаннями.

Зимова школа відновлення для лідерів сектору

У лютому 2024 року відбулася третя Зимова школа відновлення, організована Інститутом лідерства та управління УКУ за підтримки Фонду. Програма поєднала навчання, обмін досвідом і практики психологічної підтримки в мальовничому Яремче. Школа була створена для лідерів і лідерок, які в умовах війни не лише тримають на плаву свої організації, а й підтримують інші спільноти.

Учасники школи працювали з темами комунікації в команді, відновлення внутрішнього ресурсу, лідерства в кризі та ментального здоров'я. Школа стала не лише місцем для навчання, а й безпечним простором для перезавантаження, довіри та натхнення. Усі витрати покривав Фонд, що дало змогу долучитися організаціям з обмеженими ресурсами.

Міноборони та громадськість: як реформується сектор оборони під час війни

У червні 2024 року в Києві відбулася конференція «Міноборони і партнерство з громадськістю: співпраця, досягнення, виклики». Захід став майданчиком для діалогу між Міністерством оборони, громадськими організаціями та міжнародними партнерами, організованим за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та Антикорупційної ініціативи ЄС. Учасники обговорили хід реформ у секторі оборони та спільні кроки до зміцнення демократичного цивільного контролю над військом.

Перший заступник міністра оборони Іван Гаврилюк наголосив, що навіть у розпал війни Україна має продовжувати впроваджувати реформи – це необхідно для євроатлантичної інтеграції та посилення обороноздатності. Його колега, Станіслав Гайдер, підкреслив: ефективна трансформація можлива лише за умови системного діалогу влади з громадянським суспільством і спільної роботи над політиками.

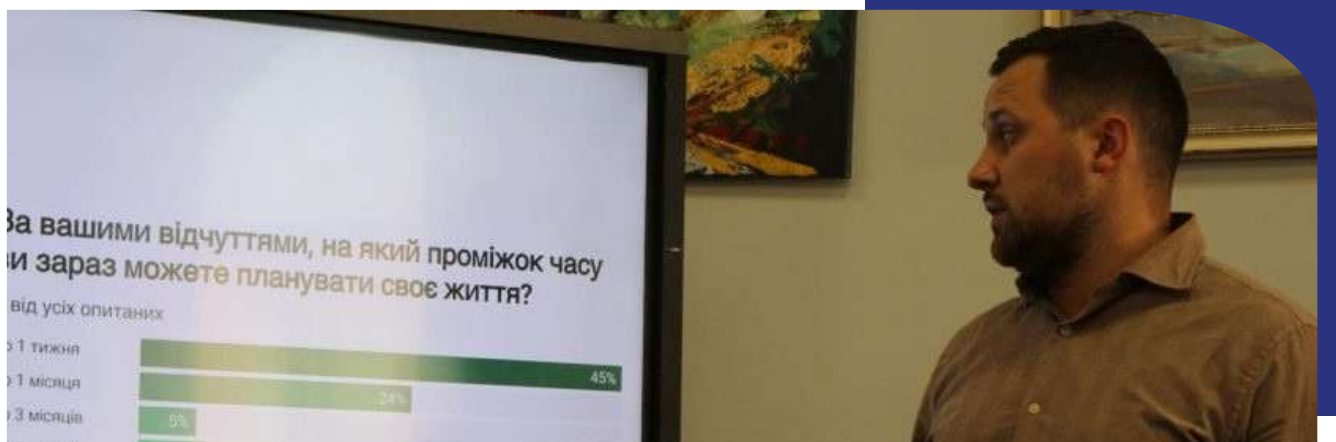

Серед ключових тем конференції були прозорість в управлінні ресурсами, розвиток цивільної служби та нова кадрова політика. Зокрема, Юрій Джигир представив кроки щодо мінімізації політичного впливу на внутрішній аудит Міноборони, а Людмила Дараган повідомила, що після впровадження Закону про нацбезпеку понад 80% співробітників міністерства стали цивільними. Наталія Калмикова, у свою чергу, розповіла про запуск рекрутингових центрів і зміни в підходах до призначень у війську.

Окрему увагу приділили цифровізації – як складовій реформи та передумові технологічної переваги на фронті. За словами Катерини Черногоренко, мільйони українців уже скористалися додатком Резерв+, а невдовзі запрацює новий застосунок Армія+, покликаний спростити щоденну бюрократію у війську. Усі ці кроки – частина ширшого процесу, який покликаний зробити армію сучасною, прозорою та підзвітною.

Опитування як інструмент порозуміння: як громади краще чують своїх людей

У 2024 році Фонд підтримав низку соціологічних досліджень, які допомогли громадам глибше зрозуміти потреби мешканців, настрої та тривоги людей, а також запустити конкретні дії у відповідь. Опитування стали основою для діалогу між владою та громадянами, пошуку рішень і розробки політик, що базуються на реальних даних.

Голос Одеси: настрої великого міста

У рамках проєкту «Громади в дії: голос кожного важливий», ГО «Культура демократії» провела масштабне опитування у місті Одеса. В опитуванні взяли участь понад 1000 мешканців. Результати показали зростання тривоги, гніву та пригніченості, але й надію на зміни. Дані також засвідчили високий рівень неформальної громадської активності: волонтерство, донати, підписання петицій. Це дало можливість міській владі краще зрозуміти виклики, з якими стикаються одесити, і врахувати ці настрої у своїй роботі.

Безпека як основа довіри: три громади

У межах проєкту «Відчуття безпеки, соціальна згуртованість та діалогові практики», що реалізується Мережею правового розвитку, було проведено опитування в Коломийській, Турбівській та Шевченківській громадах. Дані дослідження дозволили локальним командам впровадити конкретні інтервенції: кампанії з медичної інформованості, тренінги з медіаграмотності та протидії шахрайству, створення молодіжних просторів, розвиток системи працевлаштування та підтримки ветеранів. Ці дії не лише відповіли на запити громади, а й підвищили довіру до місцевої влади.

Премія відповідальності: визнання партнерств, що змінюють Україну

Міжнародний фонд «Відродження» є одним із партнерів Премії відповідальності – ініціативи, яка щороку відзначає історії сильного партнерства між організаціями громадянського суспільства, органами влади, медіа, бізнесом та іншими секторами.

У 2023 році Премія втретє об'єднала приклади відповідальної взаємодії, що виникли в умовах повномасштабної війни – від допомоги армії до збереження історичної пам'яті та розвитку громад. Серед лауреатів – «Ukrainer» з проєктом «Хоробрі міста», Docudays з «Архівом війни» та «Залога Чорноморці» з ініціативою «Прихисток ТТ».

Премію організовує Фонд родини Богдана Гаврилишина, а Фонд «Відродження» надає інституційну та фінансову підтримку. Така співпраця підкреслює спільне прагнення будувати культуру відповідального партнерства, де результатом є зміни – не лише у звітах, а в житті людей.

Рівні можливості для постраждалих від війни

У 2024 році ми працювали над тим, щоб усі постраждалі від війни мали рівні можливості для життя, відновлення та розвитку. Це стосувалося внутрішньо переміщених осіб, людей з інвалідністю, родин загиблих і зниклих безвісти, тих, чие житло було зруйноване, а також спільнот, що пережили конфлікти. Ми підтримували деінституціоналізацію, розвиток соціальних послуг, ментальне здоров'я та відновлення людського капіталу. Ми допомагали громадам знаходити нові рішення для інклюзії, взаємопідтримки та гідного життя в умовах війни.

Чому це важливо?

Забезпечення рівних можливостей для всіх, хто постраждав від війни, є основою справедливого та стійкого відновлення країни. Війна по-різному впливає на людей: хтось втрачає дім, хтось – близьких, здоров'я чи можливість працювати.

Часто саме найвразливіші групи – внутрішньо переміщені особи, люди з інвалідністю, родини загиблих чи зниклих безвісти, діти в інституціях або ті, хто пережили конфлікти в громадах – залишаються поза увагою державних політик.

Це – про гідність, справедливість і рівний доступ до підтримки та можливостей.

Наші пріоритети

Підтримка ВПО

Сприяння адаптації внутрішньо переміщених осіб та їхньому повноцінному включенню в життя приймаючих громад.

Інклюзія вразливих груп

Підтримка людей з інвалідністю, родин загиблих і зниклих безвісти, а також дітей, які перебували в інституціях.

Деінституціоналізація

Розвиток послуг у громаді як альтернативи інтернатним закладам для дітей і дорослих.

Ментальне здоров'я

Посилення доступу до психологічної підтримки та розвиток спільнот фахівців.

Подолання конфліктів

Підтримка діалогу в громадах, зниження напруги та розвиток культури мирного співжиття.

Робота з внутрішньо-переміщеними особами

Війна змусила мільйони українців залишити свої домівки й почати нове життя в інших регіонах країни. Створення гідних умов для внутрішньо переміщених осіб (ВПО) – не лише гуманітарне, а й стратегічне завдання. Ідеться не лише про забезпечення базових потреб, а про повноцінне включення ВПО в економічне, соціальне й політичне життя. Від цього залежить стійкість українського суспільства сьогодні і відбудова країни – завтра.

Конкурс для посилення голосу ВПО у прийнятті рішень

У серпні 2024 року Міжнародний фонд «Відродження» оголосив конкурс, мета якого – підтримати ініціативи, що сприятимуть залученню вимушено переміщених осіб до процесів ухвалення рішень у громадах. Це важлива складова громадянської інтеграції, яка допомагає ВПО не лише адаптуватися до нових умов життя, а й відчувати свою участь і значущість у місцевому розвитку. Конкурс став частиною програми «Громадянська стійкість» і спрямований на те, щоб громади були відкритими до потреб усіх жителів.

На конкурс надійшло 60 заявок із різних регіонів України. За результатами оцінки було обрано дев'ять переможців – організацій, які отримали фінансування на реалізацію своїх проєктів. Серед них – ініціативи з Вінницької, Полтавської, Кіровоградської, Черкаської, Донецької областей та міста Києва. Вони працюватимуть над економічною

Громади для всіх: дев'ять ініціатив, що посилюють голос ВПО у прийнятті рішень.

Реалізація проєктів допоможе вимушено переміщеним українцям і українкам краще інтегруватися у нові спільноти, впливати на прийняття рішень та формувати сталий зв'язок з місцем проживання. Це також сприятиме згуртованості всередині громад і зміцненню локальної демократії. Найближчим часом Фонд розпочне співпрацю з відібраними організаціями-переможцями для запуску проєктів.

Юридична підтримка і навчання для громад: підсумки проєкту «Рокади»

З липня 2023 по квітень 2024 року Благодійний фонд «Рокада» реалізовував комплексний проєкт із юридичної допомоги та навчання громад, за фінансової підтримки Міжнародного фонду «Відродження». У фокусі – внутрішньо переміщені особи та громади восьми західних областей України. Юристи фонду надали 2700 консультацій, супроводжували складні кейси, включно з відновленням документів, оформленням статусу постраждалого від війни, пенсійних перерахунків та соціальних виплат.

Освітній компонент проєкту охопив понад 2000 учасників. Восьми десяткам громад та Рад ВПО провели 153 тренінги, сесії планування, воркшопи з грантрайтингу, комунікацій та проєктного менеджменту. За підсумками навчання подано понад 50 грантових заявок, частина з яких уже профінансована – зокрема, Вижницька громада отримала 10 тис. євро на облаштування міського простору.

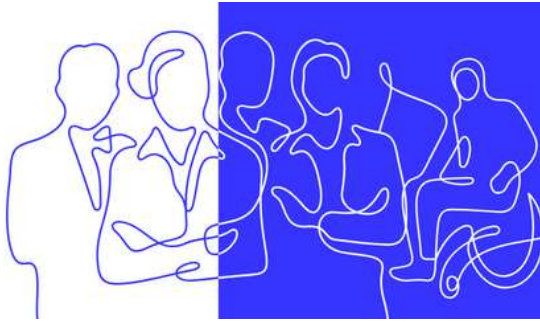
Проєкт також сприяв формуванню нових громадських організацій, активізації Рад ВПО та розвитку партнерств з державними структурами, освітніми платформами та міжнародними донорами. Як підсумувала керівниця проєкту Богдана Синякевич, сила ініціативи – у гнучкості, швидкій реакції на виклики та підтримці, яка змінює життя.

НАЙГОЛОВНІШЕ - ЦЕ БУЛА РОБОТА НА РЕЗУЛЬТАТ, НАВІТЬ ЯКЩО НА ШЛЯХУ ДО ПОЗИТИВНИХ РІШЕНЬ ЮРИСТИ ЧУЛИ СОТНІ ВІДМОВ ... ПИШАЮЄСЬ КОЖНОЮ ЮРИСТКОЮ ФОНДУ, УСІМА ЇХНІМИ ДОСЯГНЕННЯМИ І БАЖАННЯМ БУТИ КОРИСНИМИ.

БОГДАНА СИНІКЕВИЧ, КЕРІВНИЦЯ ПРОЄКТУ «ВІДРОДЖЕННЯ»

Як зробити невидиме видимим: інклюзія на ринку праці

Проект «Невидимий ринок талантів», який реалізується платформою Harry Monday за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», допомагає тим, хто часто залишається поза увагою роботодавців: внутрішньо переміщеним особам, людям з інвалідністю та українцям віком 40+. У фокусі – подолання дискримінації на ринку праці, зміна сприйняття про власні можливості серед кандидатів і кандидаток та розвиток інклюзивних підходів у бізнесі.

У рамках проекту передбачено серію воркшопів, бустерних сесій і тренінгів для пошукачів та роботодавців, онлайн-конференцію «Робота без обмежень» і каталог найкращих кейсів інклюзії в українських компаніях. Завдання – зробити таланти з уразливих груп видимими, допомогти їм знайти роботу, а бізнесу – знайти мотивованих працівників у час кадрового дефіциту. Це внесок у створення справедливішого та більш інклюзивного ринку праці в Україні.

Новосельці Миколаївщини: як громади інтегрують ВПО через участь і навчання

Проект «Інтеграція внутрішньо переміщених осіб у життя Березанської, Вознесенської та Коблівської громад» допоміг десяткам новосельців відчувати себе частиною місцевої спільноти. За підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та ЄС учасники ідеатонів і навчань розробили 15 ініціатив, п'ять із яких вже реалізовано. Наприклад, у Вознесенську ВПО відновили малі бізнеси та облаштували теплиці для вирощування овочів і зелені. Гранти допомогли їм придбати обладнання, техніку, саджанці, системи поливу – усе необхідне для старту чи продовження власної справи.

Ключовою частиною проекту стало формування дієвих громадських рад у громадах. Вознесенська рада вже має власну стратегію, сформовану демократичним шляхом. Також розроблено рекомендації для місцевих програм, що охоплюють житлове забезпечення, мікрогранти, психологічну підтримку та адвокаційні кампанії.

У фіналі учасники з трьох громад взяли участь у екскурсії до місцевих центрів підтримки, освіти та сервісів. Проект став прикладом того, як залучення, освіта та малий грант можуть не просто підтримати ВПО, а зробити їх драйверами місцевого розвитку. Він підтвердив: відновлення громад починається з підтримки кожної людини, яка у них живе.

Опанувати нову професію – знайти шлях до стабільності

Проект «Школа активістів регіонального розвитку 2.0», що реалізується ГО «Агенція регіонального розвитку Таврійського об'єднання територіальних громад» за підтримки ЄС та Міжнародного фонду «Відродження», створений для внутрішньо переміщених осіб, які прагнуть опанувати нову професію, знайти роботу або відкрити власну справу. Учасники з шести областей України (Черкаської, Вінницької, Кіровоградської, Одеської, Миколаївської та Херсонської) проходять 10-денне навчання, що включає менеджмент, фандрейзинг, бізнес-планування, соціальне підприємництво й ненасильницьку комунікацію.

Програма поєднує теоретичні заняття з практичними сесіями в громадах, де учасники вивчають локальні настрої та проблеми. Проект орієнтований на тих, хто хоче розвивати економіку своєї нової громади й брати участь у процесах відновлення. Завдяки підтримці Фонду, учасники отримують знання, мотивацію й підтримку на шляху до економічної незалежності.

Хаб підтримки у Чернігові – допомога ВПО та місцевим жінкам

У січні 2024 року в Чернігові запрацював Денний Центр психосоціальних послуг «Жіночий Хаб святої Ольги». Простір створено ГО «Елеос-Україна» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» для підтримки внутрішньо переміщених осіб, жінок, ветеранів і родин військових. У хабі доступні безоплатні консультації психолога, соціального працівника, педагога-вихователя тощо.

Центр став безпечним простором, де ВПО можуть отримати психологічну допомогу та соціальну підтримку для адаптації в новому середовищі. Завдяки окремим кімнатам для дітей і фаховим спеціалістам, хаб допомагає жінкам і дітям відновити ресурси, знайти підтримку та повернути відчуття стабільності в новій громаді.

ВПО в Хмельнику: найбільші виклики

Дослідження у Хмельницькій громаді показало, що головною проблемою для переселенців залишається нестача коштів – люди змушені економити на їжі, ліках та речах першої потреби. Ще один виклик – житло: більшість орендує без договору або боїться виселення, що створює постійний стрес. Найбільше ВПО потребують консультацій щодо державних і міжнародних виплат, субсидій та інших юридичних питань.

«Разом-фест» у Нововолинську

29–30 березня у Нововолинську відбувся «Разом-фест» – дводенний захід для внутрішньо переміщених осіб та місцевих мешканців, організований у межах проекту «Європейське Відродження України» за підтримки ЄС та Міжнародного фонду «Відродження». У бібліотеці громади учасники переглянули документальний фільм, обговорили проблеми інтеграції ВПО та запропонували створити спільну платформу для комунікації й підтримки. За словами учасників, зустріч стала початком більш тісної взаємодії та відчуття спільної відповідальності.

Другий день фестивалю був присвячений творчості й емоційному розвантаженню. Під час майстер-класів діти виготовляли патріотичні сувеніри, а жінки малювали в техніці арт-флюїд. Це не лише дало змогу висловити емоції, а й познайомити мешканців різних регіонів України, які сьогодні живуть у громаді. Як зазначили учасниці, такі заходи допомагають не закриватися в собі, а знаходити підтримку й нових друзів.

В Україні критично бракує житла для ВПО – результати масштабного дослідження

ГО «Черкаський правозахисний центр» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» провела масштабне дослідження у 721 громаді, яке показало: житлова криза для внутрішньо переміщених осіб загострюється. Лише одиниці громад мають спеціалізовані програми житлового забезпечення, більшість із них – без належного фінансування. Проблеми існують навіть із тимчасовими об'єктами: приміщення шкіл і дитсадків використовуються як кризове житло, хоча не пристосовані для цього.

Експерти закликають громади діяти системно: створювати фонди соціального, тимчасового і кризового житла, залучати міжнародну допомогу, змінювати законодавство щодо переобладнання нежитлових приміщень у житлові.

Соціальний хостел у Конотопі

У Конотопській громаді відкрився соціальний хостел для ВПО, який забезпечує комфортне проживання для 19 осіб. Наразі там мешкає 15 переселенців, серед яких діти. Приміщення повністю облаштоване меблями, технікою, є кухня, зона відпочинку, душові та пральні машини. Хостел запрацював за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та CARE Deutschland e.V. за гарнтом 2022 року.

Реформа деінституціоналізації

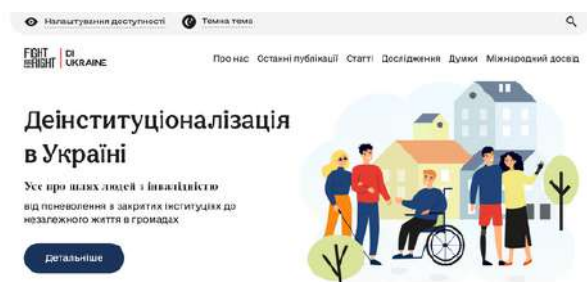
Фонд підтримує зміни, що дозволяють дітям, людям з інвалідністю та літнім людям жити не в інтернатах, а в родинному або максимально наближеному до нього середовищі. Це – питання людської гідності, рівності можливостей і подолання радянського підходу до «опіки». Реалізація цієї реформи також є тестом на зрілість громад: чи готові вони взяти відповідальність за найвразливіших, створювати для них підтримувальні послуги, включати їх у життя спільноти.

Платформа про гідне життя: запрацював ресурс про деінституціоналізацію

Громадська організація «Fight For Right» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» створила першу в Україні незалежну платформу про деінституціоналізацію – diukraine.info. Вона покликана пояснити, що деінституціоналізація – це не про «виселення людей на вулицю», а про право кожної людини на життя в громаді, свободу, підтримку та вибір. Платформа акумулює інформацію про міжнародні стандарти, приклади рішень, історії людей, що пройшли інтернатну систему.

На презентації платформи правозахисники наголосили: десятки тисяч людей досі змушені жити у закритих установах лише через наявність інвалідності. Це суперечить Конвенції ООН про права людей з інвалідністю та цінностям європейської інтеграції. Запуск платформи має стати імпульсом до суспільної дискусії, впливати на розробку та впровадження Стратегії деінституціоналізації, яку готує Мінсоцполітики.

«Fight For Right» закликає громади, експертів, чиновників і самих людей з інвалідністю долучатися до обговорення, поширення знань і впровадження змін. Бо кожен має право жити вдома, а не у закритому закладі.

3 інтернату – до громади: як Ліга Сильних допомагає реалізувати реформу деінституціоналізації

Проект, який реалізує громадська спілка «Ліга Сильних» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», має на меті наблизити Україну до європейських стандартів у сфері прав людини – зокрема, права людей з інвалідністю на життя в громаді. Команда вивчає міжнародний досвід і працює з громадами, щоб замість ізоляції в інтернатах впроваджували підтримане проживання – послугу, яка дозволяє людині жити самостійно, з доступною допомогою. Одним із прикладів є ініціатива «Тренувальна квартира», де люди з інвалідністю можуть уперше отримати навички самостійного життя – готувати, прибирати, піклуватися про себе.

Реформа деінституалізації не просто змінює систему соціального захисту – вона повертає людям гідність, свободу вибору і можливість жити так, як хочеться. У «Лізі Сильних» наголошують: інтернатна система в Україні не готує людей до самостійного життя, натомість із дитячих закладів їх переводять у дорослі – без шансів на зміну. Саме тому важливо розвивати такі моделі, як підтримане проживання, на рівні громад. І це – не тільки гуманність, а й виконання зобов'язань України в рамках євроінтеграції.

Громадськість і Фонд формуєть нову політику замість інтернатів

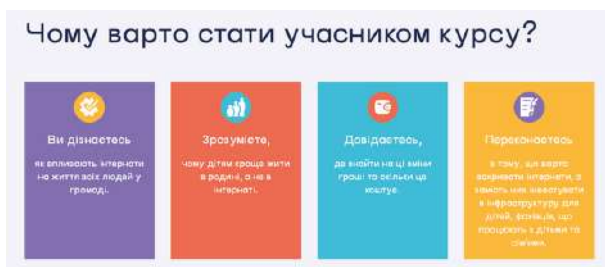
Міністерство соціальної політики України спільно з Міжнародним фондом «Відродження» і громадським сектором розпочали формування Стратегії деінституалізації – ключового документа, що визначатиме відмову від інтернатів і розвиток підтриманого проживання для людей з інвалідністю та літніх людей. Реформа – одна з умов євроінтеграції України, і саме громадські організації відіграють у ній рушійну роль. До обговорення документу долучились «Fight For Right», Право на захист, Good bread for the good people, «Ліга Сильних», ЮНІСЕФ, освітні й правозахисні ініціативи з різних регіонів.

Фонд «Відродження» активно підтримує цей процес і виступає партнером консультацій з громадянським суспільством. Саме завдяки залученню громадськості вдалося напрацювати змістовні пропозиції: від потреб у цифрових інструментах для людей з інвалідністю – до навчання персоналу інтернатів і підготовки самих мешканців до життя в громаді. Обговорення стратегії довели: громадський сектор має бачення, досвід і партнерства, щоб зробити реформу реальною та гуманною.

Онлайн-курс про інтернати: чому Україні потрібна реформа

Українська мережа за права дитини за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» запустила онлайн-курс «Інституційний догляд – чому потрібен інший підхід». Його мета – розвінчати міфи про інтернати й показати, чому система інституційного виховання шкодить дітям. Курс пояснює, що навіть найщиріша волонтерська допомога не замінить потреби в реформі, яка дасть дітям змогу жити у сімейному оточенні, а не в закритих установах.

Дорожня карта змін: як громадські організації пропонують захистити дітей

33 організації – члени Української мережі за права дитини – об'єдналися, щоб створити Дорожню карту забезпечення прав дитини. Презентований документ став стратегічним баченням того, як уникати інституалізації дітей і гарантувати їм сімейне виховання. У розробці Карти брали участь також експерти Міжнародного фонду «Відродження», який підтримує ініціативу в межах проєкту «Поверни Україну для усіх дітей». Ключовий акцент – на створенні соціальних послуг у громадах, щоб запобігти поверненню до застарілої системи інтернатів.

Від інтернатів – до підтримки в громаді: старт стратегічного діалогу

2 травня в Києві відбулася перша стратегічна сесія, присвячена реформі догляду за людьми похилого віку та людьми з інвалідністю. Ініціатива належить Міністерству соціальної політики, а підтримку заходу забезпечив Міжнародний фонд «Відродження». У фокусі обговорення – деінституалізація: як перейти від системи інтернатів до підтриманого проживання, що дає змогу людям жити у своїх громадах з необхідними послугами.

Фонд «Відродження» підтримує цей процес як частину зобов'язань України перед ЄС і як крок до створення справедлившої соціальної системи. Під час сесії експерти говорили про право кожної людини на гідне життя, незалежність та участь у житті громади. Саме тому в основі реформи – розвиток доступних соціальних послуг і повага до вибору людини.

Проект із реформування МСЕК: шлях до гідності, прозорості й цифровізації

Громадська спілка «Ліга Сильних» у партнерстві з правозахисними організаціями та за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» ініціювала глибоку реформу системи медико-соціальних експертних комісій (МСЕК). В основі – 10 змін, які мають зробити процес встановлення інвалідності прозорим, зручним і захищеним для людей. Йдеться, зокрема, про створення чіткого переліку документів, цифровізацію процедури, участь профільних лікарів та обмеження простору для суб'єктивних і дискримінаційних рішень. Уже чотири пропозиції були враховані урядом.

Проблеми МСЕК – не нові: заплутані процедури, суб'єктивні оцінки, відсутність прозорості, а головне – нерівне ставлення до людей. Саме це підтверджують опитування, проведені «Лігою Сильних». Однією з головних проблем виявився різний перелік документів у різних МСЕКах, що значно ускладнювало життя людям із інвалідністю. Прийняті зміни до постанови Кабміну № 1317 закріпили єдиний перелік необхідних документів, що вже спростило процес.

Міжнародний фонд «Відродження» підтримав адвокаційну й аналітичну роботу громадських організацій у цьому напрямку. Як пояснює директорка програми «Громадянська стійкість» Ксенія Шаповал, ідеться не лише про зміну процедури, а про ширшу трансформацію – відновлення людського капіталу, створення умов для гідного життя й роботи людей, які пережили травми або здобули хронічні захворювання внаслідок війни.

Проект показав, що якісні зміни можливі, коли держава і громадськість працюють разом. Завдяки активній позиції партнерських організацій та підтримці Фонду вдалося вплинути на формування державної політики й закласти основу для подальших кроків: повної цифровізації процесу, створення мультидисциплінарних команд і захисту прав людей з інвалідністю на рівні практики.

Форум про права людей з інвалідністю: кроки до європейської реабілітації

У грудні 2024 року в Києві відбувся Національний форум прав людей з інвалідністю «На шляху до ЄС», організований за участі Міжнародного фонду «Відродження» та низки міжнародних партнерів. Учасники обговорили системні зміни в реабілітації – як зробити її доступнішою, якіснішою та пацієнтоцентричною. Міністр охорони здоров'я Віктор Ляшко наголосив на розвитку реабілітаційних центрів досконалості, впровадженні мультидисциплінарного підходу та розширенні амбулаторної допомоги. Особливу увагу приділено участі соціальних працівників і розвитку людського капіталу.

Коли мовчання болить: як держава чує родини зниклих безвісти

У ветеранському просторі «Будинок воїна» відбулася відверта розмова між родинами зниклих безвісти та Віцепрем'єркою Іриною Верещук. Такі зустрічі – це можливість для родин поставити важливі запитання напряду представникам держави: про пошук тіл, встановлення факту смерті, правову та психологічну підтримку. Ініціатива організована Першим жіночим ветеранським простором «Рехаб» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

Коли людина зникла безвісти: покроковий посібник для родин

Посібник «Алгоритм дій, що робити, коли людина зникла безвісти у зв'язку з воєнними діями» допомагає родинам зорієнтуватися в складній ситуації. У ньому зібрана ключова інформація про те, куди звертатися, як оформити статус зниклого безвісти, які є правові наслідки та як діяти для отримання грошового забезпечення. Видання створене Координаційним центром з надання правничої допомоги та ветеранським простором «Рехаб» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» і системи безоплатної правової допомоги.

Тренінг, що змінює підхід до підтримки родин зниклих безвісти

У Львівській області завершився триденний тренінг «Робота з сім'ями безвісти зниклих», під час якого ще 23 фахівці з громадського сектору та місцевого самоврядування здобули знання і навички для підтримки родин, які шукають своїх близьких. Захід провів Перший жіночий ветеранський простір «Рехаб» у партнерстві з Коаліцією ветеранських просторів і Будинком воїна за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Це не єдина така ініціатива – подібні навчальні заходи відбуваються і в інших регіонах, адже потреба в допомозі родинам безвісти зниклих залишається критичною.

Програма включала практику з реальними кейсами, обговорення правових процедур, алгоритмів дій, психологічної підтримки, а також аспектів інформаційної безпеки. Учасники отримали чітке розуміння того, як супроводжувати родини з моменту сповіщення про зникнення до повернення захисника або юридичного оформлення статусу. Організатори наголошують, що такі навчання не лише зміцнюють локальні команди, а й створюють мережу підтримки, яка допомагає не залишати родини сам на сам із їхньою бідю.

Буклет для родин загиблих захисників: покрокова допомога у важкий час

ГО «Громадський рух «Жіноча Сила України» у співпраці з державними установами та за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» створила буклет, який покликає шлях родин загиблих воїнів через бюрократичні процедури. У ньому зібрані відповіді на найчастіші запитання: як оформити пільги, куди звертатися за психологічною та правовою підтримкою, які документи потрібні для отримання соціальних гарантій. Цей ресурс стане у пригоді не лише самим родинам, а й фахівцям, які їх супроводжують.

Буклет складається з десяти чітких кроків дій, містить контакти установ та громадських організацій, інформацію про психологічні стани після втрати та ознаки, на які варто звернути увагу. Матеріал створено на основі реальних запитів, які надходили на гарячу лінію «Служби психосоціальної підтримки сімей військовослужбовців». Друковані версії будуть поширені у ТЦК та СП, структурах соцзахисту та ветеранських просторах, а електронна доступна онлайн для завантаження.

«Ковдра турботи»: психологічна підтримка для батьків і дружин загиблих

У Дніпрі та Кам'янському стартувала програма «Ковдра турботи», яка передбачає групові зустрічі для батьків і дружин загиблих військових. Ці безпечні простори створені для емоційної підтримки, обміну досвідом і пошуку ресурсів для подолання горя. Ініціативу втілює ГО «Елеос-Дніпро» спільно з психологічним простором «ПроЖИТИ» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Зустрічі будуть проводитися в Дніпрі та Кам'янському, а також онлайн, за попередньою реєстрацією.

Психосоціальна підтримка в Сумах: допомога родинам загиблих захисників

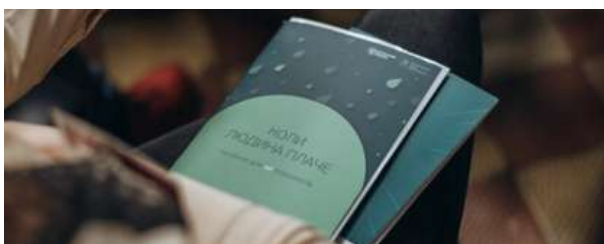
ГО «Ветеранський простір Сумщини» розпочала реалізацію проєкту «Психосоціальна підтримка для родин загиблих Захисників України». Програма передбачає індивідуальні консультації, групові сесії, юридичну допомогу та арттерапію для емоційної стабілізації. Послуги надаються як очно, так і онлайн. Ініціатива втілюється за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» і спрямована на довготривалу допомогу сім'ям, що втратили близьких на війні.

Resilience.help – платформа психологічної підтримки для освітян і не тільки

Платформа Resilience.help, створена ГО «Смарт освіта» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», вже понад рік допомагає вчителям, шкільним психологам і всім охочим дбати про ментальне здоров'я в умовах війни. Тут зібрані практичні інструменти, перевірені психотерапевтичні методики, навчальні матеріали, статті та тренінги – усе, що допомагає підтримати себе й учнів у кризових ситуаціях. Команда платформи працює з провідними науковцями та психологами, щоб забезпечити користувачів якісною, доказовою інформацією.

Гайд «Коли людина плаче» – перша емоційна допомога для непсихологів

Посібник «Коли людина плаче», створений командою ГО «Вільний Вибір» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», допомагає тим, хто не є психологом, але щодня працює з людьми в кризі. Він просто і доступно пояснює, як правильно реагувати на сльози, тривогу, гнів чи шок, не завдаючи шкоди ані собі, ані людині, яка переживає складний емоційний стан. У посібнику зібрані базові правила емоційної гігієни, рекомендації для дбайливої комунікації, а також вправи для самопідтримки, що особливо важливо для фахівців соціальної сфери, освітян, волонтерів і всіх, хто допомагає іншим.

Форум з терапії горя: міжнародний обмін досвідом та підтримка фахівців

У вересні 2024 року в Івано-Франківську відбувся другий міжнародний форум, присвячений темі горя та втрати. Захід зібрав психологів і психотерапевтів з України та 12 інших країн, щоб обговорити ефективні підходи до роботи з людьми, які втратили рідних, дім, звичне життя через війну. Форум провела Міжнародна асоціація психологів по роботі з горем та тяжкою втратою за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

Протягом двох днів учасники прослухали лекції провідних фахівців, взяли участь у практичних майстер-класах, обмінялися досвідом і розглянули найкращі міжнародні практики. Кожен учасник отримав комплект матеріалів форуму, записи виступів і сертифікат про участь. Цей захід став не лише місцем професійного зростання, а й платформою для налагодження нових зв'язків між українськими та іноземними експертами в сфері ментального здоров'я.

Як зробити компенсацію за зруйноване житло справедливою: рекомендації до реєстру збитків

Аналітичний центр «Інститут законодавчих ідей» спільно з Українською Гельсінською спілкою з прав людини провели дослідження, присвячене тому, як зробити Міжнародний реєстр збитків ефективним для українців, які втратили житло через війну. Документ аналізує, з якими перешкодами стикаються постраждалі під час фіксації втрат і що потрібно врахувати при побудові системи подання й розгляду заяв до Реєстру. Ідеться про труднощі з документами на власність, доступом до інформації, технічними бар'єрами та складністю доказування.

Дослідження стало частиною проєкту «Efficient reparations now», який реалізується за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та USAID. Автори наголошують: реєстрація збитків повинна бути простою, зрозумілою і гнучкою, аби враховувати специфіку окупованих чи деокупованих територій, а також територій бойових дій. Це критично важливо для справедливого відновлення і компенсацій для українців, які постраждали від російської агресії.

Посібник з подання заяви про завдані збитки до міжнародного Реєстру збитків для України

У відповідь на російську агресію створено Реєстр збитків, завданих агресією Російської Федерації проти України (RD4U), що є першою складовою майбутнього міжнародного компенсаційного механізму, для документування та систематизації інформації про збитки, завдані Україні, її громадянам та юридичним особам. Реєстр уже функціонує: затверджуються нові правила подання заяв та відкриваються нові категорії для заявників.

Цей poradnik, розроблений на основі офіційних документів Реєстру, розміщених на його веб-сайті (<https://rd4u.coe.int/uk/documents>), покликаний допомогти постраждалому отримати чітку та стислу інформацію щодо можливості подання ним відповідної заяви та про кроки, які потрібно зробити.

Публікацію здійснив аналітичний центр «Інститут законодавчих ідей» у межах проєкту «Efficient reparations now». Документ підготовлено за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Матеріал відображає позицію авторів і необов'язково збігається з позицією Міжнародного фонду «Відродження».

Дослідження про трудове рабство в українських колоніях

У вересні 2024 року Харківська правозахисна група та ГО «Захист в'язнів України» представили результати масштабного моніторингу умов праці засуджених у виправних установах. Дослідження показало: більшість в'язнів залучаються до важкої фізичної праці без трудових договорів, соціальних гарантій, гідної оплати та без перспективи умовно-дострокового звільнення. Дехто працює по 14 годин на день, сім днів на тиждень, прикриваючи це «двогодинним благоустроєм колонії» згідно зі ст. 118 Кримінально-виконавчого кодексу. Насправді це грубе порушення трудового законодавства, яке наближає ситуацію до форм сучасного рабства.

Під час круглого столу, організованого Офісом Омбудсмана, ГО «Україна без тортур» та за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», фахівці з різних держустанов і громадських організацій обговорили, як запобігти подібним зловживанням. Пропонуються зміни до законодавства, які мають забезпечити обов'язкове оформлення трудових договорів, доступ до пенсійного стажу, оплату праці згідно з КЗпП, а також можливість для осіб з інвалідністю реалізувати право на працю.

Це дослідження є сигналом до держави: чинна практика порушує Конституцію і міжнародні зобов'язання України в галузі прав людини.

Соціальні послуги в Україні: як покращити доступність і якість у кризових умовах

У серпні 2024 року Лабораторія законодавчих ініціатив презентувала глибоке аналітичне дослідження про стан соціальних послуг в Україні. У фокусі – проблеми, з якими стикаються громади, зокрема на деокупованих і прифронтових територіях, та можливості їхнього вирішення. Дослідження базується на аналізі законодавства, міжнародного досвіду, 30 глибинних інтерв'ю та 12 фокус-груп. Автори виявили низку системних викликів: низьку спроможність надавачів послуг, дефіцит кадрів, громіздкі фінансові процедури, брак гнучкості в адаптації послуг до конкретного регіону.

Учасники презентації обговорили, як зробити соцсферу більш стійкою. Прозвучали заклики до комплексного оновлення законодавства, запровадження людиноцентричних підходів, підтримки ОМС у наданні послуг, залучення громадських і благодійних організацій. Особливу увагу приділили потребам прифронтових і деокупованих територій, де мешканці часто не мають доступу навіть до базових послуг.

Дослідження стало частиною проєкту, що реалізується ЛЗІ за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Воно не лише фіксує проблеми, а й пропонує конкретні рішення, які можуть лягти в основу нової стратегії розвитку системи соціального захисту.

Посилення системи психосоціальної підтримки на Полтавщині

У липні та серпні 2024 року понад 250 соціальних працівників і медиків з Полтавської області пройшли навчання за програмою «Професійні компетенції у сфері психічного здоров'я та психосоціальної підтримки». Ці тренінги стали частиною проєкту «Гуманітарна солідарність: підтримка уразливих груп в умовах збройного конфлікту», що реалізується благодійною організацією «Світло надії» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та у партнерстві з Полтавським державним медичним університетом.

Учасники навчалися розпізнавати основні психічні розлади, проводити базову оцінку психічного стану, застосовувати навички самодопомоги та працювати з проявами стигматизації. Особлива увага була зосереджена на алгоритмах взаємодії між секторами соціального захисту та охорони здоров'я, формуванні міждисциплінарного підходу, а також запобіганні професійному вигоранню серед надавачів послуг. За словами керівниці проєкту Марії Бондаренко, ці знання критично необхідні в умовах повномасштабної війни, коли зростає кількість людей у вразливих життєвих ситуаціях, а також навантаження на фахівців. Регіональна координаторка програми ментального здоров'я Юлія Ющенко наголосила, що завдяки цим тренінгам вдається вибудовувати сучасну систему ПЗПСР, яка відповідає реальним потребам громади і викликам часу.

Пошук рішень для злагоди в громадах: досвід мобільних команд

У грудні 2024 року відбулося публічне обговорення інструментів роботи з конфліктами в громадах, які розроблялися й апробувалися мобільними командами фахівців у Львові, Івано-Франківську, Чернівцях, Тернополі та менших громадах цих областей. Захід пройшов у межах проєкту «Ініціатива з підтримки взаємодії та управління конфліктами у місцях надання допомоги ВПО», який реалізується з квітня 2022 року Українською Гельсінською спілкою з прав людини у партнерстві зі Спільнотою практиків діалогу України за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та фінансування ЄС.

Під час обговорення були представлені методики, які мобільні команди використовували в роботі з конфліктами на місцях. Вони включають фасилітацію діалогів, психологічну підтримку, медіацію, а також адаптацію інтервенцій до особливостей кожної громади. Команди діяли за підтримки методологічної групи, яка включала досвідчених психологинь, конфліктологинь і фасилітаторок. Цей проєкт допоміг не лише зменшити соціальне напруження у громадах, але й зміцнити довіру, посилити стійкість і згуртованість місцевих спільнот, які зазнали значного тиску через війну та внутрішнє переміщення. Ініціатива стала важливим вкладом у формування практичної культури ненасильницької взаємодії у складних умовах.

Дієві механізми правосуддя та відповідальності за міжнародні злочини

Ми працюємо над тим, щоб міжнародні злочини, вчинені під час російської агресії проти України, не залишилися безкарними. У 2024 році ми підтримували документування злочинів, допомагали ініціативам, що працюють із жертвами, військовополоненими та родинами загиблих, сприяли залученню міжнародних механізмів – зокрема Міжнародного кримінального суду – до розслідувань. Також підтримували розвиток національного правосуддя, політики пам'яті, адвокації санкцій та механізмів компенсації. Це – про справедливість, яку не можна відкласти.

Чому це важливо?

Без справедливості неможливе справжнє відновлення – ані для людей, ані для держави. Встановлення правди про воєнні злочини, покарання винних і визнання прав постраждалих є основою для гідності, довіри та примирення.

Українське суспільство має право не лише на захист, а й на справедливу відповідь за кожне порушене життя, зруйнований дім чи знищену пам'ятку. Саме тому ми підтримуємо документування злочинів, розвиток механізмів національної та міжнародної юстиції, зокрема участь України у діяльності Міжнародного кримінального суду.

Наші пріоритети

Документування злочинів

Підтримка збору доказів, свідчень та фіксації порушень міжнародного права.

Міжнародна та національна юстиція

Сприяння розслідуванням, взаємодія з МКС та розвиток дієвих механізмів відповідальності.

Повернення військовополонених

Сприяння поверненню захисників і цивільних, які перебувають у полоні.

Компенсації постраждалим

Просування рішень, які забезпечують відшкодування шкоди людям і громадам.

Політика пам'яті

Збереження правди про злочини та вшанування постраждалих через меморіальні й освітні ініціативи.

Рух до справедливості: конкурс для підтримки фіксації воєнних злочинів і допомоги постраждалим

Конкурс «Захист постраждалих від воєнних злочинів та допомога у притягненні винних до відповідальності» було оголошено Міжнародним фондом «Відродження» в межах програми «Права людини та правосуддя». Його мета – посилити роботу організацій громадянського суспільства, які допомагають постраждалим від війни, документують воєнні злочини, підтримують жертв і сприяють формуванню доказової бази для розслідування та притягнення винних до відповідальності.

Пріоритетами конкурсу стали надання юридичної допомоги потерпілим, фіксація злочинів проти цивільного населення, довкілля та культурної спадщини, а також підтримка ініціатив постраждалих і дослідження українських та міжнародних механізмів правосуддя. До участі запрошувалися неприбуткові організації, зареєстровані відповідно до українського законодавства.

Конкурс викликав високий інтерес – на розгляд було подано 48 проєктних пропозицій, з яких підтримку отримали дев'ять. Серед переможців – правозахисні, аналітичні та адвокаційні організації, які мають досвід роботи з темою воєнних злочинів, зокрема Медійна ініціатива за права людини, Кримськотатарський ресурсний центр, Харківська правозахисна група, Товариство Рафаеля Лемкіна та інші.

Їхні проєкти охоплюють документування злочинів у різних регіонах, роботу з міжнародними структурами, адвокацію, юридичну підтримку, самоорганізацію постраждалих та розробку стратегій правосуддя. Усі ці ініціативи мають спільну мету – зберегти докази, підтримати потерпілих і добитися справедливості.

Міжнародний фонд «Відродження» висловлює вдячність усім організаціям, які подали свої пропозиції, та наголошує на важливості продовження зусиль задля захисту прав людини, притягнення винних до відповідальності й фіксації правди про війну.

Документування воєнних злочинів

Проекти з документування воєнних злочинів мають вирішальне значення для встановлення правди, забезпечення справедливості та недопущення безкарності. Вони фіксують докази злочинів уже зараз, поки ще можна зібрати свідчення очевидців, матеріальні сліди та інформацію про події. Саме така робота закладає підґрунтя для майбутніх судів, міжнародного визнання злочинів агресора та відновлення справедливості для постраждалих.

Аналітика задля справедливості: документування злочинів проти цивільних і військових

Медійна ініціатива за права людини (МІПЛ) реалізує масштабний аналітичний проєкт, який виходить далеко за межі збору фактів. Його мета – системне документування воєнних злочинів, аналіз масштабів порушень та донесення правди до українського суспільства, міжнародних партнерів і правозахисних структур. Проєкт охоплює численні теми: від викрадень цивільних на окупованих територіях до смертей у полоні, катувань, незаконного утримання, депортацій та сфабрикованих судових процесів.

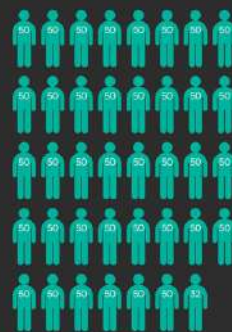
МІПЛ збрала свідчення понад 120 колишніх військовополонених, які розповідають про тортури, ізоляцію та відмову в медичній допомозі. Зафіксовано щонайменше 184 смерті українців у полоні, зокрема після вибуху в Оленівській колонії. Окрема увага приділена темі викрадень цивільних: лише на Херсонщині ідентифіковано понад 500 таких випадків.

Документатори встановили, що після викрадення людей часто депортують у РФ, де застосовують тортури й влаштовують псевдосуди. Вся зібрана інформація є базою для притягнення винних до відповідальності. Міжнародний фонд «Відродження» підтримує цей проєкт як частину ширшої стратегії посилення правозахисної спроможності громадянського суспільства та боротьби з безкарністю.

Цивільні українці, яких незаконно утримує Росія

Дані з 24.02.2022
станом на 04.11.2024

1932
Цивільних у неволі

Документування злочинів проти архівів як частина боротьби за справедливість

Проект «Минуле заради майбутнього: відповідальність за воєнні злочини проти архівів», реалізований ГО «Фонд підтримки фундаментальних досліджень» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», допомагає архівістам на постраждалих територіях фіксувати злочини РФ проти архівної спадщини. Учасниками серії тренінгів стали працівники архівів південних і східних областей – Миколаївської, Одеської, Херсонської, Запорізької, Харківської та Сумської. Експерти навчали, як задокументувати воєнні злочини проти архівних установ відповідно до міжнародного гуманітарного права, як використовувати ці дані для розслідувань, притягнення до відповідальності, повернення вивезених матеріалів.

Проект охоплює комплексну підготовку архівістів до роботи в умовах війни: розбір типів злочинів проти архівів, базові юридичні принципи, практичні інструменти документування, етичні підходи до збору інформації та способи її збереження. Учасники отримали не лише теоретичні знання, а й працювали в групах, обговорюючи реальні кейси. Як зазначив координатор напряму міжнародного гуманітарного права Офісу Генпрокурора Тимур Короткий, працівники архівів добре розуміють значення архівної спадщини у війні пам'ятей та мають мотивацію фіксувати шкоду, завдану агресором.

Звільнені, але не захищені: права цивільних заручників Кремля

У 2024 році за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» громадська організація «Об'єднання родичів політв'язнів Кремля» реалізувала важливий аналітичний проєкт, присвячений проблемам цивільних українців, які потрапили до рук російських окупантів. Йдеться про тих людей, які повернулися з незаконного ув'язнення, але не були звільнені в межах офіційних обмінів. Таких – тисячі. Однак українська держава досі не має чітких механізмів їхньої підтримки.

У межах проєкту було проведено глибоке дослідження юридичних і соціальних труднощів, із якими стикаються ці громадяни після повернення додому. Правозахисники зібрали практичні кейси, визначили прогалини в чинному законодавстві та запропонували системні зміни. Зокрема, йдеться про необхідність оновлення закону про захист незаконно ув'язнених осіб, удосконалення роботи профільної комісії та створення прозорих і швидких процедур для визнання факту позбавлення волі. Презентація результатів дослідження стала майданчиком для фахового діалогу між родичами заручників, юристами, науковцями та представниками держави. Проєкт дав поштовх до формування справедливої політики щодо тисяч постраждалих українців, які досі залишаються без належного захисту.

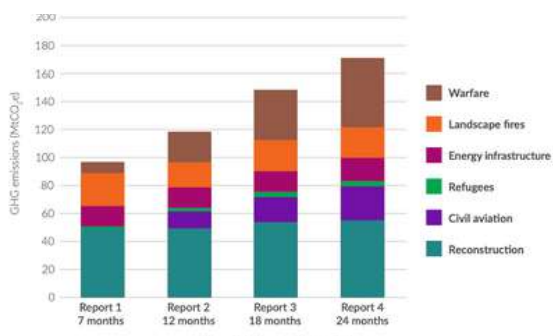

«Свій дім»: історії про втрату житла й боротьбу за справедливість

Платформа «Свій дім» документує руйнування житла внаслідок війни та допомагає людям подати заявки до Реєстру збитків. Уже зібрано понад 600 історій постраждалих, зокрема й із тимчасово окупованих територій. За підтримки Фонду команда створює спецпроекти, відеоінтерв'ю та онлайн-посібник із юридичними порадами, щоб підтримати тих, хто втратив дах над головою. Проект також досліджує міжнародний досвід компенсацій за майнові втрати під час війни.

Кліматична ціна війни: \$32 мільярди за 2 роки

За підтримки ініціативи ERAIU, яку адмініструє Фонд, дослідники вже вчетверте проаналізували вплив війни на клімат. За два роки повномасштабного вторгнення росія завдала шкоди довкіллю на понад \$32 млрд. У звіті йдеться про військові викиди, підлив енергосистеми, пожежі, зростання виробництва зброї та інші фактори. Це дослідження – спроба виміряти глобальну екологічну ціну війни.

Просторовий архів: пам'ять про Маріупольський драмтеатр

Центр просторових технологій створив «Просторовий архів» – онлайн-дослідження атаки на Маріупольський драмтеатр. Архів базується на сотнях годин свідчень, 3D-моделях і візуалізаціях. Проект, реалізований за підтримки Фонду та ЄС, документує злочин і його наслідки. Два аналітичні звіти – юридичний та технічний – доводять, що бомбардування театру найімовірніше є воєнним злочином.

The Hound: браузер для розслідувань

За підтримки ініціативи ERAIU, яку адмініструє Фонд, дослідники вже вчетверте проаналізували вплив війни на клімат. За два роки повномасштабного вторгнення росія завдала шкоди довкіллю на понад \$32 млрд. У звіті йдеться про військові викиди, підлив енергосистеми, пожежі, зростання виробництва зброї та інші фактори. Це дослідження – спроба виміряти глобальну екологічну ціну війни.

Енергетична та економічна безпека: системна аналітика щодо санкцій

Блокування доступу росії до ринку малих модульних реакторів

У 2024 році DiXi Group за підтримки Фонду проаналізувала загрози, пов'язані з проникненням Росії на глобальний ринок малих модульних реакторів (ММР). У фокусі – залежність від російського палива HALEU, що ставить під загрозу енергетичну безпеку світу. У звіті описано амбіції РФ, позиції провідних країн та рекомендації щодо санкцій і локалізації виробництва.

Санкції в енергетиці: оцінка ефективності

DiXi Group впродовж року публікувала щоквартальні моніторинги енергетичних санкцій. У фокусі – експорт нафти, СПГ-проекти, вторинні санкції США. Звіт за IV квартал 2023 року показав, що санкційний тиск скоротив прибутки РФ, однак підкреслив потребу в посиленні механізмів контролю за їх дотриманням.

Системний моніторинг виходу іноземного бізнесу з рф

Протягом 2024 року KSE Institute за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» вів масштабний аналітичний проєкт SelfSanctions, який став найповнішим джерелом інформації про поведінку іноземного бізнесу на російському ринку після початку повномасштабного вторгнення. База даних охоплює понад 3 900 компаній із 106 країн світу, відстежує статуси їхньої присутності в РФ – від повного виходу до повного ігнорування війни – і регулярно оновлюється щомісяця.

Окрім фіксації самого факту присутності чи виходу, команда проєкту детально аналізує фінансові показники компаній, зокрема доходи, обсяг капіталу, активів, податкові відрахування та кількість працівників у Росії.

KSE Institute також веде Telegram-бот та мобільний додаток, які дозволяють кожному користувачу перевірити бренд або компанію через сканування штрихкоду й дізнатись, чи залишила вона ринок Росії. Інструмент став частиною кампанії громадянського тиску й допомагає споживачам робити свідомий вибір.

Культура як форпост спротиву: міжнародна конференція про захист спадщини

У Києві відбулася міжнародна конференція «Захист культурної спадщини та протидія культурному стиранню у збройному конфлікті: нові виклики та досвід України». Організатором виступив Кримський інститут стратегічних досліджень. Учасники обговорили, як протистояти навмисному руйнуванню росією українських пам'яток, як посилити національну систему охорони культурної спадщини та використати міжнародний досвід для документування й притягнення до відповідальності за злочини проти культури.

До обговорень долучились високопосадовці, міжнародні експерти та представники культурних інституцій, зокрема Генпрокурор Андрій Костін, т.в.о. міністра культури Ростислав Карандєєв, заступниця міністра закордонних справ Ірина Боровець і представники ЮНЕСКО.

Справедливість для спадщини: United for Justice, United for Heritage

Наприкінці лютого у столиці відбулася міжнародна конференція United for Justice, United for Heritage, яка об'єднала понад 400 учасників з усього світу – урядовців, прокурорів, культурних діячів і правозахисників. Вони спільно шукали відповіді на запитання: як зафіксувати масштабні злочини проти української культурної спадщини та притягнути винних до відповідальності? З 2022 року росія пошкодила або знищила понад 900 об'єктів спадщини, пограбувала понад 40 музеїв.

Міжнародний фонд «Відродження» став партнером заходу. Учасники конференції ухвалили рішення про створення державного реєстру зруйнованих і пошкоджених об'єктів культурної спадщини – це стане підґрунтям для майбутніх репарацій. На конференції виступили також Генпрокурор Андрій Костін, представники Міжнародного кримінального суду, Євроюсту та урядів країн-союзниць.

Довкілля у фокусі МКС: як просувати притягнення росії до відповідальності

20 лютого 2024 року за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та ЄС відбулася міжнародна робоча зустріч, присвячена активізації прокурорів Міжнародного кримінального суду (МКС) до розслідування воєнних злочинів, що спричинили значну та довготривалу шкоду довкіллю України. Учасники – експерти з ЕПЛ, Інституту екологічної безпеки з Гааги, представники МСОП та Офісу Генпрокурора – обговорили різні правові стратегії, зокрема використання статті 8(2)(b)(IV) Римського статуту. Серед пропозицій – Moot Court, Mock Trial, а також уявний Трибунал, які дозволили б відпрацювати правову аргументацію й привернути міжнародну увагу до цієї категорії злочинів.

Прокурори МКС відкрили публічні консультації щодо підготовки аналітичного документа про екологічні злочини. Цей документ стане основою системного підходу до розслідувань і міститиме посилання на норми Римського статуту, міжнародні угоди та судову практику. Учасники зустрічі домовились використати цей процес як вікно можливостей для формування чіткої позиції про включення екоцидів у сферу юрисдикції МКС, а також погодилися координувати зусилля для підготовки пропозицій, звернень і аналітики.

Протидія ідеологічному впливу на депортованих дітей

У лютому 2024 року Міжнародний фонд «Відродження» зібрав понад 70 експертів на зустріч у межах Ukraine Accountability Collaboration Platform, щоб обговорити незаконне перевиховання й ідеологічну обробку українських дітей, вивезених до Криму, росії чи Білорусі. Ці дії розглядаються як частина злочинної політики агресора. Учасники зустрічі обговорили можливості притягнення винних до відповідальності через кримінальне судочинство та санкційні механізми.

Обговорення створення міжнародного трибуналу в Лондоні

5 лютого в Лондоні пройшла конференція, присвячена створенню Спеціального міжнародного трибуналу для суду над керівництвом рф. Захід відбувся за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» і зібрав високопосадовців, зокрема міністра юстиції України та Генерального прокурора. Обговорюване рішення – частина мирної формули президента Зеленського і вже має широку міжнародну підтримку, зокрема від Європарламенту, ПАРЕ, НАТО та ОБСЄ.

Ефективні інструменти для економічної стійкості, відновлення та згуртованості

У 2024 році ми зосередили увагу на підтримці ефективних інструментів, які допомагають громадам вистояти, відновитися та згуртуватися в умовах війни. Це включало посилення економічної стійкості, підтримку місцевого розвитку, сприяння зеленій трансформації, а також моніторинг процесів відбудови. Важливе місце у нашій діяльності посіли інклюзивні підходи до планування, питання демографії, міграції, освіти та об'єднання ресурсів через партнерства між університетами, бізнесом і громадянським суспільством.

Чому це важливо?

Стійкість, відновлення та згуртованість – це основа для майбутнього України після війни. Без сильних, економічно активних та об'єднаних громад не буде ні відновлення, ні безпеки. Важливо створювати нові, більш сталі й інклюзивні моделі розвитку.

Це стосується і місцевої економіки, і управління, і соціальних зв'язків між людьми. Робота в цій сфері дає громадам інструменти, щоб не просто вижити, а розвиватися – з урахуванням потреб усіх, включно з тими, хто постраждав від війни, і тими, хто повертається в деокуповані території. Саме так формується нова якість життя після перемоги.

Наші пріоритети

Економічна стійкість громад

Підтримка ініціатив, що розвивають місцеву економіку, зайнятість і підприємництво в умовах війни.

Відновлення і розвиток територій

Сприяння відбудові інфраструктури, житла та послуг – з фокусом на сталий і справедливий підхід.

Зелений перехід

Інтеграція екологічних рішень у процеси відновлення ініціативи з екологічного розвитку.

Інклюзивність і згуртованість

Залучення різних груп населення до планування змін у громадах, посилення довіри між людьми.

Моніторинг та знання

Аналіз процесів відновлення, напрацювання рішень для деокупованих і прифронтових територій.

Лабораторія стійкості: розвиток спроможності ОГС для підтримки громад

У 2024 році Міжнародний фонд «Відродження» у партнерстві з німецькою агенцією з розвитку Brot für die Welt розпочав реалізацію програми «Лабораторія стійкості». Її мета – посилити громадські організації та підтримати їхню роботу в громадах. До участі в програмі було відібрано 15 організацій, які отримали менторську підтримку, навчання з фінансового менеджменту, адвокації, проектного дизайну та взаємодії з місцевою владою.

Другий етап програми передбачав розробку власних проектів, спрямованих на підвищення стійкості громад. За результатами конкурсу 14 організацій отримали інституційну підтримку для впровадження своїх ініціатив. Серед них – «Баба Єлька», «Потрібні тут», «Центр допомоги переселенцям та ветеранам», «Зміст Полтава», «Зелений Гай» та інші команди з різних регіонів України.

Під час конференції у вересні та серії майстерень учасники обговорювали виклики, з якими стикаються їхні організації, ділилися досвідом і шукали нові підходи до роботи. Серед тем, які викликали найбільший інтерес – ефективна адвокація, посилення взаємодії з місцевою владою, побудова стратегічного розвитку. Формат прогулянки-рефлексії та залучення досвідчених тренерів додали новий вимір до навчання.

Представники організацій, серед яких є як молоді команди, так і досвідчені гравці, відзначили, що участь у Лабораторії допомагає їм краще усвідомити свої потреби, сформулювати чітке бачення розвитку і посилити внутрішні процеси – від фандрейзингу до комунікаційної стратегії. Для багатьох організацій це перший досвід системної інституційної підтримки, який вже дає відчутні результати.

Програма триватиме до кінця 2025 року. Учасники підкреслюють, що отримані знання, підтримка менторів і обмін досвідом з іншими командами дозволяють не лише зміцнити власні організації, а й стати більш ефективними у служінні своїм громадам.

Зелене відновлення

Зелене відновлення передбачає довгострокову стійкість громад, екологічно відповідальне відбудовування інфраструктури, використання енергоефективних рішень, відновлення природних ресурсів та створення безпечного і здорового середовища для людей. Такий підхід допомагає не просто повернутися до «довоєнного стану», а будувати майбутнє з урахуванням змін клімату, потреб довкілля та якості життя громадян.

Конкурс екологічних рішень для громад України

Конкурс «Зелене відновлення і сталий розвиток територіальних громад», організований Міжнародним фондом «Відродження», мав на меті інтегрувати екологічний компонент у процеси відновлення територіальних громад України. Його завданням було підтримати ініціативи, що поєднують відбудову з природоохоронними пріоритетами – енергоефективністю, збереженням біорізноманіття, управлінням відходами та адаптацією до змін клімату. Акцент був зроблений на громади, які зазнали руйнувань.

На конкурс надійшло 47 проєктних заявок із 17 областей України, з яких ми підтримали 13 найкращих, які демонструють системність, аналітичну базу та готовність до втілення результатів у практику.

Серед переможців – проєкти з розробки екостратегій, запровадження енергетичного планування, створення карт екологічних руйнувань, аналізу впливу бойових дій на довкілля, формування підходів до поводження з відходами. Всі ініціативи спрямовані на те, щоб громадськість і влада спільно ухвалювали рішення про майбутнє своїх територій – більш зелене, безпечне і стійке.

Експерти закликають відкрити екологічну інформацію попри війну

18 грудня відбувся круглий стіл, присвячений доступу до екологічної інформації під час війни, організований ГО SaveDnipro за підтримки ЄС і Міжнародного фонду «Відродження». Учасники презентували дослідження, яке показало: лише 38% екологічних даних в Україні перебувають у відкритому доступі. Експерти вважають обмеження на доступ до таких даних під час війни невиправданим і закликають скасувати відкладену дію закону, що гармонізує українське законодавство з нормами ЄС. Також запропоновано вдосконалити термінологію, забезпечити технічні можливості для публікації даних і відкрити державні реєстри.

Публічний рейтинг відкритості екологічних даних

У 2024 році Міжнародний фонд «Відродження» у партнерстві з Європейським Союзом підтримав розробку та презентацію рейтингу відкритості екологічних даних, підготовленого ГО SaveDnipro спільно з Міністерством цифрової трансформації. Рейтинг охопив 209 наборів даних від 74 держустанов і дозволив оцінити, як органи влади дотримуються обов'язків щодо публікації інформації про стан довкілля. Дослідження сприяло прозорості в екологічному секторі, зокрема в моніторингу якості повітря, води та поводження з відходами, що відповідає пріоритетам Фонду у сфері відкритості та екологічної безпеки.

Україна реформує систему управління відходами: виклики та перші результати

Міжнародний фонд «Відродження» провів масштабну дискусію про хід і перспективи реформи управління відходами в Україні. Учасники – представники міністерств, місцевого самоврядування, громадських організацій та бізнесу – наголосили: попри війну, реформа є вкрай потрібною. Вона дозволяє не лише наблизитись до стандартів ЄС, а й реагувати на нові реалії – зокрема, на величезні обсяги руйнувань, що утворюють нові види відходів.

Серед основних викликів: брак інфраструктури в громадах, відсутність детальної аналітики, складнощі з фінансуванням та потреба в законодавчому супроводі. Роль громад – ключова: саме вони мають впроваджувати практики сортування, налагоджувати облік і вести просвітницьку роботу. Львів, як пілотна громада, вже демонструє позитивні результати: економія мільйонів гривень і розвиток системи роздільного збору завдяки роботі адміністратора послуг.

Війна та клімат: як Україна формує новий порядок денний

У рамках Екологічної ініціативи ЕРАІУ Міжнародного фонду «Відродження» відбулася дискусія про участь українських активістів у конференції ООН зі зміни клімату (COP). Учасники наголосили: повномасштабна війна не лише знищує природу в Україні, а й впливає на глобальні кліматичні процеси – через викиди від бойових дій, руйнування інфраструктури та масштабні лісові пожежі. Саме тому міжнародна спільнота має визнати агресію Росії як загрозу для кліматичної безпеки світу.

Участь української делегації в COP стала майданчиком для адвокації відповідальності агресора, просування теми екоциду та пошуку міжнародної підтримки для екологічного відновлення України. Представники громадянського суспільства закликали до тіснішої координації з урядом, щоб формувати спільну і чітку позицію на таких форумах. Україна має шанс стати лідером у питанні фіксації шкоди довкіллю під час війни та у формуванні нової глобальної кліматичної справедливості.

У Черкасах переселенці зберегли природу набережної

Громадська організація з Бахмута «Асоціація «Відродження та розвиток» реалізувала в Черкасах проєкт зі збереження довкілля міської набережної. За підтримки Екологічної ініціативи Міжнародного фонду «Відродження» команда встановила інформаційні стенди про екологію регіону, правила поведінки в природних зонах та унікальні види флори й фауни. У проєкті також взяли участь науковці, громада та міська влада. Ініціатива стала прикладом успішної інтеграції ВПО та залучення містян до захисту довкілля.

Миколаївці оцінили стан довкілля заради «зеленого» відновлення

Організація SaveDnipro провела масштабне дослідження екологічних викликів Миколаєва в межах проєкту за підтримки Фонду. Унікальність дослідження – у тісному залученні містян: мешканці допомагали збирати дані та визначати пріоритети для «зеленого» відновлення міста. Результати оформлено у звіт, який стане основою для подальшої громадської участі у формуванні екологічної політики на місцевому рівні.

Економічна стійкість для відновлення України

Які робочі місця потрібні повоєнній Україні

У Києві відбулася дискусія «Візія-2033: які робочі місця потрібні повоєнній Україні?», організована Міжнародним фондом «Відродження» та Асоціацією компаній з міжнародного працевлаштування. Участь взяли представники ФПУ, урядових структур, науковці та громадські діячі. Говорили про зайнятість під час війни, перспективи відновлення ринку праці, роль ВПК, пріоритетні галузі для економіки та державну політику щодо створення нових робочих місць.

Учасники зійшлися на думці, що вже зараз потрібно планувати, які професії будуть затребувані після перемоги. Це дозволить ефективно використовувати ресурси та зменшити рівень безробіття. Ключова роль у цьому процесі має належати державі, бізнесу й освітнім установам. Результати обговорення ляжуть в основу візії економічного розвитку України на наступне десятиліття.

Бізнес вперше назвав нестачу працівників головною проблемою

У вересні 2024 року нестача кадрів уперше стала основною перешкодою для українського бізнесу, свідчать дані щомісячного опитування Інституту економічних досліджень. 61% підприємств зазначили, що страждають від дефіциту працівників через мобілізацію та еміграцію. Найбільше бракує кваліфікованих кадрів, але й знайти некваліфікованих працівників стало складніше.

Хоча індекс ділової активності зріс, підприємства все частіше скаржаться на труднощі з персоналом. Очікування щодо набору працівників погіршуються, зростає частка компаній, які планують скорочення. Опитування показує: бізнес не бачить державу своїм союзником – більшість вважає її регулятором або перешкодою. Дослідження проведено в межах ініціативи «Європейське Відродження України» за підтримки ЄС і Міжнародного фонду «Відродження».

Ukrainian Energy Security Dialogue 2024: проти темряви – разом

Ukrainian Energy Security Dialogue 2024 зібрав понад 200 учасників – представників уряду, бізнесу, громад, експертів з України, ЄС і США. Говорили про стійкість енергосистеми, яка пережила понад 1600 ракетних ударів і втратила понад 50% генерації. У центрі уваги – захист критичної інфраструктури, відмова від транзиту російського газу, кіберзагрози та підготовка до довгострокової інтеграції України в енергетичний простір ЄС.

Учасники обговорили досвід бізнесу й громад у створенні власної енергонезалежності: встановлення генераторів, розвиток сонячної генерації, декарбонізацію, виробництво водню. Житомир, наприклад, скоротив викиди CO₂ на 36% і запустив унікальну біоенергетичну установку. Але громади й далі стикаються з браком фахівців, коштів і стратегічного планування.

Окрема панель була присвячена поєднанню кліматичних цілей із потребами безпеки. Представники уряду й ЄС наголошували, що Україна вже є частиною європейської енергоспільноти, а розвиток ВДЕ – ключ до сталого майбутнього. Учасники зійшлись на думці: шлях до ЄС лежить через модернізацію, декарбонізацію та сильне партнерство з міжнародною спільнотою.

DiXi Group оцінив ризики зими для енергетики України

Аналітичний центр DiXi Group протягом 2024 року готував регулярні дослідження про стан газової та електроенергетичної інфраструктури України. Підсумкові висновки були презентовані у листопаді на заході Energy Security Talks, що відбувся за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Аналітики змодельювали кілька сценаріїв проходження зими, враховуючи удари по енергетичних об'єктах, погодні умови, резерви потужностей та обсяг імпорту. За більшістю сценаріїв прогнозується дефіцит енергії у вечірні години, а в разі сильних морозів – і вночі.

Український досвід стійкості під час війни представили на форумі Світового банку

На Форумі громадянського суспільства у Вашингтоні, що проходив під час щорічних зборів Світового банку та МВФ, представники консорціуму RRR4U за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» поділилися прикладами економічної та енергетичної стійкості України у воєнних умовах. Вони розповіли, як країна змогла втримати функціонування державних послуг, залучити фінансову допомогу донорів і продовжити реформи. Серед ключових факторів – розвиток альтернативної генерації, прозорість, цифровізація та спрощення процедур, що зміцнили довіру партнерів. Учасники обговорили також роботу механізму PEACE Світового банку, який дозволив мобілізувати понад \$50 млрд допомоги. Український приклад, на думку спікерів, може стати орієнтиром для інших країн у кризових ситуаціях.

Прозорість у видобувних галузях: підтримка ІПВГ в умовах війни

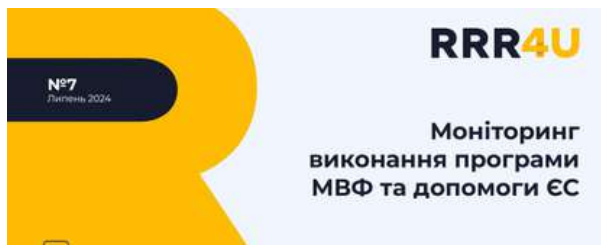

У 2024 році за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» відбулась презентація 9-го Національного звіту Ініціативи прозорості у видобувних галузях (ІПВГ), що охопив перший повний рік після початку повномасштабної війни. Попри складні умови, держава забезпечила збір і публікацію ключових даних про діяльність 11 видобувних секторів, включаючи руди урану, важливі для енергетичної безпеки. Звіт містить інформацію про обсяги видобутку, платежі до бюджету та рівень впливу війни на галузь. У 2022 році вона втратила понад 55 млрд грн у ВВП, а темпи зростання впали на понад 15%.

Україна продовжує розвивати Електронний портал ІПВГ як інструмент доступу до звітності та даних у відкритому форматі. Навіть в умовах воєнного стану зберігається середній рівень розкриття інформації відповідно до міжнародного стандарту. Під час презентації експерти наголосили, що ІПВГ в Україні є не лише стандартом прозорості, а й дієвим антикорупційним механізмом, що сприяє довірі інвесторів і відкритості видобувного сектору.

Моніторинг реформ і міжнародної фіндопомоги: річна аналітика від RRR4U

Упродовж усього 2024 року консорціум українських аналітичних центрів RRR4U за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» здійснював регулярний моніторинг виконання Україною умов програми МВФ та Плану України в межах інструменту Ukraine Facility. Завдяки цій роботі вдалося зафіксувати хід реформ, зокрема ухвалення ключових законів, і оцінити вплив виконаних зобов'язань на макрофінансову стабільність держави. Моніторинг підтвердив прогрес у переглядах програми МВФ, відкритість до реформ і високий рівень відповідальності перед міжнародними партнерами.

Попри позитивну динаміку, експерти відзначили ризик неповного покриття фіскального дефіциту, викликаного додатковими потребами в оборонному фінансуванні. У звітах пропонуються рішення для зменшення розриву: від зміни структури податків до залучення доходів від заморожених російських активів. Завдяки системній роботі RRR4U моніторинг став інструментом прозорості, підзвітності та діалогу з донорами, що є критично важливим для підтримки України під час війни.

Оцінка стійкості енергосистеми України

У рамках проекту «Покращення енергетичної безпеки завтрашнього дня», підтриманого Міжнародним фондом «Відродження», DiXi Group провела аналіз проходження трьох осінньо-зимових періодів – до і після повномасштабного вторгнення. У фокусі – стан енергетичної системи України, включаючи теплову, гідро-, атомну та відновлювану генерацію. Незважаючи на масовані атаки, окупацію окремих ТЕС та значні пошкодження мереж, енергетики змогли забезпечити роботу системи, а Україна продовжила рух до енергетичної незалежності. Аналітичний моніторинг фіксує не лише масштаби втрат, а й ефективність ремонтних кампаній, обсяг стабілізаційної допомоги від партнерів та стратегічні кроки для підготовки до нових викликів.

Формування економічних пріоритетів на 2025 рік

Міжнародний фонд «Відродження» підтримав діалог влади, бізнесу та експертної спільноти щодо ключових економічних пріоритетів у межах конференції «Відновлюємо країну: економічні підсумки 2024, пріоритети 2025». Учасники обговорили механізми стимулювання бізнесу, підтримку експорту, страхування воєнних ризиків та потребу в доступі до фінансування. Значну увагу приділили розмінуванню, підтримці промислових інновацій та проблемам оподаткування. Конструктивні пропозиції включали оновлення регіональних стратегій розвитку, реформу системи блокування податкових накладних і підтримку малого та середнього бізнесу. Конференція стала майданчиком для узгодження подальших спільних дій.

Формування нової міграційної політики для України

За підтримки Міжнародного фонду «Відродження» відбулася презентація дослідження «Аналіз міграційної політики держав: орієнтири для України», що стало підґрунтям для експертного обговорення майбутньої стратегії в цій сфері. Учасники круглого столу наголосили: в умовах війни та демографічної кризи міграційна політика має бути частиною комплексної стратегії економічного відновлення України. Йшлося про необхідність збереження людського капіталу, створення умов для самореалізації українців і водночас – зважене залучення іноземних фахівців із необхідними компетенціями.

У дослідженні розглянуто приклади ефективної політики Австралії, Канади та Нової Зеландії, де міграція спрямовується відповідно до потреб ринку праці. Українські експерти також акцентували на важливості відкритого суспільного діалогу щодо трудової імміграції, аби уникнути упереджень і сформувати спільне бачення її користі для країни. Презентація стала частиною ширшої ініціативи, яка має на меті оновлення міграційної політики України з урахуванням нових реалій та викликів.

Місцевий розвиток

громади найкраще розуміють свої потреби і виклики. Вони першими реагують на кризи, шукають рішення і можуть швидко втілювати зміни. Інвестиції в місцеві ініціативи допомагають відновлювати інфраструктуру, створювати робочі місця, посилювати довіру між людьми та владою. Це зміцнює стійкість на місцях і робить загальнодержавне відновлення ефективнішим і справедливішим.

Конкурс, що посилює спроможність громад до відновлення

У 2024 році Міжнародний фонд «Відродження» у партнерстві з Європейським Союзом провів конкурс «Стійкість, відновлення та розвиток територіальних громад». Його мета – підтримати ініціативи, що сприяють прозорому відновленню громад, розвитку стратегічного планування, посиленню участі громадськості та співпраці з місцевою владою. Усього на конкурс подали 112 проєктів, із яких підтримано 13 найкращих.

Гранти отримали організації, що працювали з громадами на місцях над оновленням стратегій розвитку, впровадженням антикорупційних інструментів, підвищенням спроможності залучати донорське фінансування та покращенням взаємодії жителів із місцевою владою.

Восени відбулася серія фінальних зустрічей, під час яких організації представили результати проєктів. Представники Фонду разом з грантерами відвідали кілька громад, зокрема Дмитрівську, Бородянську й Макарівську, де були створені нові стратегічні документи. Ці зустрічі стали нагодою обговорити здобутки, виклики та обмінятися порадами для організацій, які лише починають роботу в громадах.

Навчальна програма для громад: публічно-приватне партнерство та мобільність

У Києві стартувала шоста навчальна програма для 12 громад з різних регіонів. Теми навчання охоплюють публічно-приватне партнерство, інфраструктурні рішення, стратегії розвитку транспорту та мобільності. Програму організував Альянс українських університетів на базі KSE за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Програма розроблена на основі попереднього дослідження потреб громад і відповідає на запит на зміцнення управлінської спроможності в умовах війни.

Дослідження про стійкість громад: що тримає на плаву під час війни

Альянс українських університетів за підтримки Фонду провів масштабне дослідження в 12 громадах із різних регіонів України. Мета – виявити потреби в трьох напрямках: стійкість, розвиток і відновлення. Серед висновків: прифронтові громади виявляють вищий рівень стійкості, однак по всій країні бракує якісних укриттів, IT-підготовки та комунікаційної спроможності. Важливим фактором виявлено рівень довіри до влади і громадянську участь.

Конференція на Черкащині: як громадам планувати відновлення

У жовтні відбулася конференція для представників 11 громад з трьох областей, які реалізують проекти за підтримки Фонду. Обговорювали виклики стратегічного планування, брак кадрів, підтримку ВПО, інституційну спроможність. Презентовано практичні кейси з пошуку рішень: від житлових програм до партнерств із закордонними громадами. Поділилися також напрацюваннями щодо створення проектних офісів та залучення молоді.

Обмін досвідом: Черкащина приймає громади з сусідніх регіонів

У рамках конференції «Виклики стратегічного планування» відбувся візит делегацій з Чернігівщини та Київщини. Учасники обговорили безпекові виклики, відтік населення, потреби в соціальній інфраструктурі, залучення ресурсів та кадровий голод. Наголошено на важливості залучення до стратегічного планування громади, взаємодії з ВПО, обміну досвідом між регіонами. Результатом стала резолюція з практичними рекомендаціями, як планувати розвиток громад у складних умовах.

Досвід деокупованих територій: як працювати обережно і ефективно

Асоціація Української Миротворчої Школи презентувала результати двох досліджень, присвячених роботі з громадами після звільнення від російської окупації. Перше з них аналізує виклики, з якими зіткнувся громадський сектор Херсонщини після деокупації. Автори зібрали інтерв'ю з активістами, представниками влади та донорами, щоб краще зрозуміти, як вибудовуються зв'язки, відновлюється довіра та організовується допомога в умовах кризи.

Друге дослідження – «Дорожня мапа роботи з деокупованими громадами» – стало практичним інструментом для тих, хто допомагає територіям після звільнення. Документ ґрунтується на досвіді Харківщини та Херсонщини й акцентує на конфліктах, соціальному капіталі та необхідності працювати обережно – разом із місцевими жителями, не нав'язуючи готових рішень. Обидва дослідження були підтримані Міжнародним фондом «Відродження» та Європейським Союзом у межах проекту «Європейське Відродження України».

«ПоРадник безпеки»: обізнаність рятує життя

Проект «ПоРадник безпеки», що реалізується ГО «Асоціація громадських радників України» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та ЄС, допомагає жителям громад бути готовими до загроз. У довіднику зібрані алгоритми дій у кризових ситуаціях, інформація про укриття, пункти незламності, а також поради щодо фізичної, цифрової та ментальної безпеки. Проект охопив сім областей і став важливим ресурсом для місцевих мешканців, особливо в Бородянській громаді. Окрім друкованої та електронної версії довідника, створено наочний плакат із контактами служб підтримки.

Енергоефективні громади: знання для відновлення

У Рівному відбувся інтенсив для представників громад, спрямований на посилення їхньої енергоефективності. Навчання організував Альянс Українських Університетів у межах спільного проекту з Міжнародним фондом «Відродження». Протягом трьох днів понад 20 представників громад вивчали теми енергоменеджменту, переходу на місцеве паливо, водовідведення, утилізації відходів та адаптації до змін клімату. Захід дав громадам практичні знання і поштовх до подальшої співпраці з вишами для сталого розвитку та енергетичної незалежності.

Цифрові освітні простори для дітей у сільських громадах

У трьох селах Великодимерської громади – Тарасівці, Гоголеві та Рудні – відкрито сучасні цифрові освітні центри для дітей. Їхнє облаштування стало можливим завдяки підтримці Міжнародного фонду «Відродження» в межах проєкту «Комплексні рішення для відновлення Великодимерської громади». Центри оснащені комп'ютерами, планшетами, дронами, мікроскопами, телескопами, книжками та матеріалами для творчості. Вони працюють на базі місцевих шкіл і відкриті для всіх охочих дітей. Це приклад інвестицій у розвиток освіти та психологічну підтримку школярів у воєнний час.

Кропивницький визначив пріоритети розвитку до 2030 року

У Кропивницькому вперше в історії громади затвердили Стратегію розвитку до 2030 року, розроблену за участі понад 200 жителів та експертів. Документ визначає ключові завдання на найближчі роки: розвиток освіти, медицини, культури, інфраструктури, інновацій, підтримку бізнесу, покращення екології та інклюзії. Серед пріоритетних проєктів – житло для ВПО, електронний квиток у транспорті, модернізація парків і створення музею міста. Один із проєктів, пов'язаних із національно-патріотичним вихованням, фінансуватиметься за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

Периферійні громади Полісся отримали свої стратегії розвитку

У Житомирській області дві периферійні громади – Брониківська та Ярунська – розробили свої Стратегії розвитку до 2027 року. Проєкт реалізувала ГО «Агенція розвитку громад Богородчанського району» за підтримки ЄС та Міжнародного фонду «Відродження». У процесі взяли участь понад 400 жителів. Успіхом стало не лише створення стратегічних документів із екологічною оцінкою, а й навчання місцевих посадовців з проєктного менеджменту. Це підвищує стійкість громад і відкриває нові можливості для залучення фінансування та посилення участі мешканців у розвитку.

План відновлення Новобілоуської громади після окупації

Після пережитої окупації на початку повномасштабного вторгнення Новобілоуська громада на Чернігівщині розробила потужний план свого відновлення до 2027 року. За підтримки Міжнародного фонду «Відродження» громада сформувала перелік із десятків конкретних дій: від створення укриттів у школах і реконструкції систем опалення до рекультивації сміттєзвалищ, розмінування та будівництва свердловин. План враховує безпекові, соціальні, демографічні й економічні аспекти та ставить за мету створити безпечне, комфортне і перспективне середовище для повернення мешканців і розвитку громади.

Людиноцентричне відновлення

Про що ми говоримо, коли говоримо про відновлення

Слово «відбудова» часто асоціюється з відновленням зруйнованих міст, мостів і шкіл. Але в Міжнародному фонді «Відродження» ми розуміємо: це лише частина ширшого процесу – відновлення. Адже мова не лише про фізичну інфраструктуру. Відновлення – це перш за все створення умов, у яких українці зможуть знову зростати, навчатися, працювати, будувати своє життя.

Для Фонду відновлення – це системна трансформація, що охоплює інституції, зв'язки, довіру, доступ до послуг, безпеку, екологію, інклюзію. І найголовніше – це процес, який не можна відкладати на «після війни». Без людського виміру навіть найкращі інфраструктурні проекти втратять сенс, бо не залишиться тих, хто ними скористається. Тому людиноцентричний підхід – наш стратегічний пріоритет. Це означає – інвестувати в освіту, простори взаємодії, професійне зростання, підприємництво, добробут і справедливість.

Відновлення – це і про стійкість. Про здатність не просто пережити війну, а змінитися, зміцнитися й розвиватися.

Ми підтримуємо організації, що працюють у громадах, допомагаємо їм ставати сильнішими, ділитися досвідом, розвивати локальні рішення, які згодом можна масштабувати. Усе це – частина великої системної роботи, яку Фонд реалізує через програми, ініціативи й партнерства.

Відновлення – це також і спосіб вийти з кризи сильнішими, ніж були. Це наш шанс зробити країну відкритішою, справедливішою, ближчою до людей і до Європи. І саме тому ми вже сьогодні працюємо над тим, щоб все це стало реальністю.

Конкурс на підтримку стійкості громад: 14 проєктів отримали гранти

Міжнародний фонд «Відродження» провів конкурс «Підтримка стійкості громадянського суспільства та посилення соціальних зв'язків у громадах». Його мета – посилити співпрацю між активними спільнотами, що відіграють ключову роль у згуртованості суспільства в умовах війни. Усього на конкурс надійшло 145 проєктних пропозицій. Після оцінки було підтримано 14 ініціатив, загальна сума фінансування – понад 17 млн грн.

Серед переможців – організації з Харкова, Одеси, Дружківки, Карпатського регіону, Херсонщини та інших громад. Їхні проєкти охоплюють широкий спектр тем: від підтримки молоді та ветеранів до залучення жінок і ЛГБТК+ спільнот, розвитку локального лідерства, інтеграції ВПО та формування партнерств у громадах. Частина проєктів спрямована на освіту, працевлаштування, ментальне здоров'я й інноваційні підходи до розвитку громад.

Конкурс став одним із інструментів посилення громадської спроможності в умовах тривалих викликів війни. Підтримані ініціативи мають зміцнити мережі солідарності та допомогти громадам ефективніше реагувати на локальні потреби, посилюючи суспільну стійкість у масштабівсїєї країни.

Дослідження про те, як громади адаптуються до війни

На замовлення Міжнародного фонду «Відродження» агенція Socioinform провела дослідження про стійкість і відновлення громад в умовах повномасштабної війни. У ньому проаналізовано, як адаптуються громади, що заважає їхньому розвитку та які потреби мають органи місцевого самоврядування й громадянське суспільство. Ключовими факторами, які впливають на спроможність громади, виявились не географічна близькість до фронту, а активність і далекоглядність місцевої влади, якість комунікації з громадськими організаціями та стратегічне планування. Громадянське суспільство відіграє провідну роль у мобілізації ресурсів, підтримці вразливих груп і просуванні людиноцентричних рішень, проте наразі потребує системної фінансової, організаційної та інформаційної підтримки.

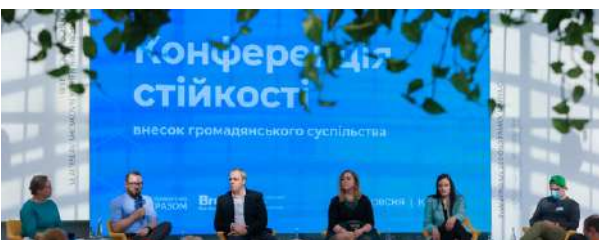
Без злагодженої співпраці держави, донорів, місцевої влади та ОГС повноцінне відновлення неможливе. Для цього потрібна чітка політика відновлення на національному рівні, стратегічність на місцевому, а також гнучкість з боку донорів. Успішне відновлення базується на децентралізації, системності, локалізації рішень і реальному залученні громадян до прийняття рішень у своїх громадах.

Громади, які тримаються: Конференція стійкості

27 вересня у Києві відбулася «Конференція стійкості: внесок громадянського суспільства», яку організував Міжнародний фонд «Відродження» в межах програми «Лабораторія стійкості». До події долучилися понад 150 представників громадських організацій, місцевої влади, донорських структур та експертного середовища з усієї України. Учасники обговорили, як громадянське суспільство сприяє стійкості громад в умовах затяжної війни, яким має бути стратегічне бачення відновлення, і що вже працює на місцях.

Окрему увагу приділили економічній стійкості: говорили про соціальне підприємництво, створення робочих місць, справедливий розподіл ресурсів між державними і недержавними структурами. Важливою частиною програми стала презентація дослідження «Відновлення України: пріоритети, ризики, включеність», яке Фонд провів разом із агенцією Socioinform за підтримки Європейського Союзу. Учасники конференції поділилися прикладами з практики, розібрали виклики, з якими стикаються громади, і разом окреслили напрямки дій для посилення взаємодії між ОГС, донорами та органами місцевого самоврядування.

Візія стійкості: як громадянське суспільство бачить відновлення України

Міжнародний фонд «Відродження» представив дослідження «Візія стійкості» під час Конференції стійкості у вересні 2024 року. Документ став результатом серії експертних обговорень і є спробою узгодити бачення громадянського суспільства щодо ключових викликів і напрямів відновлення України. Він охоплює теми економічної та соціальної стійкості, підтримки громад, роботи з ветеранами, інтеграції внутрішньо переміщених осіб, екології та підготовки до вступу в Європейський Союз. Особливу увагу приділено тому, як громадянське суспільство може посилити свою роль у формуванні політик, забезпеченні прозорості та взаємодії з владою.

«Візія стійкості» пропонує стратегічні орієнтири для майбутньої відбудови, засновані на принципах людиноцентричності, участі й належного врядування. Документ не є технічним планом, але виконує функцію спільного ціннісного орієнтира для всіх ключових гравців – від парламенту та уряду до місцевої влади, бізнесу, донорів і самих громад. Його мета – сформулювати спільний підхід до відновлення, який враховує потреби людей, особливості громад і міжнародні зобов'язання України.

Платформа для інвестицій у зелену відбудову

На сайд-івенті до Міжнародної конференції з питань відновлення України в Берліні обговорили важливість починати інвестувати в українську енергетику вже зараз, не відкладаючи на післявоєнний час. Учасники наголошували: в умовах обмежених ресурсів і постійних атак критично важливо не просто ремонтувати, а створювати сучасну, децентралізовану і зелену енергосистему. Представники уряду, Єврокомісії, бізнесу та громадських організацій презентували інструменти фінансування, бачення переходу до сталої енергетики та наголошували: проекти вже є – час діяти.

Як зробити відбудову прозорою

Команда ГО «Нова Енергія» підготувала аналітичний документ, у якому показала: система пріоритезації проєктів відбудови потребує реформ. Незважаючи на ухвалені зміни, процес залишається залежним від суб'єктивних рішень і ручного керування. У брифі пропонуються кроки для автоматизації цього процесу, щоб мінімізувати корупційні ризики й забезпечити справедливий розподіл коштів. Розробка була частиною проєкту у Краснопільській громаді, реалізованого за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

Громади як рушії відновлення

ГО Добробат провела велике дослідження потреб громад у Чернігівській та Київській областях. Опитування мешканців, місцевої влади, бізнесу та громадського сектору дозволило побудувати детальну картину – що саме і в якій послідовності потрібно відновлювати. Результати показали: люди хочуть не лише повернення до довоєнного стану, а якісних змін. Найбільші потреби – у житлі, дорогах, критичній інфраструктурі. Дослідження стало основою для подальших парламентських слухань та рекомендацій щодо розбудови країни.

Рецепт стійкості у час війни

На Форумі політики громадянського суспільства у Вашингтоні представники України та міжнародних інституцій обговорили, як країні вдалося зберегти економічну стійкість попри війну. Прозорість держзакупівель, стабільна банківська система, реформи у фінансовій політиці й міжнародна допомога – усе це дало змогу не лише вистояти, а й рухатися до ЄС. Учасники дискусії дійшли висновку: досвід України може бути корисним для інших країн, що стикаються з великими зовнішніми потрясіннями.

Альянс університетів допомагає громадам ставати сильнішими

Проект «Посилення спроможності громад для відбудови через пілотування їхньої взаємодії з університетами» допомагає громадам краще розуміти свої потреби й будувати ефективні рішення у складних умовах війни. Команда Альянсу українських університетів розробила універсальну методологію оцінки, яка враховує думки не тільки влади, а й мешканців, бізнесу, громадських організацій, переселенців та військових родин.

У 2024 році університети провели масштабне дослідження у 12 громадах. Найбільш критичною проблемою, за словами жителів, залишається стійкість. Зокрема, йдеться про відсутність належних укриттів, планів на випадок надзвичайних ситуацій, резервів живлення та проблеми з IT-системами. Також громади стикаються з перебоями в медичних і освітніх послугах, поганим інтернетом і мобільним зв'язком.

Ініціатива реалізується за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». У планах Альянсу – і далі підтримувати громади, допомагати їм з відновленням і розвитком, а також ділитися методологією й досвідом з іншими регіонами України.

Це дослідження дало змогу громадам побачити свою реальну ситуацію очима мешканців і знайти точки росту. Завдяки зібраним даним можна налагоджувати співпрацю між різними групами – від органів місцевого самоврядування до бізнесу й активістів. Університети вже залучають фахівців і міжнародних партнерів для допомоги громадам у пошуку рішень.

Порадник для партнерства громад і університетів

Альянс українських університетів разом із дванадцятьма громадами України створив практичний порадник «Як співпрацювати університетам та громадам». Видання стало результатом року спільної роботи в межах проєкту «Посилення спроможності громад», що включав дослідження потреб, навчання, менторство та розробку локальних ініціатив. Порадник містить інструменти для побудови партнерств, методології аналізу потреб громад, приклади успішних проєктів і рекомендації, як адаптувати співпрацю до місцевих умов. Документ є у відкритому доступі й стане у пригоді тим громадам і вишам, що прагнуть налагодити сталі відносини.

Вода для Зеленодольська: свердловини як елемент стійкості

Зеленодольська громада Криворізького району, яка постраждала від підриву Каховської ГЕС, реалізує проєкт з облаштування альтернативного водопостачання. Завдяки участі в проєкті Альянсу українських університетів, громада розробила план буріння 10 нових свердловин, що охоплять усі населені пункти. Це дозволить забезпечити питною водою понад 18 тисяч мешканців, включаючи ВПО, зменшити залежність від зовнішніх джерел і стабілізувати систему навіть у кризових ситуаціях. Проєкт реалізується у співпраці з НТУ «Дніпровська Політехніка».

Безпечний дитсадок у Марганці

У Марганці розробили проєкт капітального ремонту й облаштування укриття для дитсадка № 10 «Оленка», який дозволить повернутися до очного навчання 240 дошкільнятам. Освітня інфраструктура громади сильно постраждала від обстрілів, і безпечне укриття є критично важливою умовою для її відновлення. Завдяки підтримці Альянсу українських університетів та навчанню з управління проєктами й фандрейзингу, громада підготувала повноцінний план дій. Проєкт також передбачає зони для ігор, навчання та відпочинку в умовах безпеки.

Планування відновлення для окупованих територій Сходу України

Планувати відновлення окупованих територій важливо вже зараз, навіть якщо дата їхнього повернення ще невідома. Після деокупації на ці регіони чекають складні процеси: потрібно буде відновити інфраструктуру, запустити роботу органів влади, повернути людей і забезпечити базові послуги.

Формування бачення майбутнього для Донеччини та Луганщини

Міжнародний фонд «Відродження» підтримав аналітичну ініціативу, що має на меті сформуванню стратегію інституційного відновлення Донеччини та Луганщини після деокупації. Проєкт об'єднує зусилля експертів, представників уряду, місцевої влади та громадянського суспільства для напрацювання ідей, які допоможуть ефективно відновити регіон та повернути довіру до держави.

Команда дослідників працює над ключовими темами: відновлення органів влади, залучення фахівців, адміністративно-територіальний устрій, механізми участі громадян. У фокусі – повернення людей та людського капіталу, без чого стійке майбутнє регіону неможливе. Розроблені матеріали мають на меті стати підґрунтям для державних політик, залучення міжнародної допомоги та активного суспільного обговорення.

Учасники ініціативи наголошують: хоч майбутнє поки що непевне, готуватись до нього потрібно вже сьогодні. Адже чітке бачення розвитку Сходу допоможе стимулювати повернення переселенців, не дати зневіритися людям в окупації та переконати світ, що у регіону є перспектива.

Публічне адміністрування після деокупації

Це дослідження аналізує, як має функціонувати система влади в Донецькій і Луганській областях після їхнього повернення під контроль України. Автори розглядають варіанти організації публічного адміністрування на всіх рівнях – від обласного до базового. Особливу увагу приділено територіальним громадам, адже саме вони стануть основою нової влади на місцях.

Новий адміністративно-територіальний устрій

Це дослідження фокусується на тому, як має змінитися карта регіону з урахуванням нових умов. Зруйновані міста, зменшення населення, зміна логістичних маршрутів – усе це вимагає переосмислення конфігурації громад та районів. Автори пропонують конкретні ідеї для оновленого і реалістичного територіального устрою.

Сценарії реінтеграції на національному рівні

На конференції «Від (де)окупації до відкритого демократичного врядування» обговорили сценарії повернення тимчасово окупованих територій та майбутнє їхньої інституційної структури. Учасники наголосили на необхідності підготовки вже зараз: формування кадрових резервів, розробки політик, стратегій і механізмів взаємодії між владою, громадянським суспільством і громадянами. Представники МФ «Відродження» презентували результати досліджень щодо ключових викликів реінтеграції, зосереджених на чотирьох напрямках: органи влади, кадри, АТУ та

Кадрове забезпечення регіону

У цьому дослідженні зібрано дані та аналітику щодо кадрової ситуації в органах влади Донеччини та Луганщини. Автори шукають відповіді на питання, де взяти професійних управлінців, які зможуть не лише відновити роботу місцевої адміністрації, а й зробити її ефективною. Йдеться як про залучення нових фахівців, так і про повернення тих, хто виїхав через війну.

Локальна демократія в перехідний період

Дослідження присвячене участі громадян у процесі відновлення Донбасу – навіть у перехідний період, коли влада на цих територіях буде централізованою. Йдеться про інструменти, які дозволять залучити людей до ухвалення рішень, зробити процеси прозорими та повернути довіру до держави. Це важливий компонент, аби люди захотіли жити й розвивати регіон після війни.

участь населення. Платформа «Майбутнє Сходу» стала віртуальним простором для продовження цієї роботи та залучення нових учасників до обговорень.

Зміцнення громадянського суспільства через мережування хабів

У лютому Міжнародний фонд «Відродження» провів зустріч хабів громадянського суспільства з усієї України, щоби обговорити виклики, пов'язані з людським і соціальним капіталом, обмінялись досвідом і знайти точки зростання. Участь у події взяли представники понад 30 організацій – від волонтерських ініціатив і ветеранських просторів до хабів, що працюють з переселенцями, активістами та місцевими громадами. Учасники говорили про втому, вигорання, мотивацію і нові форми взаємодії, які допомагають зберігати стійкість у часи війни.

Подія стала нагодою озвучити сильні сторони й сліпі зони в роботі хабів. Результати дослідження стійкості громадського сектору, презентовані під час заходу, підтвердили: найкраще команди тримає не тільки ресурс, а й здоровий клімат, взаємна підтримка та чітке усвідомлення своєї місії. Хаби сьогодні не просто координують ініціативи – вони стали просторами сили, навчання, взаємодії, а подекуди й місцем для відновлення.

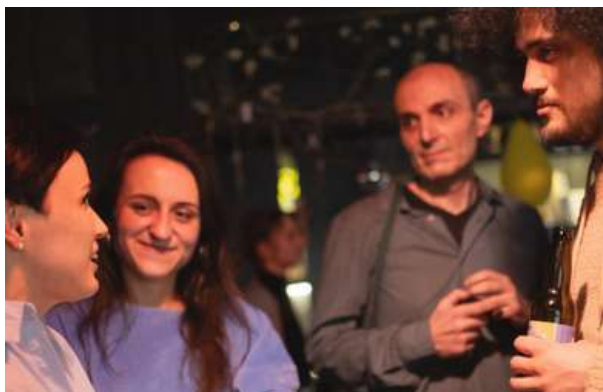

Нетворкінги, що об'єднують: регулярні зустрічі волонтерів та активістів

Щомісячні волонтерські нетворкінги в Києві, які проходять за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та Офісу Дій, стали унікальним майданчиком для зустрічей активістів, волонтерів, митців та громадських діячів з усієї України. З червня 2022 року вже відбулося понад 40 зустрічей у Києві, 10 – у Львові, які загалом об'єднали понад 2000 учасників. Ці події – не лише про знайомства й натхнення, а й про реальну співпрацю, пошук рішень для спільних викликів і зміцнення громадянського суспільства.

Ініціатива нетворкінгів стала регулярним простором обміну досвідом, ментальної підтримки, народження нових проєктів і партнерств. Завдяки підтримці Фонду формат подій розширився: з'явилися запрошені спікери, дискусійні формати та нові учасники з різних сфер – від освіти до допомоги ЗСУ.

Сила культури: ідентичність, знання, креативність

У 2024 році ми підтримували культуру як простір сили, відновлення і єдності. Через літературу, мистецтво, кіно, науку, освіту та нові медіа ми допомагали формувати українську ідентичність, зберігати пам'ять і відкривати нові сенси. Особливу увагу приділяли ініціативам, що зміцнюють зв'язок між поколіннями, розвивають критичне мислення, розповідають світові про Україну – сучасну, багатогранну, вільну. Адже культура – це не тільки про спадщину, а й про майбутнє.

Чому це важливо?

Культура – це не другорядне, а базове. Вона формує наше уявлення про себе, про світ і про те, за що ми боремося. У час повномасштабної війни культура стала не лише способом збереження ідентичності, а й інструментом спротиву. Через книги, фільми, музику, освіту, мистецтво, блоги ми пояснюємо світові, хто ми, чому нас не можна ігнорувати, чому свобода – це про нас.

Культура також дає силу – вона допомагає людям відновлювати внутрішній ресурс, знаходити смисли, переживати втрати, говорити про складне. Водночас вона формує уявлення про майбутнє: які ми після війни, що важливо зберегти, як хочемо жити далі. І якщо ми хочемо мати міцне, відповідальне і відкрите суспільство, ми маємо вкладати в культуру, знання і творчість уже сьогодні.

Наші пріоритети

Освіта

Формування критичного мислення та цінностей через сучасні освітні підходи.

Мистецтво та пам'ять

Підтримка культурних проєктів, що осмислюють війну й зберігають національну пам'ять.

Книжки й тексти

Посилення українського голосу через літературу, видавництва та публічні ініціативи.

Медіа і креатив

Сприяння блогерам, митцям і фільмам, які розповідають світові про Україну.

Доступ до культури

Сприяння тому, щоб культура і знання були доступними для всіх – незалежно від місця проживання, віку чи досвіду.

Культура, що розвиває відкрите суспільство

Культура – це основа для довіри, співпереживання й діалогу. Саме завдяки культурі ми розуміємо одне одного, формуємо спільні цінності та навчаємось бачити світ очима іншого. Для відкритого суспільства важливо мати простори, де можна чесно говорити, слухати, творити й дискутувати. Тому для нас створення сталих культурних майданчиків і підтримка екосистеми взаємодії – це інвестиція в критичне мислення і силу демократичних змін.

Коаліція дієвців культури: об'єднання для змін

Коаліція дієвців культури – це спільнота експертів, які працюють над зміцненням культурного сектору та впливом на державну політику.

Одним із ключових досягнень 2024 року стала адвокаційно-комунікаційна кампанія спільно з ГО «Інститут законодавчих ідей», спрямована на забезпечення прозорих виборів Наглядової ради Українського культурного фонду. Коаліція виступила голосом культурної спільноти, закликаючи до відкритих процесів і активної участі громадськості.

Завдяки спільним зусиллям Міністерства культури, експертного середовища та громадянського суспільства, до складу ради увійшли доброчесні й авторитетні діячі культури.

Міжнародний фонд «Відродження» також підтримав створення спеціальної платформи для залучення громадськості. Для Фонду важливо, щоб культурні інституції працювали прозоро та в інтересах спільноти. Саме тому ми підтримали цей процес – як приклад того, що навіть під час війни суспільство здатне відстоювати якість державних рішень. Сильні інституції – це частина стійкості. І це про те, що культура – не другорядна, а центральна для майбутнього країни.

NYCamp: табір, що росте разом із підлітками Донеччини

У 2024 році в Карпатах пройшов другий мистецько-освітній табір NYCamp – ініціатива Нью-Йоркського літературного фестивалю, заснованого Вікторією Амеліною. У таборі взяли участь понад 20 підлітків із Донеччини – переможців та номінантів конкурсу есеїв на тему «Деокупація майбутнього». Молодь із Нью-Йорка, Бахмута, Світлодарська, Званівки та інших міст мала змогу попрацювати з відомими митцями, спробувати себе в літературі, музиці, акторстві та художній терапії.

Табір став безпечним простором довіри, де підлітки могли бути собою, поділитися болем і мріями, творити разом і відчувати підтримку. Його підтримав Міжнародний фонд «Відродження», завдяки чому NYCamp продовжує місію Вікторії Амеліної – допомагати дітям із прифронтових містечок через культуру та освіту. Частина учасників уже повертається до проєкту як волонтери, а фестиваль також надає переможцям есе-конкурсу освітні гранти на навчання.

«ВиделкаFest»: культура як міст до Півдня України

Фестиваль української культури «ВиделкаFest» у 2024 році вдруге пройшов на півдні України – цього разу в Чорноморську. Через обмеження у прикордонній зоні організатори були змушені перенести подію з Вилкового, але зберегли її дух і масштаб. Чотири дні, чотири локації, 12 музичних гуртів, літературні дискусії, кінопокази, воркшопи та книжковий ярмарок зібрали сотні учасників і відвідувачів. Міжнародний фонд «Відродження» вдруге став партнером фестивалю, підтримавши платформу для живого обговорення і переосмислення українського Півдня.

Учасники обговорювали деколонізацію, культурну ізоляваність, перспективи Одещини, пам'ять про війну, та говорили про Український Південь як регіон сили, спротиву й потенціалу. Особливим моментом фестивалю став вечір пам'яті письменниці Вікторії Амеліної, яка стояла у витоків як NYCamp, так і нової культурної чутливості в Україні. «ВиделкаFest» довів, що культура здатна зшивати країну, навіть у найскладніших умовах.

«Мандрівний Старобільськ» – культура як підтримка й пам'ять

У 2024 році в межах проєкту «Мандрівний Старобільськ» команда бібліотекарів і культурних менеджерів Луганської обласної бібліотеки провела серію мистецьких подій у кількох містах України. Проєкт, що реалізовувався за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», розпочався у Кропивницькому й охопив шість форматів взаємодії: від літературних антилекцій до арттерапевтичних майстерень і публічних дискусій.

Цей культурний шелтер став способом підтримки для переселенців з Луганщини та подякою громадам, які їх прийняли. Учасники подій слухали звернення письменників-військових, дискутували про інтеграцію внутрішньо переміщених осіб, брали участь у поетичних вечорах, виставках і музичних виступах. Після Кропивницького «Мандрівний Старобільськ» завітав до Нововолинська, Ярмолинців, Чорткова та Києва.

Фестиваль «Протасів Яр» – продовження справи Романа Ратушного

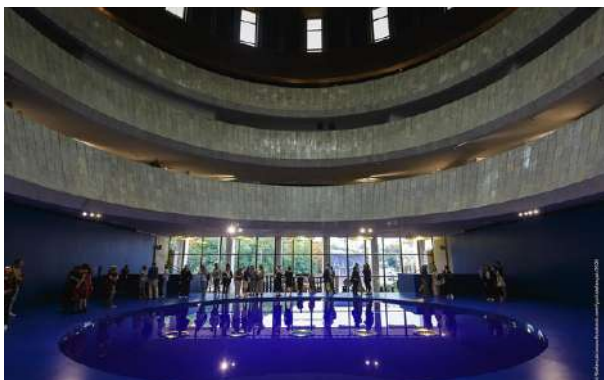

Улітку 2024 року в Києві відбувся другий фестиваль «Протасів Яр» – культурна ініціатива, присвячена пам'яті громадського активіста й розвідника Романа Ратушного. Події проходили на галявині Протасового Яру, за який Роман боровся за життя. Програма включала концерти, читання, лекції, кінопокази та обговорення про права людини, демократію, історичну пам'ять і силу спільноти.

Фестиваль, що зібрав понад 2000 учасників, реалізовувався ГО «Захистимо Протасів Яр», громадою Протасового Яру та ГО «Форум видавців» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Ця подія стала продовженням справи Романа – захисту публічного простору та активної участі громади у його майбутньому. Фестиваль показав, що культурна ініціатива може бути одночасно і актом пам'яті, і платформою для суспільного діалогу.

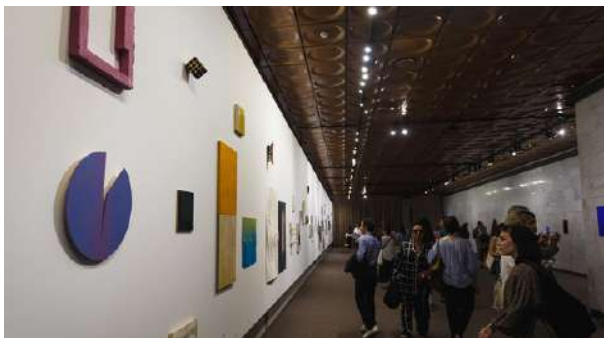

«Кола Сільваші»: п'ять поверхів української абстракції

У вересні 2024 року в Українському домі відкрилася велика ретроспектива одного з найвідоміших українських абстракціоністів – Тіберія Сільваші. Виставка «Кола Сільваші» охопила п'ять поверхів будівлі, кожен із яких розкриває окрему тему, період чи настрій у творчості художника. В експозиції представлені роботи з музейних зібрань Європи, США та України, а також твори з приватних колекцій. Проєкт реалізовано у співпраці з Українським музеєм сучасного мистецтва.

Завдяки ретельно продуманій концепції п'яти «кіл» глядачі можуть побачити, як змінювався стиль художника, що на нього впливало і як він формував візуальну мову абстракції в Україні. Такий масштабний підхід робить ретроспективу унікальним явищем для української музейної сцени, а підтримка Фонду дозволила зробити її доступною широкому колу відвідувачів.

«НА ПЛАВУ»: херсонське мистецтво проти окупації та забуття

У січні 2024 року у просторі PEN Ukraine в Києві відкрилась виставка «НА ПЛАВУ», створена херсонським культурним центром «Тотем» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Це проєкт про мистецтво, яке тримає людей на плаву – буквально й метафорично. У центрі уваги – історії херсонців, які попри окупацію, втрати й постійні обстріли, продовжують творити, зберігати і повертати до життя своє місто. В експозиції – малюнки, скульптури, фотографії, тексти й відео, що розповідають про реальність Херсона через особисті переживання митців і містян.

Виставка стала і місцем пам'яті, і простором відновлення зв'язків. Тут згадували загиблих, як-от письменника Володимира Вакуленка і Вікторію Амеліну, читали вірші поета Олександра Гунька, слухали музику, дивились на фото, де зруйновані будівлі замінені роботами художників. Атмосфера виставки – тепла, сумна, щира – показала, наскільки важливою є культура навіть (і особливо) у часи війни. Підтримка Фонду зробила можливим збереження й донесення цих історій, а також зміцнення відчуття спільноти серед херсонців, що розкидані по країні.

Science Kids: наука для дітей – цікаво і доступно

У вересні 2024 року в Українському домі відкрилася велика ретроспектива одного з найвідоміших українських абстракціоністів – Тіберія Сільваші. Виставка «Кола Сільваші» охопила п'ять поверхів будівлі, кожен із яких розкриває окрему тему, період чи настрій у творчості художника. В експозиції представлені роботи з музейних зібрань Європи, США та України, а також твори з приватних колекцій. Проєкт реалізовано у співпраці з Українським музеєм сучасного мистецтва.

Завдяки ретельно продуманій концепції п'яти «кіл» глядачі можуть побачити, як змінювався стиль художника, що на нього впливало і як він формував візуальну мову абстракції в Україні. Такий масштабний підхід робить ретроспективу унікальним явищем для української музейної сцени, а підтримка Фонду дозволила зробити її доступною широкому колу відвідувачів.

Подкаст «Українське небо»: астрономія крізь українську оптику

З нагоди Міжнародного дня астрономії 23 травня 2024 року відбулася прем'єра подкасту «Українське небо», створеного науковицею Людмилою Марченко за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», фонду «Демократичні ініціативи» та Українського інституту. Подкаст став одним із переможців конкурсу проєктів з популяризації української культурної спадщини. Кожен п'ятихвилинний епізод розповідає про українські народні знання, імена українців у світовій астрономії та традиції, що пов'язують нас із зорями.

Матеріали подкасту вже поширюються мережею європейських планетаріїв і доступні для прослуховування на стримінгових платформах. Проєкт сприяє формуванню глибшого розуміння того, як українська культура інтегрована у світову наукову спадщину, та надихає розповідати нашу історію не лише науковою, а й зрозумілою й цікавою мовою.

Стипендії для відеоблогерів: **посилення голосу задля української ідентичності**

У 2024 році Міжнародний фонд «Відродження» вже втретє оголосив конкурс стипендій для відеоблогерів, що працюють на перетині історичної пам'яті, деколонізації та культурного опору. Цього разу конкурс був присвячений темі подолання російського імперіалізму і формування національної ідентичності через відеоконтент. Підтримку у розмірі від 100 до 150 тисяч гривень отримали 13 каналів, серед яких: Загін Кіноманів, «Локальна історія», Tokar.ua, «Культуртригер», «OLDBoi», «Історична правда» та інші.

Фонд підтримав саме відеоблогерів, бо саме вони стали важливим джерелом знань про українську історію, культуру й боротьбу – як у минулому, так і в теперішньому. У час великої війни відеоконтент відіграє особливу роль у зміцненні української ідентичності, руйнуванні міфів та протидії ворожій пропаганді.

Цей конкурс – частина більшої стратегії Фонду зі створення сталої екосистеми україномовного відеоконтенту. Попередні стипендіати, серед яких «Історія без міфів», «Твоя Підпільна Гуманітарка» та Geek Journal, уже довели, як блогери можуть формувати суспільні настрої, розвінчувати колоніальні наративи та надихати на переосмислення себе як нації.

Підтримка таких каналів – це підтримка критичного мислення, проукраїнської оптики та голосів, які допомагають мільйонам глядачів відкривати для себе справжню, складну й водночас горду історію України.

Я залишаюсь: історії стійкості та дії

Проект «Я залишаюсь», створений Центром суспільних ініціатив «Перспектива» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», розповідає про українців, які попри війну залишаються жити й діяти в прифронтових, деокупованих і тилкових громадах. Це шість документальних серій про людей, що відкривають бізнеси, підтримують інших, рятують музеї, очолюють громади та зберігають пам'ять про війну – навіть там, де ще нещодавно проходили бої.

Історії знято в різних куточках України – Миколаївщині, Чернігівщині, Сумщині. Кожна серія розкриває унікальні приклади відповідальності, взаємодії та щоденного громадянського героїзму. Це кіно про людську стійкість, любов до рідного дому й силу залишатися, коли легше було б виїхати. Проект транслюється на каналах Суспільного Мовлення, а також доступний онлайн.

Національна спілка кінематографістів виграла суд у Кабміні

У квітні 2024 року Національна спілка кінематографістів України здобула перемогу в суді над Кабінетом Міністрів. Суд визнав незаконним рішення уряду про продовження повноважень членів Ради з державної підтримки кінематографії без конкурсу. Це стало важливою перемогою всієї культурної спільноти, яка об'єдналася задля прозорості й законності. Справу підтримав і Міжнародний фонд «Відродження», адже вона стосується ключових принципів відкритого суспільства – підзвітності, законності й рівного доступу до державної підтримки.

Свідчення з окопу: «Реал» Олега Сенцова в Карлових Варах

Документальний фільм «Реал» Олега Сенцова, знятий випадково під час реального бою на південно-східному фронті, отримав світову прем'єру на кінофестивалі в Карлових Варах. Стрічка показує війну очима солдата – без постановки, сценарію чи спецефектів. Проект став українсько-хорватською копродукцією і був підтриманий низкою міжнародних партнерів, зокрема й Міжнародним фондом «Відродження». Цей фільм – не лише кіно, а й жива історія спротиву та мужності, яка показує світові правду про війну в Україні.

Освіта як запорука змін

Академія вчительства: нова модель підготовки сучасних учителів

Академія вчительства – це інноваційна освітня ініціатива, яка покликана змінити підхід до підготовки педагогів в Україні. Її запущено на базі Харківського національного університету імені В. Каразіна у партнерстві з EdCamp Україна, Міністерством освіти і науки, ОЕСР та міжнародними освітніми організаціями. Головна мета проекту – підвищити якість педагогічної освіти та сформувати нову генерацію вчителів, які приходять до школи з усвідомленим вибором, глибокими знаннями і практичними навичками.

Проект фокусується на студентках і студентах класичних університетів, які вивчають спеціальності на кшталт фізики, хімії, біології, історії чи математики. Тепер вони можуть вже на четвертому курсі пройти педагогічну практику в реальних шкільних умовах. Після цього – за бажання – вступити до магістратури педагогічного спрямування, де поєднуються онлайн-лекції, офлайн-модулі в Києві та практична робота у школах. Такий підхід дозволяє студентам перевірити себе, отримати підтримку і досвід, перш ніж остаточно обрати вчителювання як професію.

Академія також розв'язує проблему низького працевлаштування серед випускників педагогічних вишів. Сьогодні чимало молодих людей не йдуть працювати за фахом через відсутність.

якісної практичної підготовки та недостатню впевненість у своїх силах. Проект змінює це: замість абстрактної теорії – жива взаємодія з учнями, менторство досвідчених педагогів, підтримка спільноти, новітні освітні методики та психологічна підготовка до викликів шкільного життя.

Пишемо есе: новий інструмент для сучасної школи

Завдяки підтримці Міжнародного фонду «Відродження» проект «Національний проект: пишемо есе» видав збірку текстів із робочими аркушами для учнів, що вже використовуються в понад 2500 школах по всій Україні. Матеріали включають художні й публіцистичні тексти, вправи, місця для нотаток і модульну систему навчання письму. Ресурс розроблений ГО «Смарт освіта» спільно з українськими й міжнародними партнерами та покликаний допомогти школярам навчитися писати якісні тексти.

Як освіта адаптується до викликів війни: результати досліджень і нові інструменти підтримки

На Національному EdCamp «Точка стійкості-2024» презентували результати першого в Україні дослідження соціально-емоційних навичок учнівства (ДоСЕН). Воєнний досвід посилив у дітей такі риси, як стресостійкість, контроль емоцій і оптимізм, але водночас послабив допитливість, впевненість у собі та емпатію. Попри складні умови, дослідження охопило майже 5000 дітей з 19 регіонів України. Ці результати підкреслюють потребу в системній підтримці учнів і адаптації освіти до нової реальності.

Під час події також презентували національну платформу «ПОВІР» – інноваційний інструмент для подолання освітніх втрат, у якому вже беруть участь учні з усіх регіонів України. Платформа дає змогу підтягнути знання з ключових предметів у гейміфікованому форматі. EdCamp об'єднав 77 спікерів із 10 країн, понад 40 подій і став майданчиком для нових рішень у сфері освіти в умовах війни. Подію підтримав і Міжнародний фонд «Відродження».

Платформа «ПОВІР»: цифрова підтримка для школярів, які зазнали освітніх втрат

За підтримки Міжнародного фонду «Відродження» в Україні стартував пілотний проєкт «ПОВІР» – цифрова платформа для школярів, які через війну або пандемію втратили частину знань і мотивацію до навчання. У проєкті беруть участь 2000 учнів 7-х, 9-х та 11-х класів, зокрема з вразливих груп: діти ВПО, з деокупованих територій, з родин військових та загиблих. Платформа допомагає підтягнути українську, англійську мову та математику, розвивати життєві та емоційні навички, працювати з тренером, відслідковувати прогрес і навіть заробляти «віркоїни», які можна задонатити на ЗСУ. Проєкт ставить за мету не лише повернення знань, а й психологічну підтримку дітей в умовах тривалої кризи.

Дослідження НУШ: як війна вплинула на реформу і що потребує покращення

ГО «Смарт освіта» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» провела масштабне дослідження викликів впровадження реформи «Нова українська школа» у 5–6 класах. Соціологія та інтерв'ю з учителями виявили глибокі проблеми з підручниками, програмами, формувальним оцінюванням і комунікацією самої реформи. Майже половина педагогів не можуть чітко пояснити її суть, а частина змушена проходити курси за власний кошт або взагалі лише купувати сертифікати. Водночас вчителі цінують підходи НУШ і бачать позитивні зміни – більше взаємодії з учнями, свободи в навчанні, нову роль педагога. Ці результати стануть основою для системних рішень, спрямованих на якісну трансформацію базової освіти.

Література як інструмент змін

Міжнародний фонд «Відродження» підтримує літературні й книжкові проекти як потужний інструмент суспільних змін. Ми віримо, що книга здатна формувати критичне мислення, зміцнювати демократичні цінності та просувати діалог у суспільстві. Саме тому фонд допомагає видавцям, авторам, бібліотекам, культурним організаціям і медіа створювати та поширювати якісну українську літературу.

Премія Читомо відзначає діячів книжкової справи

Премія Читомо за видатні досягнення у книговидавничій справі – це ініціатива, що покликана вшанувати людей і команди, які формують обличчя української книги. Заснована у 2023 році медіа Читомо, премія відзначає професіоналізм, креативність і впливовість видавців, авторів, бібліотек, книгарень, блогерів і культурних менеджерів. У 2024 році генеральним партнером премії став Міжнародний фонд «Відродження», який уже понад 30 років підтримує розвиток українського книжкового ринку. Номінації охоплюють як інновації у видавництві, так і промоцію читання, а переможці отримають грошову винагороду у розмірі 3000 доларів.

Підтримка Фонду – це продовження довготривалої роботи над посиленням літературного середовища: від перших перекладів гуманітарних класиків і запуску незалежних видавництв до створення навчальних програм і підтримки фестивалів. Премія Читомо – це також спосіб зафіксувати внесок культурної спільноти в часи війни: у промоцію правди, у творення спільного сенсового поля, у формування стійкості суспільства.

Перший фестиваль «Земля поетів» у Львові

У листопаді 2024 року Львів уперше прийняв фестиваль «Земля поетів» – масштабну літературно-музичну подію, яка зібрала понад 2000 відвідувачів і понад 100 учасників з України та Європи. Під гаслом «Поети творять націю» звучали вірші, пісні, голоси, які формують і захищають культурну ідентичність України. На сценах виступали Мар'яна Савка, Юрій Андрухович, Катерина Калитко, Іван Малкович, Ярина Черногуз, Дмитро Лазуткін, Василь Махно та багато інших. Поезія звучала поруч із музикою, театром, кіно й живими голосами тих, кого забрала війна.

Особливу увагу фестиваль приділив збереженню пам'яті: в аудіозоні «Голоси Землі поетів» звучали вірші загиблих авторів, а вірші поетів, що загинули на фронті, читали актори. Захід мав і благодійну складову – збір на приціли для 225-го штурмового батальйону та книжки для бібліотеки Снігурівської громади. Фестиваль відбувся за фінансової підтримки Міжнародного фонду «Відродження», який послідовно підтримує літературу як інструмент спротиву, пам'яті та єднання.

Як просувати українську літературу у світі

У грудні 2024 року Український інститут книги зібрав авторів, видавців і менеджерів на стратегічну розмову про те, як ефективніше просувати українську книгу за кордоном. У центрі уваги – досвід участі у Франкфуртському книжковому ярмарку та інших міжнародних подіях. Андрій Курков, Галина Крук, Олена Гусейнова, Мар'яна Савка, Юлія Орлова та інші ділилися практичними порадами, зокрема – про важливість особистого контакту автора з видавцем, подачі на міжнародні премії, участі в літературних подіях і співпраці з незалежними книгарнями.

Захід організували спільно з Goethe-Institut в Україні та Мистецькою радою «Діалог» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Фонд регулярно підтримує проекти, які не лише розвивають українське книговидавництво, а й будують сталі партнерства у світі. У фокусі – промоція українського голосу через переклади, публічні події, інституційну співпрацю та зміцнення професійної присутності України на глобальних майданчиках.

Франкфуртський книжковий ярмарок 2024

У жовтні 2024 року Україна потужно заявила про себе на 76-му Франкфуртському книжковому ярмарку – одному з найбільших книжкових форумів світу. Національний стенд об'єднав 30 українських видавництв, які представили понад 300 книг для міжнародного ліцензування. У програмі стенда – понад два десятки подій за участі українських авторів, поетів, видавців, інтелектуалів та дипломатів. Фокус теми «Повернення голосу» зібрав велику увагу відвідувачів і журналістів: звучали вірші, що стали свідченням воєнного досвіду, рефлексії про роль культури у часи спротиву, і розмови про сучасну українську ідентичність.

Фінансову підтримку української участі забезпечив Міжнародний фонд «Відродження» у партнерстві з Goethe-Institut та іншими інституціями. Для Фонду це – логічне продовження системної підтримки книговидавництва, перекладів і культурної дипломатії. Український стенд став не лише місцем презентацій, а й платформою для переговорів, нових угод і солідарності. Його відкривали провідні німецькі культурні діячі, а дизайн був створений на основі творів Павла Макова. Присутність України на ярмарку – це не лише про книжки. Це про голос, який звучить упевнено, актуально і незамінно в європейському просторі.

Сила спільнот на Lviv BookForum

У жовтні 2024 року Міжнародний фонд «Відродження» традиційно долучився до Lviv BookForum – найбільшого літературного фестивалю країни. Окрім загального партнерства, Фонд провів окрему подію «Спільнотна сила стійкості й чого нам бракує». Учасники дискусії – Алім Алієв, Олеся Островська-Люта, Інна Підлуська та Сергій Жадан – говорили про те, як громадянське суспільство тримає оборону не лише на фронті, а й у культурі, освіті, медіа та публічному просторі.

Книжковий Арсенал 2024: діалог на межі

На минулорічному Книжковому Арсеналі Міжнародний фонд «Відродження» підтримав фокусну тему «Життя на межі» та долучився до спеціальної дискусії в межах програми Харківського літературного музею. Подія з участю виконавчого директора Фонду Олександра Сушка – «(Не)безпечне вглядання: які візії майбутнього нам потрібні?» – стала роздумом про те, як не втратити уявлення про завтра під тиском сьогодення.

Учасники розмови говорили про уяву як ресурс для відновлення, культуру як опору, а також про відповідальність інтелектуальної спільноти в умовах невизначеності та загроз. Для Фонду підтримка таких подій – це інвестиція в смисли, спільноти й здатність мислити стратегічно навіть у найскладніші часи.

«Книга з Дому»: українські книжки у Латвії

Фонд підтримав проєкт «Книга з Дому», у межах якого українцям у Латвії передали понад 900 книжок від 16 українських видавництв. Видання для дітей і дорослих поповнили бібліотеки та культурні осередки. Це – спосіб зберігати ідентичність, поширювати українське слово та підтримувати тих, хто вимушено залишив дім.

Книжки для хабів Луганщини

На початку 2024 року Міжнародний фонд «Відродження» разом з Українським інститутом книги передав 2000 українських книжок до 30 гуманітарних хабів Луганської області. Серед них – художні твори, нон-фікшн, дитяча література. Ці книжки допомагають підтримувати зв'язок із культурою, формують спільний простір для читання й відновлення в громадах, що постраждали від війни.

«Мереживо»: сучасна література – до кожного міста

У 2024 році Міжнародний фонд «Відродження» продовжив системну підтримку ініціативи «Мереживо. Літературні читання в містечках України», яку реалізує Український ПЕН. Цей проєкт має на меті донести сучасну українську літературу до малих міст і райцентрів, де доступ до культурних подій часто обмежений. Упродовж року в межах ініціативи відбулися десятки подій у різних регіонах – від Рівненщини до Одещини, де з мешканцями містечок зустрічалися автори й авторки з усієї країни.

Фонд підтримував як сам проєкт «Мереживо», так і волонтерські літературні поїздки Українського ПЕН. Серед них – масштабна весняна мандрівка на Одещину з залученням українських і французьких письменників, передача книжок у бібліотеки, зустрічі з читачами, поетичні читання, розмови про війну, пам'ять, надію й силу слова.

Реінтеграція ветеранів та розширення їх можливостей

У 2024 році ми послідовно підтримували напрямок реінтеграції ветеранів і розширення їхніх можливостей. Йдеться не лише про адаптацію після повернення з фронту, а й про повноцінну участь ветеранів у суспільному, економічному та політичному житті. Ми сприяли розвитку ветеранських політик, підтримували проекти з реабілітації, ментального здоров'я, працевлаштування, правового захисту, а також допомагали родинам військових і полонених. У центрі нашої уваги – люди, які пройшли війну, і які мають право на гідне майбутнє в мирному житті.

Чому це важливо?

Ветерани – це люди, які взяли на себе найважче. Вони захищали країну, а після повернення мають отримати підтримку, яка допоможе їм відновити здоров'я, знайти роботу, адаптуватися до цивільного життя та реалізувати себе.

Без цього ми ризикуємо втратити не лише їхню довіру, а й їхній потенціал – досвід, лідерство, силу. Турбота про ветеранів і їхні родини – це не лише про повагу, а й про справедливість і спільну відповідальність за майбутнє. Суспільство, яке вміє підтримувати своїх захисників, стає сильнішим і стійкішим.

Наші пріоритети

Політики для ветеранів

Підтримка державних і місцевих рішень, які враховують потреби та досвід ветеранів.

Реабілітація та ментальне здоров'я

Програми для відновлення фізичного і психологічного здоров'я, зокрема після полону.

Працевлаштування та освіта

Допомога з роботою, перекваліфікацією, навчанням і підприємництвом.

Родини ветеранів

Підтримка сімей військових та полонених як важливої частини ветеранської спільноти.

Соціальна реінтеграція

Залучення ветеранів до життя громад і підтримка їхніх ініціатив.

Конкурс «Тримаймо стрій»: системна підтримка ветеранських ініціатив

Міжнародний фонд «Відродження» у партнерстві з Європейським Союзом провів масштабний конкурс «Тримаймо стрій», спрямований на розвиток ветеранського руху та посилення спроможності громадських організацій, які працюють з ветеранами. Із 148 поданих проєктів переможцями стали 23 організації: 12 – у межах ініціативи «Європейське Відродження України», ще 11 – за додатковим фінансуванням з програми «Громадянська стійкість». Загальний бюджет конкурсу склав 12 мільйонів гривень.

Серед переможців – організації з різних регіонів України, які реалізують найрізноманітніші ініціативи: створення ветеранських просторів, підтримка родин загиблих, допомога ЛГБТК+ військовим, просвітницькі кампанії, юридична допомога, психологічна підтримка, професійна адаптація та реабілітація. Це не просто набір проєктів, а цілісна екосистема підтримки ветеранів і ветеранок, яка охоплює ключові сфери їхнього життя – від правової та психологічної підтримки до громадської активності та розвитку нових спільнот.

В листопаді відбувалась публічна презентація проєктів у Києві, яка стала платформою для діалогу, співпраці й обміну досвідом між організаціями та донорами. Важливими темами заходу стали правове регулювання, робота з залежностями, комунікація держави з ветеранами, а також потенціал ветеранських ініціатив до створення реальних змін на місцях. Представники таких організацій як «Юридична сотня», «Повернись до мирного життя», «Простір можливостей» та інші наголошували, що ветеранська політика потребує активного залучення громадського сектору, який доповнює, а подекуди і підштовхує державу до необхідних рішень.

Реінтеграція ветеранів

Після повернення з війни багато військових зіштовхуються з труднощами адаптації до мирного життя, відчуженням, психологічними травмами та нерозумінням з боку суспільства. Системна підтримка – через освіту, працевлаштування, психосоціальну допомогу, розвиток підприємництва та активну участь у житті громади – дозволяє відновити гідність і внутрішню опору кожного ветерана.

«Шлях ветерана»: практичний путівник для повернення до мирного життя

Путівник акумулює ключову правову та практичну інформацію, необхідну для звільнення зі служби, оформлення пільг, соціальних гарантій та взаємодії з органами влади. Він став відповіддю на реальний запит тисяч військових та їхніх родин, які після звільнення залишаються наодинці з бюрократичними складнощами та інформаційною невизначеністю.

Путівник створено на основі запитів, що надходили на гарячу лінію Українського ветеранського фонду. Він містить покрокові алгоритми дій у різних життєвих ситуаціях: звільнення за станом здоров'я, віком, після полону, а також рекомендації для родин зниклих безвісти чи загиблих військових. Простою мовою викладена інструкція дозволяє швидко зорієнтуватися в процедурі отримання прав та гарантій, зменшуючи ризик додаткового стресу в період адаптації.

Презентація посібника, що відбулася в Києві, зібрала представників державних структур, міжнародних організацій, громадських ініціатив та самих ветеранів. Усі вони одностайно підтримали ідею, що «Шлях ветерана» має стати не просто публікацією, а надійним дороговказом у системі повернення й підтримки. Путівник буде доступний у друкованому вигляді в усіх ТЦК та СП, а також онлайн, що дозволить охопити широку аудиторію по всій країні.

Громади – ветеранам: навчання в Миколаєві

У Миколаєві відбувся дводенний захід «Громади – ветеранам», що зібрав понад 40 голів та 25 фахівців з різних громад півдня України. Його мета – обмін досвідом і навчання фахівців місцевого самоврядування роботі з ветеранами. Захід організувала Всеукраїнська асоціація громад у партнерстві з ГО «Простір можливостей», за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

Учасники дізнавалися про впровадження ветеранської політики, роль місцевої влади, співпрацю з Мінветеранів та бізнесом. Навчальні сесії торкалися тем від працевлаштування до психологічної підтримки. Наприкінці учасники отримали сертифікати про завершення навчання.

Уповноважені поліцейські з питань ветеранів

У Києві відбулася експертна дискусія про підготовку уповноважених з питань ветеранів серед поліцейських. Захід зібрав представників Нацполіції, БПД та ветеранських ГО. Учасники обговорювали виклики у взаємодії поліції з ветеранами та алгоритми ефективної комунікації.

Головна ідея – створити чіткий механізм роботи поліцейських з бойовим досвідом, які могли б стати уповноваженими по роботі з ветеранами. Наступний крок – формування навчальної програми для таких фахівців.

Центр підтримки громад: допомога громадам у ветеранській політиці

В Україні запустили Центр підтримки громад – нову ініціативу ГО «Простір можливостей» у партнерстві з Всеукраїнською асоціацією громад за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Центр надає експертну допомогу у створенні програм, відкритті ветеранських просторів, запровадженні посади фахівця з супроводу ветеранів та налагодженні комунікації між владою і ветеранською спільнотою.

Фахівці Центру займаються аналітикою, консультуванням, навчанням місцевих лідерів і допомагають громадам розробити індивідуальні підходи до роботи з ветеранами. Одним з ключових інструментів став чат-бот, який ідентифікує потреби громад, перенаправляє запити та надає базові консультації. Це дозволяє значно прискорити комунікацію та зробити підтримку доступною навіть у найвіддаленіших громадах.

Третій Всеукраїнський діалог «Громади – ветеранам»

Проведення III Всеукраїнського діалогу «Громади – ветеранам», що відбувся у Вінниці 7 червня 2024 року за участі урядовців, громадських діячів, ветеранів і міжнародних партнерів, стало черговим кроком до вибудови цілісної державної політики підтримки ветеранів та їхніх родин. Подія дала можливість окреслити конкретні напрямки роботи: від створення єдиної ветеранської інфраструктури до підготовки нової професії – фахівця з супроводу ветеранів, що має стати точкою дотику між державними сервісами та потребами захисників після повернення з фронту.

Важливим акцентом зустрічі стала роль місцевого самоврядування у реінтеграції. Громади, як найближчий до людини рівень влади, фактично є першими, хто зустрічає ветеранів після демобілізації. Представлені під час форуму ініціативи Вінниці, зокрема ветеранські простори, адмінісервіс «Ветеран» у Прозорих офісах, а також помічники ветеранів, засвідчують, що локальні рішення можуть ставати зразком на національному рівні. Вінниччина по праву була визнана одним із лідерів у сфері ветеранської політики.

Міжнародний фонд «Відродження» виступив партнером заходу, підтримавши діалог як ключовий інструмент вироблення ефективних рішень. У фокусі – практичне впровадження політик, заснованих на реальних потребах ветеранів, спільне навчання громад і держави, розширення можливостей для громадянського суспільства. За словами учасників, саме такі події формують нову якість взаємодії: з довірою, відповідальністю та орієнтацією на результат.

Реінтеграція ветеранів: як громади вчаться працювати з новими викликами

У 2024 році Всеукраїнська асоціація громад у партнерстві з ГО «Простір можливостей» реалізувала річний проєкт «Реінтеграція ветеранів: від дієвих рішень для громад – до ефективної національної політики». Його мета – посилити спроможність громад у роботі з ветеранами, допомогти громадам підготуватись до повернення демобілізованих, створити умови для їхньої успішної адаптації до мирного життя. Понад 500 органів місцевого самоврядування долучились до інформаційної кампанії, 100 представників громад пройшли спеціалізоване навчання, а для 200 голів громад проведено інтенсивне інформування та обмін досвідом.

Ключовими темами стали: як налагодити підтримку ветеранів та їхніх родин, створити ветеранські простори, впровадити посаду фахівця з супроводу ветеранів, забезпечити їх працевлаштування та психологічну допомогу. У межах проєкту створено Комітет ВАГ з питань ветеранів – майданчик, що об'єднує понад 50 представників громад і фахівців для розробки стратегічних рішень та адвокації ветеранської політики. Проєкт став платформою для діалогу між громадами, державними інституціями та ветеранськими ініціативами.

«Ветеран Хаб» у Нововолинську

У місті стартував проєкт із облаштування «Ветеран Хабу» – простору для психологічної підтримки та оздоровлення ветеранів і їхніх родин. Ініціатором стала ГО «Нововолинська спілка ветеранів АТО», яка отримала на це грант від Міжнародного фонду «Відродження».

Першу зустріч уже провели за участі ветеранів, громадських діячів і представників міста. Міський голова наголосив, що хаб буде створено з урахуванням побажань військових і закликав ветеранів до активної участі в розробці простору.

«Тепле місто» навчає працювати з ветеранами

В Івано-Франківську ГО «Тепле місто» розпочала менторську програму для громадських організацій, які допомагають ветеранам та їхнім родинам. Учасники проходять триденну школу з воркшопами з фандрейзингу, стратегування й соціального підприємництва.

Після цього триває онлайн-навчання з менторською підтримкою до кінця серпня. Програма допомагає оцінити потенціал організацій, поставити цілі та напрацювати стратегії. Участь безкоштовна, а всі витрати на логістику й проживання покриває організатор. Проєкт підтримує Міжнародний фонд «Відродження».

Молодь і ветерани – через діалог до співпраці

На Львівщині відбувся тренінг «Молодь та ветерани: порозуміння, взаємодія, співпраця», який зібрав 30 активістів молодіжних центрів області. Захід став платформою для обміну досвідом, розробки спільних ініціатив та побудови діалогу між молоддю й ветеранами.

Тренінг провели Перший жіночий ветеранський простір «Рехаб» та партнери – Управління молоді та спорту ЛОДА, Коаліція ветеранських просторів і Міжнародний фонд «Відродження». Після навчання учасники отримали сертифікати і нове розуміння того, як будувати партнерство з ветеранами у своїх громадах.

Фахівець із супроводу ветеранів – нова ланка підтримки в громадах

В Україні стартувала нова ініціатива – впровадження посади фахівця із супроводу ветеранів. Цей спеціаліст допомагатиме військовим і їхнім родинам адаптуватися до цивільного життя: консультуватиме щодо пільг, реабілітації, працевлаштування та юридичних питань. Запровадження такої посади стало можливим завдяки спільній роботі Мінветеранів, Всеукраїнської асоціації громад, ГО «Простір можливостей» та за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

«Хорообрі обличчя»: коли медицина і мистецтво повертають гідність

Проект «Лікарі для героїв» допомагає військовим, які отримали поранення в голову та обличчя, пройти реконструктивні операції і повернутися до повноцінного життя. Ці травми не завжди загрожують життю, але глибоко впливають на психологічний стан. Завдяки співпраці лікарів, біоінженерів і благодійників, у межах ініціативи вже 149 захисників отримали допомогу, а 133 з них – пройшли операції. Проект реалізується фондом «Східна Зірка» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

Щоб розповісти суспільству про цю роботу і привернути увагу до потреб поранених, команда створила фотовиставку «Хорообрі обличчя». Її герої – військові, які пережили надзвичайно складні травми, але не втратили гідності. Виставка експонується просто в центрі Києва – на фасаді «Укрінформу» та у «Кримському Домі». Це не просто фото – це візуальні символи сили, відваги й боротьби за гідне життя після війни.

4.5.0. – конкурс воєнної літератури, який дає голос тим, хто пройшов війну

Конкурс воєнної літератури «4.5.0.», який Міжнародний фонд «Відродження» започаткував у партнерстві з Видавництвом Старого Лева, став безпрецедентною ініціативою, що відкрила простір для осмислення війни мовою літератури. До участі допускались лише військові та ветерани – ті, хто безпосередньо прожив бойовий досвід і прагне осмислити його через слово. На конкурс надійшло 271 заявка в чотирьох жанрах: поезія, оповідання, есе та щоденники. Журі, що складалося з літераторів, військових і волонтерів, оцінювало роботи анонімно, без знання імен авторів, орієнтуючись виключно на художню якість творів.

Результати конкурсу вразили як кількістю поданих робіт, так і їхнім емоційним і мистецьким рівнем. Серед переможців – як уже відомі автори, наприклад Павло Вишебаба чи Антон Дробович, так і нові голоси, як-от Артем Попик чи Аліна Сарнацька. Вперше відзначено твори військових у жанрі щоденників – дуже особистих і щирих записів, які часто лишаються поза публічною увагою. Конкурс показав, що ветерани мають не лише досвід боротьби, а й потужну здатність до рефлексії, осмислення, до передачі правди в художній формі.

Окрему увагу організатори приділили пам'яті – принаймні шестеро літераторів з числа фіналістів загинули під час війни. Їхні твори увійдуть до майбутньої збірки, яку Видавництво Старого Лева випустить у 2025 році. Це буде не просто антологія – це документ епохи, зшитий з голосів живих і полеглих. Для багатьох учасників конкурс став першим публічним майданчиком, де їхні слова були почуті, оцінені, підтримані.

Ініціатива матиме продовження. Уже в травні 2025 року розпочнеться новий конкурсний цикл. Організатори закликають усіх, хто писав або ще тільки планує – не зупинятись. Фіксувати досвід, говорити про війну, не дати зникнути особистим історіям у статистиці та забутті – саме в цьому полягає сила літератури під час війни.

Системні зміни політик щодо ветеранів

Зміни ветеранської політики на державному рівні є критично важливими для формування справедливої та ефективної системи підтримки тих, хто захищає Україну. Стара модель, заснована на неактуальних підходах, не відповідає реаліям сучасної війни та потребам військових і їхніх родин. Міжнародний фонд «Відродження» активно сприяє трансформації цієї системи: підтримує аналітичні дослідження, адвокаційні ініціативи, пілотні проекти у громадах, а також платформи для діалогу між ветеранами, громадськими організаціями та державними інституціями.

Монетизація пільг

У грудні 2024 року ГО «Українське об'єднання «Мрія» та Міністерство у справах ветеранів презентували концепцію монетизації ветеранських пільг – крок до оновлення застарілої радянської системи. Ідеться передусім про перехід від формального надання пільг до адресної фінансової підтримки, яка дасть змогу ветеранам самостійно визначати свої пріоритети. Пропозиції стосуються зокрема безплатного проїзду та права на земельну ділянку.

Команда проєкту, який реалізується за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», провела широке дослідження: від вивчення законодавства до опитувань та круглих столів із ветеранською спільнотою. Це дало змогу сформулювати бачення реформи, яка не обмежить чинні права ветеранів, а зробить систему ефективнішою й справедливішою.

Запровадження монетизації пільг – це не лише про економічну доцільність. Це про повагу до людей, які ризикували життям заради країни. Держава має перейти від реакції до проактивності: пропонувати зручні цифрові рішення, розширювати реабілітаційні послуги та підтримку. Саме така трансформація формує довіру до влади й гідні умови для тих, хто нас захищає.

Реабілітація без бар'єрів: дослідження «Принципу»

Правозахисний центр «Принцип» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» провів дослідження, аби виявити бар'єри, з якими стикаються захисники на шляху до відновлення, та напрацювати рекомендації для відповідальних державних органів. Зокрема, дослідники зафіксували низку проблем: нестачу можливостей для реабілітації, надто короткі терміни її проходження та загальну несистемність процесу.

В опитуваннях, проведених «Принципом», 42% військових зазначили, що не мали змоги пройти реабілітацію або мали занадто обмежений час для цього, а майже половина стикалася з труднощами при її проходженні. Отримані дані стали основою для глибшого аналізу системи, що дозволить сформувати практичні рекомендації для покращення послуг. Проєкт підкреслює важливість поваги до ветеранів не лише на словах, а й через гідну турботу та ефективну державну політику.

Шлях поранених у системі МВС: прогалини та рішення

Правозахисний центр для військових «Принцип» провів дослідження досвіду поранених з Нацгвардії, поліції та Держприкордонслужби, яке підтримав Міжнародний фонд «Відродження». Команда виявила серйозні проблеми з доступом до якісної допомоги через відомчу розрізненість та бюрократичні бар'єри. Досвід військових МВС досі лишався поза увагою – і саме це дослідження прагне змінити.

Аналітики звертають увагу, що більшість методичних матеріалів і програм підтримки будуються з урахуванням лише досвіду ЗСУ, тоді як потреби інших відомств залишаються неохопленими. Дослідження «Принципу» – це спроба заповнити цю прогалину та сформувати рекомендації для змін у ветеранській і реабілітаційній політиці на державному рівні.

Працевлаштування ветеранів

Проекти з працевлаштування ветеранів мають критичне значення для їхньої успішної реінтеграції в мирне життя. Вони допомагають повернути впевненість, відновити фінансову стабільність і знайти нову роль у суспільстві після служби. Робота – це не лише про дохід, а й про гідність, самореалізацію та відчуття, що твій досвід цінний і потрібний.

Дослідження УВФ: як покращити працевлаштування ветеранів

Майже третина українських ветеранів сьогодні не можуть знайти роботу. Причини – неузгоджене законодавство, дискримінація на ринку праці, нестача інформації про права та пільги, а також відсутність спеціальних програм перепідготовки. Український ветеранський фонд провів глибоке дослідження цих проблем за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та запропонував комплекс рішень.

Серед ключових рекомендацій – інформування ветеранів про їхні трудові права, підтримка роботодавців у питанні найму ветеранів, створення адаптованих програм навчання та реабілітації. Також важливо забезпечити можливості для професійного розвитку та регулярно оцінювати ефективність таких заходів. Особливу увагу в дослідженні приділили темі інклюзії: багато ветеранів з інвалідністю могли б працювати, якби робочі місця були до цього пристосовані.

Як зазначає команда Фонду, йдеться не лише про працевлаштування, а про гідне повернення ветеранів до цивільного життя. Створення справедливої системи, де досвід і потреби ветеранів враховуються, – це не лише соціальна відповідальність, а й внесок у сталий розвиток України.

Навчання інструкторів з такмеду

Благодійний фонд PULSE за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» реалізує проєкт, який готує ветеранів війни до нової професії – інструкторів із першої допомоги та тактичної медицини. У межах ініціативи планується підготувати щонайменше 30 фахівців, які зможуть передати свої знання понад 5 тисячам українців.

Цей проєкт не лише допомагає ветеранам у професійній адаптації, а й підсилює безпекову спроможність суспільства. Досвід захисників України, здобутий на фронті, стає базою для створення якісної системи навчання з такмеду в мирному житті.

Кар'єрний день у Києві

У Києві відбувся масштабний кар'єрний день для ветеранів, організований Veteran Hub та Lobby X за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Понад 100 учасників мали змогу поспілкуватися з працедавцями, пройти співбесіди, отримати консультації з написання резюме та дізнатися про можливості навчання й стажування.

Захід допомагає ветеранам зробити перший крок до нового цивільного життя, зокрема у сферах IT, розмінування, Mil-Тес та запуску власної справи.

Платформа «Курс»: робота для ветеранів через навчання

Навчальна онлайн-платформа «Курс», створена за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», допомагає ветеранам здобути нову спеціальність і працевлаштуватися. Після проходження навчання та тесту, ветерани мають змогу пройти співбесіду, стажування та отримати оплачувану роботу в компанії.

Серед перших партнерів-працедавців – Kernel, Укрзалізниця, Arterium, ПБГ «Ковальська». Ветерани можуть обрати курси з агросектору, будівництва, продажів, адміністрування або пройти спеціалізоване навчання для роботи з дронами. Зокрема, Укрзалізниця створює підрозділ охорони інфраструктури за допомогою БПЛА, де служитимуть ветерани, які пройшли відповідне навчання через «Курс». Перший курс – «Оператор БПЛА» – вже стартував, і його випускники допомагатимуть Укрзалізниці фіксувати правопорушення, інспектувати станцію та об'єкти у воєнний час.

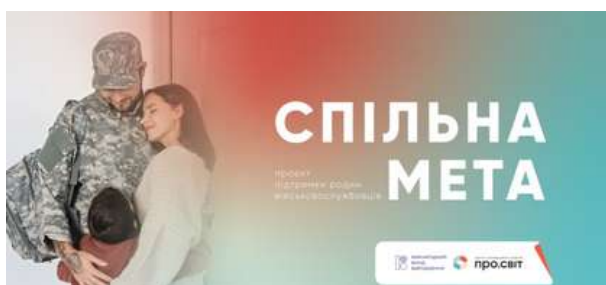
Допомога родинам ветеранів

Як шкільне середовище може допомогти родинам військових

ГО «Центр інноваційної освіти «Про.Світ» у партнерстві з МОН за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» створили онлайн-курс «Спільна мета: підтримка родин військовослужбовців». Його мета – допомогти педагогам краще розуміти потреби таких дітей і надавати їм адаптивну психосоціальну підтримку.

Курс охоплює два модулі з теорією та практичними прикладами, розбором ситуацій, порадами експертів. Він розрахований на вчителів, керівників шкіл, працівників освітніх центрів і всіх, хто працює з дітьми. Учасники навчання дізнаються, як створювати середовище толерантності та взаємоповаги і як спілкуватися з дітьми у складних обставинах.

Проект реалізується як частина ширшої стратегії – допомагати родинам військовослужбовців через розвиток фахової спроможності освітян.

Типова програма для громад: як підтримати родини військових ефективно

За підтримки Міжнародного фонду «Відродження» експерти ГО «Простір Можливостей» спільно з Всеукраїнською асоціацією громад розробили Типову програму підтримки ветеранів і їхніх родин. Цей документ покликаний допомогти громадам впроваджувати дієві програми реабілітації та реінтеграції, які враховують реальні потреби захисників та захисниць після повернення з війни.

Програма містить конкретні інструменти для створення місцевих ініціатив, спрямованих на фізичне, психологічне та соціальне відновлення ветеранів, а також на їхнє повноцінне повернення до життя громади. Це – перший крок до глибшої та якіснішої ветеранської політики на місцевому рівні, яка не лише надає допомогу, а й залучає ветеранів до спільного розвитку суспільства.

Оздоровчі поїздки для родин захисників

У Нововолинській громаді успішно реалізували серію оздоровчих поїздок для родин військовослужбовців, серед яких – діти загиблих та діючих захисників. Всього відбулося три подорожі до Трускавця, остання з яких зібрала 56 учасників, зокрема 36 дітей.

Програма поїздок поєднувала відпочинок, дозвілля та психологічну підтримку. Учасники відвідали дельфінарій, тераріум, Крехівський монастир, взяли участь у майстер-класі з гончарства й арттерапії. Для дітей було організовано практикум із психологом, який допомагав через малювання прожити й проговорити власні емоції.

Психологічна підтримка після полону: цикл тренінгів для військових і їхніх родин

Міжнародний фонд «Відродження» підтримав унікальну ініціативу, спрямовану на психологічну реабілітацію військових, які повернулися з полону, та їхніх родин. Проект було реалізовано у співпраці з БФ «Патронатна служба «Янголи», клінікою Центру стимуляції мозку та Білоцерківським центром зайнятості. Психологічні тренінги проводили у два етапи: з теоретичними лекціями про природу травм і практичними вправами для відновлення емоційних зв'язків та комунікації.

Перший тренінг для психологів із консультування родин військових

У Києві в Музеї Революції Гідності пройшов перший в Україні тренінг для психологів, присвячений роботі з родинами військових. Його організував Центр реадaptaції та реабілітації «Ярміз» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Протягом трьох днів учасники навчалися методикам парного консультування в умовах війни, обговорювали теми емоційної безпеки, прив'язаності та любові в часи втрат. Тренінг отримав схвальні відгуки, тому організатори вже планують новий потік – адже попит серед фахівців величезний.

Військові та їхні родини працювали в групах, ділилися переживаннями, вчилися справлятися з тривожністю, емоційними бар'єрами та наслідками ПТСР. За результатами курсу учасники відзначили помітне покращення емоційного стану, зменшення психологічного навантаження і відновлення довіри у родинах. Проект став прикладом того, як фахова та дбайлива підтримка допомагає повертати людей до життя після найтяжчих випробувань.

Платформа Lobby X, яка допомагає захисникам обрати шлях

Платформа Lobby X, яку з 2022 року підтримує Міжнародний фонд «Відродження», стала унікальним інструментом для рекрутингу до Сил оборони. Це соціальне підприємство, створене як відповідь на потребу Збройних сил України в професійних, мотивованих кадрах, поєднує кандидата і підрозділ напряму. Людина сама обирає посаду та команду, подає резюме та проходить співбесіду – а представники підрозділу супроводжують її на всіх етапах мобілізації або переведення.

Lobby X забезпечує прозорий процес з обох сторін: командири частин можуть розміщувати вакансії, отримувати відгуки, відбирати кандидатів і вести комунікацію напряму, а не через бюрократичну систему. На платформі є актуальні вакансії від бойових і тилкових підрозділів ЗСУ, НГУ, ДПСУ, СБУ, ГУР, поліції та інших формувань. Генштаб гарантує призов через платформу за офіційною процедурою.

Контекст: війна. Військові письменники на Форумі Via Carpatia 2024

У листопаді 2024 року в Києві відбулася перша літературно-мистецька резиденція «Контекст: війна», яка зібрала десятки військових письменників у межах Форуму Via Carpatia. Подія об'єднала комбатантів, які творять літературу просто з фронту, з читачами, журналістами, студентами та дітьми. Протягом трьох днів вони читали свої твори, дискутували, розповідали про пережите – з болем, гідністю й натхненням.

Формат резиденції включав як публічні читання, так і відкритий мікрофон, зустрічі з молоддю, обговорення та рефлексії. Учасниками стали Олена Мокренчук, Сергій Пантюк, Богдан Назаренко, Мирослав Откович, Роман Дронюк, Руслан Леськів, Андрій «Кельт» Гуменюк, Лідія Ільків та багато інших. Їхні твори – це не просто поезія чи проза, це документ епохи, голоси війни, що звучать щиро, сильно, і єднують людей.

«Чуєш? Плюс. Плюс»: підтримка військових із втратою слуху

З початком повномасштабного вторгнення зросла кількість військовослужбовців, які втратили або частково втратили слух через вибухи, контузії та умови служби. ГО «Відчуй» реалізує проєкт «Чуєш? Плюс. Плюс», спрямований на реабілітацію таких військових. У межах ініціативи надають безплатні слухові апарати, проводять індивідуальну діагностику, а також забезпечують психолого-педагогічну підтримку, залучаючи сурдопедагогів, логопедів і психологів.

Проєкт має і превентивний компонент: фахівці «Відчуй» роздають військовим тактичні звукові фільтри (беруші), які захищають слух під час бойових дій. Водночас організація популяризує знання про слухову гігієну, правильний підбір апаратів та важливість жестової мови. Для тих, кому слухові апарати не допомагають, організовано безплатні онлайн-уроки жестової мови, які вже стали популярними серед ветеранів і їхніх родин.

Проєкт «Чуєш? Плюс. Плюс» не лише допомагає фізично відновитися, а й знімає стигму щодо втрати слуху. Організатори прагнуть створити інклюзивне середовище, де військові не почуватимуться ізольованими, а зможуть повноцінно спілкуватися, працювати та бути почутими.

Юридична підтримка поранених військових у кілька кліків

Правозахисний центр «Принцип», за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», запустив тестову ініціативу – безплатні юридичні консультації для поранених військовослужбовців через чат-бот у Telegram. Послуга орієнтована на бійців, які зіткнулися з труднощами під час оформлення статусу пораненого, отримання виплат, проходження військово-лікарських комісій (ВЛК/МСЕК) та інших юридичних процедур. Консультації надають юристи-волонтери, які пройшли спеціальне навчання, організоване «Принципом» у 2023 році.

Скористатися послугою можна просто: достатньо перейти за посиланням @pryncyp_bot у Telegram, обрати роль «пораненого військового» й поставити своє запитання. Якщо автоматична відповідь не допоможе – чат передадуть фаховому консультанту. У складніших випадках юристи скеровують до партнерських організацій, які можуть взятися за судовий супровід. Це – важливий крок до того, аби поранені захисники мали доступ до правосуддя та не залишались наодинці з бюрократичними бар'єрами.

Забезпечення прогресу в переговорах про вступ до ЄС

У 2024 році ми активно сприяли просуванню України на шляху до членства в Європейському Союзі та поглибленню євроатлантичної інтеграції. Наші зусилля були спрямовані як на підтримку системних реформ, що наближають Україну до стандартів ЄС, так і на залучення громадян до євроінтеграційного процесу на місцевому рівні. Ми підтримували аналітичні центри, громадські організації та ініціативи, що працюють над політикою розширення, міжрегіональними зв'язками з країнами ЄС і сусідами, посиленням експертної спроможності та інформуванням суспільства про переваги інтеграції.

Чому це важливо?

означає верховенство права, якісні державні послуги, справедливість, свободу і повагу до прав людини. В умовах війни цей вибір стає ще вагомішим – як протилежність авторитаризму, корупції та безкарності.

Членство в ЄС – це захист, розвиток і стабільність, які українці виборюють щодня. А щоб цей шлях був успішним, потрібна участь усіх – від громад на місцях до національних інституцій.

Наші пріоритети

Реформи

Підтримуємо зміни, що наближають Україну до стандартів ЄС.

Євроінтеграція в громадах

Сприяємо впровадженню європейських підходів у повсякденне життя на місцевому рівні.

Залучення громадян

Підтримуємо ініціативи, які пояснюють переваги євроінтеграції.

Міжнародні партнерства

Розвиваємо співпрацю з країнами ЄС і сусідами для обміну досвідом і солідарності.

Аналітика й адвокація

Підсилюємо експертів і ГО, які просувають європейський курс України.

Євроінтеграція на практиці: роль бізнесу і держави

Конференція «Україна на шляху до ЄС», організована у жовтні Європейською Бізнес Асоціацією за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», стала важливим майданчиком для діалогу між бізнесом, урядом і партнерами з ЄС. Обговорили як євроінтеграція вплине на конкретні сектори – митницю, фінанси, логістику, агросферу.

Учасники поділилися очікуваннями від майбутніх переговорів про вступ України до ЄС і наголосили: євроінтеграція має бути не лише формальною, а й практичною – з реальними вигодами, адаптованими до українських умов. Особливо цінною стала презентація Білої Книги Асоціації – збірки пропозицій щодо законодавчих змін, які полегшать економічне відновлення України та її інтеграцію до внутрішнього ринку ЄС.

Біла Книга: дорожня карта для економічної євроінтеграції

У жовтні 2024 року вийшла оновлена Біла Книга Європейської Бізнес Асоціації, створена за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та ЄС. Документ детально описує проблеми українського бізнесу у ключових сферах і пропонує конкретні шляхи до гармонізації з європейським законодавством.

Рекомендації охоплюють податкову реформу, енергетику, екологію, агросектор, кадрову політику та пенсійну реформу. Особливу увагу приділено стимулюванню інвестицій, боротьбі з контрабандою та впровадженню принципів «зеленого переходу». Біла Книга стала практичним інструментом для уряду та парламенту на шляху до зміцнення європейського майбутнього України.

ПРОПОЗИЦІЇ

ЄВРОПЕЙСЬКОЇ БІЗНЕС АСОЦІАЦІЇ
ЩОДО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ ТА ЇЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄДИНОГО
РИНКУ ЄС

2024

Як підтримати Україну в ЄС: політична солідарність і стратегічні рішення

У листопаді 2024 року за підтримки Фонду відбувся міжнародний онлайн-брифінг, організований аналітичним центром Istituto Affari Internazionali. У фокусі обговорення – єдність країн-членів ЄС у підтримці України, санкційна політика щодо РФ, управління замороженими активами агресора та нові євроінтеграційні виклики в умовах зміни керівництва Європейської Комісії.

Під час заходу Віцепрем'єрка Ольга Стефанішина підкреслила, що розширення ЄС має стати відповіддю на геополітичні виклики. Вона наголосила на ролі України як рушія цієї хвилі та подякувала Італії за підтримку. Обговорювали також План Перемоги Президента України, залучення громадянського суспільства до реформ та нові можливості для України в європейській оборонно-промисловій політиці.

Системний моніторинг євроінтеграційних реформ

Протягом 2024 року консорціум RRR4U за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» щомісяця здійснює незалежний моніторинг виконання Україною умов програм фінансування з боку ЄС, зокрема у межах механізму Ukraine Facility.

Мета моніторингу – забезпечити прозорість і публічний контроль над реалізацією реформ, які є частиною міжнародних зобов'язань України. Окрім щомісячного аналізу, раз на квартал команда надає поглиблений огляд окремих аспектів – наприклад, реформи митниці чи енергетичного сектору.

Третій EU Accession Exchange Forum

19 вересня 2024 року відбувся третій EU Accession Exchange Forum – масштабна міжнародна подія, яка зібрала провідних політиків, дипломатів, експертів, журналістів і представників громадянського суспільства з України, країн Східного партнерства, Західних Балкан і держав-членів ЄС.

Учасники обговорили нову динаміку геополітичного розширення Європейського Союзу, успіхи й виклики реформ у країнах-кандидатах, ризики зовнішнього втручання, зокрема з боку Росії, а також фінансові, інституційні та безпекові аспекти майбутнього розширення. Особливу увагу приділили ролі України як рушія цієї нової хвилі розширення та її досвіду, що може бути корисним для інших країн.

Форум став платформою для обміну практиками євроінтеграції та кращими ідеями щодо майбутнього Європейського Союзу, що розширюється.

Експертна підтримка євроінтеграції для Парламенту

У 2024 році громадська організація «Євроатлантичний курс» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» реалізувала черговий етап проекту з аналітичної підтримки парламентського Комітету з питань інтеграції України до ЄС. Експерти надавали фахову оцінку законопроектам щодо їх відповідності праву Євросоюзу та зобов'язанням України за Угодою про асоціацію.

Протягом року команда проекту проаналізувала понад 90 законодавчих ініціатив, що охоплювали різні сфери – від енергетики, екології та соціального захисту до податкової та митної політики. Така системна підтримка дозволяє посилити інституційну спроможність парламенту та забезпечити якісне просування євроінтеграційних реформ.

Маркетинг на сторожі здоров'я

Протягом 2024 року Українська Асоціація Маркетингу реалізовувала проєкт «Регулювання маркетингу харчових продуктів для дітей та підлітків: гармонізація на шляху до ЄС» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та Європейського Союзу. Ініціатива стала відповіддю на виклики, пов'язані з агресивним просуванням нездорової їжі серед молоді. Експерти вивчали найкращі європейські практики, проводили фахові дискусії та готували рекомендації щодо впровадження добровільних і нормативних обмежень реклами продуктів з високим вмістом солі, цукру й жирів. Проєкт мав на меті не лише юридичну гармонізацію, а й суспільну дискусію про відповідальність бізнесу, держави та маркетологів за формування харчових звичок дітей.

Митна реформа для ЄС

ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій» протягом року працювала над глибоким аналітичним супроводом реформи української митниці – у партнерстві з Міжнародним фондом «Відродження». У фокусі – розробка стратегічних рекомендацій щодо реформування митної служби відповідно до норм і практик Європейського Союзу, цифровізація процедур, адаптація законодавства та підтримка інтегрованого управління кордонами.

Аналітична команда ІЕД зібрала ключові очікування бізнесу, держави та європейських партнерів, провела низку досліджень і публічних обговорень, а також представила бачення митниці, готової до повноцінної інтеграції у спільний європейський простір.

Євrosapiens: платформа діалогу про шлях до ЄС

У 2024 році за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» стартував комунікаційний проєкт «Євrosapiens» – ютубсерія інтерв'ю з архітекторами європейської інтеграції країн Балтії та Центрально-Східної Європи. Авторка і ведуча – голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції до ЄС Іванна Климпуш-Цинцадзе.

Мета проєкту – показати, як інші країни долали шлях до членства в Євросоюзі, які помилки робили і які рішення приймали. Першим гостем став колишній посол ЄС в Україні Хюг Мін'ареллі. У фокусі розмов – принципові умови євроінтеграції: верховенство права, реформи правосуддя, захист прав людини та демократія. Проєкт допомагає українцям і міжнародній спільноті краще розуміти суть і ціну шляху до ЄС.

Дослідження польсько-українських економічних зв'язків на шляху до ЄС

У 2024 році Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД) у співпраці з Варшавським інститутом підприємництва (WEI) реалізує масштабну аналітичну ініціативу «Український шлях до Європейського Союзу. Польський досвід». Метою проекту є дослідження ключових економічних сфер, у яких польські та українські інтереси можуть перетинатися, викликати конкуренцію, але також і відкривати нові можливості для співпраці.

Однією з центральних тем стало вивчення стану транспортної галузі в Україні та Польщі. У спільному звіті експерти звертають увагу на виклики, що постали перед українським автотранспортом через війну, і одночасно – на можливості, які відкриває інтеграція з транспортними мережами ЄС. Польща, яка має один із найбільших вантажних автопарків в Європі, поділилася досвідом адаптації до європейських стандартів та модернізації інфраструктури. Окремо дослідники вказали на необхідність модернізації українських прикордонних пунктів, цифровізації митних процедур та розвитку спільних навчальних програм.

Водночас проект охоплює інші критичні сфери – енергетику, продовольство, фармацевтику, будівництво, деревообробну галузь – і пропонує порівняльний аналіз та рекомендації. Так, у звіті про енергетику експерти радять Україні активізувати «зелену» трансформацію та врахувати польський досвід диверсифікації джерел енергії. В рамках проекту відбулося кілька конференцій і публічних дискусій, зокрема й масштабна подія у квітні, присвячена стратегічному партнерству України та Польщі в контексті євроінтеграції.

Ця робота має як прикладну, так і дипломатичну цінність: вона допомагає сформулювати спільну мову для бізнесу, експертів і політиків обох країн. Проект реалізується за підтримки Фондації Open Society Institute та Міжнародного фонду «Відродження».

Форум «Україна–Польща»: діалог у ключовий момент для євроінтеграції

XVI Форум «Україна–Польща», що відбувся 14–15 червня у Львові, став черговим кроком до поглиблення діалогу між громадянськими суспільствами обох країн. Цей регулярний захід, організований Міжнародним фондом «Відродження» та Фондацією Стефана Баторія, зібрав експертів, політиків, дипломатів і представників громадських організацій для обговорення ролі Польщі у процесі вступу України до ЄС. Подія відбулася невдовзі після виборів до Європарламенту та ухвалення переговорної рамки з Україною.

Учасники дискусій зосередилися на стратегічних викликах та можливостях, які постають перед Україною на шляху до членства в ЄС. Йшлося про підтримку з боку Польщі – зокрема, у сферах узгодження законодавства, доступу до європейських фондів та адаптації до єдиного ринку. Водночас, у польському суспільстві існують побоювання щодо конкуренції з українським агросектором і перевізниками, які потребують не емоційного, а фактологічного діалогу між експертами обох країн.

Особлива увага була приділена українським мігрантам у Польщі – як чиннику, що впливає на суспільні настрої та політичні рішення обох країн. Водночас дискусія охопила і суперечливі питання нової польської міграційної політики, а також українських змін щодо мобілізації. Форум став важливою нагодою обговорити ці теми у спокійній, аргументованій атмосфері.

Обговорення, які відбулися під час форуму, матимуть продовження у формі аналітичних публікацій. А формат міждисциплінарної експертної групи, що об'єднує українських і польських учасників, буде розвиватися далі як майданчик стратегічного мислення у контексті європейської інтеграції України.

Євроінтеграція в громадах

Просування євроінтеграції України відбувається не лише на рівні урядових структур, а й у громадах, які вже зараз вчаться працювати за європейськими стандартами. Один з прикладів – Самотоївський округ Краснопільської громади на Сумщині, який демонструє, що навіть близькість до кордону з РФ не є перешкодою для руху в бік Європи.

У межах проекту «Підтримка механізмів співвідповідальної відбудови Краснопільської громади Сумської області», що реалізується ГО «НОВА Енергія», місцеві мешканці взяли участь у навчанні з інклюзивного розвитку, відвідали Київ і напрацювали три проєктні ідеї. Вони охоплюють міжпоколіннєву співпрацю, інклюзивний активний відпочинок та мовну освіту дітей – усе це відповідає європейським цінностям.

Via Carpatia 2024: **стратегічне партнерство** **України та Польщі**

У 2024 році форум Via Carpatia вперше відбувся не в Карпатах, а в Києві. Подія зібрала експертів, політиків, дипломатів, військових, представників медіа з України, Польщі, Німеччини, Японії та інших країн. У центрі обговорень були питання безпеки, оборони, енергетики, протидії дезінформації та відбудови України. Важливими темами стали спільні дії в умовах війни, підтримка євроінтеграції України, зміцнення ролі Польщі як логістичного і політичного партнера.

Форум став простором для діалогу між парламентарями двох країн та представниками громадянського суспільства. Завдяки підтримці Міжнародного фонду «Відродження», подія отримала широке висвітлення в українських та закордонних медіа. Серед важливих акцентів – створення спільних груп для роботи над відновленням України, обмін досвідом у сфері децентралізації та оборонної аналітики. Форум завершився врученням премії імені Станіслава Вінценза режисеру Ростиславу Держипільському – за гуманістичне служіння та внесок у розвиток регіонів.

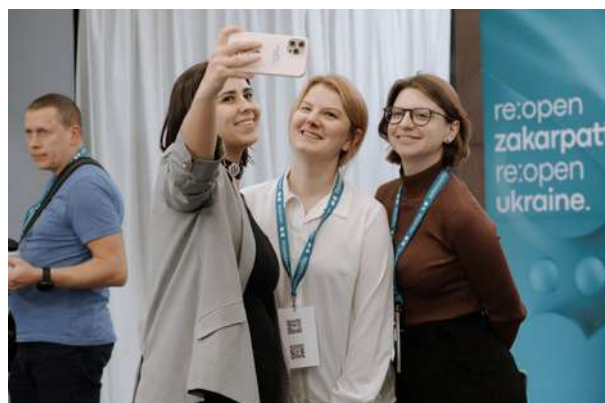

Re:Open Zakarpattia 2024: **реформи, добросусідство і** **мультикультурність**

П'ятий форум Re:Open Zakarpattia у 2024 році став майданчиком для обговорення ключових реформ у час війни та євроінтеграції. У центрі дискусій – добре врядування, верховенство права, захист прав національних меншин, екологія, безпека в Центральній Європі та роль регіонів у відбудові. Форум зібрвав понад 250 учасників із різних регіонів України, Європи, США та Балкан. Участь у події взяли міністри, дипломати, депутати, військові, журналісти та лідери думок.

Міжнародний фонд «Відродження» підтримав проведення форуму як важливу подію для розвитку Закарпаття – регіону, що демонструє мультикультурну згуртованість і відкритість до змін. Подія стала прикладом того, як саме прикордонні регіони можуть відігравати роль пілотних майданчиків для реформ, що в подальшому масштабуються на всю країну. Re:Open Zakarpattia – це про довіру, діалог і партнерство задля спільного європейського майбутнього.

Поглиблення відносин з Північно-Атлантичним Альянсом

Українці за НАТО: дослідження суспільних настроїв

Центр «Нова Європа» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» провів масштабне опитування щодо безпекових орієнтирів українців. Його результати підтвердили: більшість громадян вважають найкращими гарантіями безпеки або ядерну зброю, або членство в НАТО. Уперше була зафіксована значна підтримка поступового вступу України до Альянсу – моделі, за якої дію статті 5 розширено на всю державу, навіть якщо частина її тимчасово окупована.

Опитування також виявило зростання скепсису до переговорів із Росією без реальних безпекових гарантій і помірковану готовність до окремих поступок на переговорах, однак – не за рахунок суверенітету, мови чи армії. Понад 70% українців підтримують поступовий вступ до НАТО як найбільш реалістичну і бажану стратегію. Цей запит суспільства формує чіткий сигнал для українських політиків і міжнародних партнерів щодо пріоритетності євроатлантичної інтеграції.

Україна – НАТО: стратегічний діалог у Лондоні

26 червня 2024 року в Лондоні відбулася міжнародна конференція «On the Road to NATO Washington Summit», організована Центром Стратегій Оборони, CEO Club London та Центром Геополітики. Захід відбувся за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» і став важливим кроком у публічному обговоренні євроатлантичної інтеграції України напередодні саміту НАТО у Вашингтоні. Учасниками стали відомі міжнародні експерти, представники урядів, оборонних відомств, дипломатії, медіа та громадянського суспільства.

Основна увага була зосереджена на обговоренні стратегічних викликів для НАТО, ролі України в системі колективної безпеки, потреби в довгострокових гарантіях безпеки та протидії російській агресії. Спікери підкреслювали, що вступ України до НАТО – це не лише логічне продовження її євроінтеграційного курсу, а й фундамент для нової архітектури безпеки в Європі. Україна вже зараз де-факто виконує роль східного щита Альянсу, обороняючи не лише власну територію, а й стабільність усього регіону.

Учасники наголосили, що нині критично важливо розглядати членство України в НАТО як частину ширшої трансформації безпекової політики Заходу.

Міжнародна підтримка справедливого і сталого миру

Ми зосередилися на посиленні міжнародної підтримки України в боротьбі за справедливий і сталий мир. Через культурну дипломатію, міжетнічний діалог, партнерства з країнами Глобального Півдня та глобальну адвокацію ми працювали над тим, щоб український голос був почутий не лише в Європі чи США, а й у ширшому світі. Ми підтримували ініціативи, які розвінчують імперські наративи, пояснюють суть російської агресії, демонструють українське бачення миру та допомагають вибудовувати міжнародну солідарність на засадах справедливості, гідності та деколонізації знань.

Чому це важливо?

Війна Росії проти України стала викликом глобальним цінностям: свободі, правам людини, рівності народів. Щоб здобути справедливий мир, Україні потрібна не лише військова чи економічна підтримка, а й глибоке розуміння у світі.

Особливо це стосується країн Глобального Півдня, де часто домінують російські або колоніальні наративи. Важливо говорити мовами, які чують у цих регіонах, будувати діалог, пояснювати суть українського досвіду через культуру, дипломатію, знання. Лише так можна сформувати глобальну спільноту, яка розуміє мир як захист справедливості.

Наші пріоритети

Культурна дипломатія

Підтримка проєктів, які розповідають світові про Україну через культуру та мистецтво.

Глобальна адвокація

Робота з міжнародними партнерами за межами України для просування українського бачення миру та справедливості.

Діалог з Глобальним Півднем

Розвиток партнерств і пояснення причин війни у країнах Азії, Африки, Латинської Америки.

Деколонізація знань

Підтримка ініціатив, які руйнують імперські наративи про Росію.

Міжетнічний діалог

Сприяння взаєморозумінню за межами України, які теж постраждали від війни.

Культурна дипломатія

Культурна дипломатія – це м'яка сила, що допомагає країні говорити зі світом мовою мистецтва, ідентичності та цінностей. В умовах війни вона набуває особливої ваги: через культуру ми доносимо правду про Україну, нашу історію та опір.

Міжнародний фонд «Відродження» системно підтримує культурну дипломатію, працюючи як із державними, так і з громадськими ініціативами. Фонд допомагає культурним менеджерам і митцям представляти Україну за кордоном, підтримує переклади українських авторів, мобільність, участь у міжнародних фестивалях, створення виставок та резиденцій.

Україністика в Берклі: три мільйони доларів на розвиток

Фундації Відкритого Суспільства, до мережі яких належить Міжнародний фонд «Відродження», надали грант у 3 мільйони доларів на створення повноцінної програми українознавства в Університеті Берклі. Це один із найпрестижніших університетів США з давніми традиціями слов'янських студій. Новий напрям має на меті забезпечити систематичне викладання української мови, літератури, культури та історії, а також підтримати дослідження і формування фахової академічної спільноти.

Після початку повномасштабної війни інтерес до України в академічному середовищі США значно зріс, і підтримка Берклі дозволить зберегти і примножити цей інтерес на інституційному рівні. Програма має потенціал стати одним з

головних осередків українознавства у Північній Америці. Вона також включатиме інноваційні проекти, зокрема хаби технологічного партнерства з Україною, та працюватиме над створенням Центру українських студій у майбутньому.

«Калігула» зібрала аншлаги в Авіньйоні

Вистава Національного театру ім. Івана Франка «Калігула» стала справжнім відкриттям для європейської публіки, зібравши повні зали на одному з найпрестижніших театральних фестивалів світу – в Авіньйоні. Її показ відбувся в рамках українського «Павільйону майбутнього» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та ЄС. Французька преса відзначила високий рівень акторської гри та режисури, а професійні театральні програматори зацікавились подальшою співпрацею з українським театром.

Україна через літературу: антологія у Відріні

У німецькому університеті Відріна презентували англomовну антологію «Буття України в літературі: історія, філософія, культура». Видання охоплює художні, філософські та культурологічні тексти з XII до XXI століття й покликане глибше познайомити європейську аудиторію з українською культурою.

Проект реалізовано за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» у партнерстві з Київським національним університетом та Європейським університетом Відріна. Антологія вже використовується в навчальному процесі та стала важливим внеском у розвиток українознавства за кордоном.

«Жіноче обличчя війни»: український плакат у Мексиці

У столиці Мексики відкрилась виставка українських художниць «Жіноче обличчя війни», що через плакатні історії розповідає про досвід жінок під час повномасштабної війни. Проект реалізовано за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» у партнерстві з Sunseed Art, Resilient Ukraine, українським посольством у Мексиці та Французьким інститутом. Виставка стала важливим кроком культурної дипломатії, адже знайомить далеку для України аудиторію з реаліями війни через мистецтво і особисті історії.

Імерсивний світ Тараса Шевченка

У 2024 році виставка «Імерсивний світ Тараса Шевченка» стала яскравою візитівкою України за кордоном. Проєкт презентували на Олімпійських іграх у Парижі – у рамках культурної програми Українського дому Volia Space. Він поєднав мультимедійні технології, музику й історії, щоб емоційно представити творчість Шевченка сучасній аудиторії. Після Парижа виставку показали і в Німеччині – на полях Мюнхенської безпекової конференції.

Проєкт реалізували завдяки канадсько-українській співпраці: продюсери, митці, музейники й технічні партнери зібралися навколо спільної мети – зберегти й передати світу культурну спадщину, яка перебуває під загрозою через війну. Міжнародний фонд «Відродження» підтримав цей проєкт як важливий інструмент культурної дипломатії, що формує глибше розуміння України у світі.

Українські дні у Тарту

У листопаді 2024 року естонське місто Тарту приймало Українські дні UKRAINE! UNMUTED – дводенну програму, що об'єднала дискусії, перформанси та презентації сучасної української культури. Подію організував львівський Інститут стратегії культури за підтримки Тарту 2024, Європейського Союзу, Українського інституту та Міжнародного фонду «Відродження».

У фокусі – розмови про виклики, з якими стикаються культурні спільноти у воєнний час, і про роль мистецтва у виживанні та збереженні ідентичності. Особливе враження справив перформанс хореографки Марії Бакало, побудований на особистих історіях, артефактах війни та спільній дії з глядачами. Також учасники заходу презентували збірку есеїв «UKRAINE! UNMUTED» та оновлений вебсайт проєкту «Український Зріз», що документує сучасне мистецтво. Ці проєкти стали важливою частиною культурного діалогу між Україною та Європою.

Робота з Глобальним Півднем

У світовій боротьбі за правду про війну та за підтримку демократії для України надзвичайно важливо налагоджувати діалог із країнами Глобального Півдня. Багато з них залишаються поза основними інформаційними потоками про російську агресію або зазнають впливу російської пропаганди. Співпраця з цими країнами через культурну дипломатію, освітні та аналітичні проекти дає змогу донести український голос, будувати солідарність і розвінчувати міфи, які заважають глобальній підтримці України. Це також відкриває нові можливості партнерств і розширює поле для впливу українських ідей та досвіду.

Нові горизонти глобальної України

У 2024 році Міжнародний фонд «Відродження» започаткував конкурс «Нові горизонти глобальної України», щоби підтримати українські організації, які працюють над налагодженням зв'язків із країнами Азії, Близького Сходу, Африки та Латинської Америки. Його мета – зміцнити голос України у регіонах, де ще відчутний вплив російської пропаганди або брак достовірної інформації про війну, українську культуру, демократію та партнерство. На конкурс надійшло 72 заявки, з яких було обрано 21 проєкт – від аналітичних і освітніх до культурних та комунікаційних ініціатив.

Серед переможців – проєкти з адвокації української позиції на Африканському континенті, створення навчальних програм

з регіональних студій, посилення культурного обміну, дослідження нових ринків для українського бізнесу, а також спільні комунікаційні кампанії з країнами Індопацифіки. Це перший в Україні масштабний конкурс, спрямований на системну роботу з Глобальним Півднем, який відкриває нові можливості для стратегічної присутності України у світі.

Усвідомлення через досвід: проєкт «In Solidarity With Ukraine»

Програма In Solidarity With Ukraine, підтримана Міжнародним фондом «Відродження», стала мостом між Україною та країнами Глобального Півдня. Письменники, журналісти, правозахисники з Індії, Південної Африки, Бразилії, Аргентини та Угорщини відвідали Київ, Бучу, Ірпінь, Ягідне та інші місця, щоб на власні очі побачити наслідки війни, познайомитися з українськими культурними діячами та передати побачене своїм читачам і глядачам. Вони брали участь у публічних дискусіях, ділилися досвідом своїх країн, говорили про виклики війни та солідарність.

Ці візити не лише поглиблюють знання іноземців про Україну, а й допомагають українцям краще розуміти себе у глобальному контексті. Представники делегацій визнають: побачене змінило їхні уявлення про війну та культуру спротиву. Для деякого це перетворилося на нові книжки, документальні фільми або матеріали у медіа. Усі учасники стали своєрідними амбасадорами України у світі, розповідаючи про її боротьбу, біль і надію.

Завдяки In Solidarity With Ukraine міжнародна аудиторія отримує не суху статистику чи новинні зведення, а глибоко емоційні свідчення. Це програма, що показує: культура, пам'ять і людський досвід – потужні інструменти міжнародної солідарності.

Україна і Латинська Америка: новий рівень стратегічної комунікації

У Дипломатичній академії МЗС України презентували публічну частину нової Комунікаційної стратегії Україна – держави Латинської Америки та Карибського басейну. Документ на три роки визначає чіткий план дій для поглиблення зв'язків, протидії дезінформації та просування українського наративу в регіоні. У фокусі – міждержавна співпраця, культурна дипломатія, медійна взаємодія та підтримка громадянського суспільства.

Презентація відбулася за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», який і надалі допомагає державі розвивати стратегічні комунікації з країнами Глобального Півдня. Нову стратегію представили представники МЗС, Верховної Ради, громадських організацій та експерти з міжнародної політики. Всі вони наголошували: Латинська Америка – не просто перспективний партнер, а стратегічний напрямок для української дипломатії у світі, що змінюється.

Україна посилює міжнародну коаліцію за повернення викрадених дітей

У травні за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» відбулися візити української делегації до Чилі та Аргентини в межах кампанії «Викрадені голоси» – частини президентського плану Bring Kids Back UA. Представники України зустрілися з урядовцями, дипломатами, правозахисниками й громадськістю, щоб донести правду про злочини Росії проти українських дітей – примусове переміщення, депортацію та спроби асиміляції. Уповноважена Президента з прав дитини Дар'я Герасимчук наголосила: понад 19 тисяч випадків викрадення дітей задокументовано, а повернути вдалося лише кілька сотень.

Обидві країни висловили готовність підтримати міжнародну коаліцію, яка працює над поверненням дітей в Україну. В Аргентині українські підлітки, які пережили полон і примусове переміщення, виступили перед Конгресом, закликавши приєднатися до боротьби. В Чилі делегація провела презентацію для правозахисників і медіа. Такі поїздки дозволяють Україні зміцнювати партнерства, формувати глобальну підтримку й наголошувати: безпека дітей – це виклик не лише для України, а для всього світу.

Unfold Ukraine to Global South: журналісти з усього світу на власні очі бачать наслідки війни

Проект Unfold Ukraine to Global South, що реалізується Українським кризовим медіа-центром за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та Open Society Foundations, відкриває Україну для медіа з країн Азії, Африки та Латинської Америки. Через серію престурів журналісти мають змогу побачити реалії війни, дізнатися про злочини Росії, поспілкуватися з українськими посадовцями, митцями, активістами та правозахисниками. Вони відвідують лікарні, де лікують поранених дітей, зруйновані міста, де мешканці відбудовують життя, і публічні обговорення, присвячені боротьбі з дезінформацією.

Окремим фокусом є знайомство з історіями про викрадених Росією дітей, деокуповані села і міста, а також українські культурні та гуманітарні ініціативи. Престури сприяють формуванню власного розуміння війни у медійників з країн Глобального Півдня – без фільтрів російської пропаганди. Вони бачать Україну такою, якою вона є: стійкою, відкритою та рішучою у своїй боротьбі. Після повернення додому учасники стають своєрідними амбасадорами України, розповідаючи правду своїм аудиторіям.

Проект також включає дискусії про геополітичну ситуацію, вплив російської дезінформації у світі, роль міжнародної солідарності та перспективи співпраці. Unfold Ukraine to Global South є частиною зусиль України з посилення діалогу із країнами Глобального Півдня, аби здобути більшу підтримку у глобальному масштабі та спільно захищати принципи справедливого миру.

Адвокація міжнародної підтримки

Конкурс, що посилює українську присутність у світі

Міжнародний фонд «Відродження» провів конкурс «Посилення українських голосів задля міжнародної підтримки України» в межах ініціативи «Європейське Відродження України». Його мета – допомогти українським організаціям посилити вплив на міжнародну дискусію про Україну, розповісти світові про війну, відстоювати інтереси нашої держави та формувати нові зв'язки в Європі.

Через конкурс фонд підтримує ті ініціативи, які допомагають доносити правду про Україну на європейському рівні – через адвокацію, культурні події, журналістські матеріали чи міжнародну співпрацю. Цей конкурс – ще один інструмент для того, щоб голоси українського громадянського суспільства були почуті в найважливіших для нас столицях світу.

#StopEcocideUkraine

У вересні 2024 року в кількох європейських столицях – Відні, Брюсселі, Парижі, Гаазі та Страсбурзі – відбулися мітинги проти екологічних злочинів, які Росія чинить в Україні. Акції пройшли в межах кампанії #StopEcocideUkraine, яку реалізували з ініціативи UAnimals.

Учасники – українці та іноземці – вимагали покарання Росії за спалені ліси, отруєні водойми, загибель тварин і мінування природних територій. На плакатах і в промовах звучали заклики зупинити екоцид, підтримати розслідування і не дати російським злочинам залишитися безкарними. Кампанія об'єднала людей навколо ідеї, що екологічна безпека – спільна справа всього світу.

VR-інсталяція України на COP29: природа війни очима світу

На глобальному кліматичному саміті COP29 український павільйон став одним із найемоційніших. Завдяки спільній роботі SaveDnipro, UAnimals та підтримці Міжнародного фонду «Відродження» понад 700 учасників конференції з усього світу побачили наслідки російської агресії для української природи через VR-інсталяцію.

360-градусне відео з просторовим звуком, засноване на реальних фото- та відеоматеріалах, буквально занурювало гостей у спустошені ліси, зруйновані міста, знищену екосистему. Цей потужний іммерсивний досвід викликав сльози, шок і глибоке співпереживання навіть у найвпливовіших гостей – від міністрів до дипломатів. Проєкт став не просто мистецькою подією, а потужним інструментом адвокації: його автори передали відвідувачам конкретні пропозиції щодо притягнення Росії до відповідальності за злочини проти довкілля та підтримки відновлення природи в Україні.

Форум сталого розвитку

24–25 жовтня 2024 року в Києві та Гаазі відбувся четвертий Міжнародний форум сталого розвитку – подія, яка зібрала понад 700 учасників із України, ЄС, міжнародних організацій і бізнесу. Серед них – представники Міністерства економіки, Нацбанку, міжнародних фінансових інституцій (IFC, EBRD, UNDP, GLZ) та Міжнародного фонду «Відродження». Перший день у Києві був присвячений економічному зростанню, залученню інвестицій, євроінтеграції, прозорості ESG та ролі донорів у відновленні країни. Другий день у Гаазі акцентувався на партнерстві задля післявоєнного відновлення та інтеграції принципів циркулярної економіки.

У центрі уваги – впровадження Національного плану з енергетики та клімату, потреба у фінансуванні «зеленого переходу» та важливість об'єднання зусиль держави, бізнесу й міжнародних партнерів. Форум став важливою платформою для обговорення інструментів сталого розвитку, націлених на інтеграцію України до європейської економіки та зміцнення її стійкості.

Як здобувати друзів для України: практичний путівник комунікації у світі

Команда Lviv Media Forum спільно з The Ukrainians Media презентували онлайн-проект «Як здобувати друзів для України» – збірку практичних історій і порад від тих, хто щодня просуває український голос за кордоном. Проект зібрав досвід 17 діячів і діячок з різних сфер – культури, політики, бізнесу, благодійності, правозахисту, медіа – які вміють знайти спільну мову навіть у байдужому або скептичному середовищі.

Автори називають проект спробою розповісти, як говорити з іноземцями так, щоб бути почутими. Тут є і конкретні інструменти, і надихаючі кейси, і глибокі рефлексії. Ідея виникла після Lviv Media Forum 2024 – як відповідь на запитання, що робити, коли простих слів

ЯК ЗДОБУВАТИ ДРУЗІВ ДЛЯ УКРАЇНИ:

досвід 17 амбасадорів української точки зору

Проект реалізовано за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» в межах ініціативи підтримки українських голосів у світі. Він уже став неформальним посібником для тих, хто хоче переконливо й ефективно комунікувати про Україну на міжнародному рівні.

Звернення громадянського суспільства до світових лідерів

У жовтні 2024 року представники провідних українських громадських організацій звернулися до міжнародної спільноти із закликом погодити спільний план перемоги над російською агресією. У заяві підкреслюється: агресор має чітку стратегію, натомість вільному світові досі бракує єдності. Автори звернення наголошують – настав момент, коли демократії повинні перейти від обережних кроків до рішучих дій, щоб припинити війну справедливим шляхом.

У документі, підготовленому з ініціативи Міжнародного фонду «Відродження» та підписаному низкою впливових організацій, йдеться про готовність громадянського суспільства України брати участь у формуванні стратегії, яка охоплює військову, політичну, економічну й дипломатичну підтримку. Перемога України розглядається як передумова довготривалого миру й безпеки для всього демократичного світу.

Адвокація відновлення України

У червні 2024 року виконавчий директор Міжнародного фонду «Відродження» Олександр Сушко виступив із колонкою на Euronews, приуроченою до Конференції з питань відновлення України в Берліні. У матеріалі він закликав країни ЄС не зволікати з підтримкою – а інвестувати не лише в інфраструктуру, а й у стійкість українського суспільства.

На думку Сушка, відновлення України має стати прикладом ефективного партнерства між владою, місцевими громадами та громадським сектором.

Будувати добросусідство: як фонд сприяє міжетнічному діалогу

Міжетнічний діалог – важлива частина європейського шляху України. У регіонах, де мешкають угорці, румуни, болгари, словаки та інші національні спільноти, нерідко зберігається історична напруга або недовіра. Протидіяти цьому – означає зміцнювати внутрішню єдність країни, а також будувати кращі відносини з сусідніми державами.

Фонд підтримав ініціативу Re:Open Ukraine Інституту Центральноєвропейської Стратегії – платформу для діалогу, де представники національних спільнот, експерти, місцева влада й активісти говорять про спільні виклики та можливості. Проєкт охоплює Закарпаття, Буковину й Одещину – регіони, які мають спільні риси: прикордонне розташування, високу етнічну різноманітність і вразливість до російської дезінформації.

Re:Open Ukraine поєднує публічну і непублічну роботу: від дискусій і медіапроєктів до закритих зустрічей з представниками влади й рекомендацій щодо змін у політиках. Особлива увага приділена показу історій успіху нацспільнот: їхній участі у ЗСУ, волонтерстві, локальних ініціативах. Це формує нове бачення – нацспільноти як повноправні учасники розвитку країни.

Проєкт сприяє побудові довіри, зниженню напруги у чутливих регіонах і посиленню позитивного образу України як багатонаціональної, відкритої й демократичної держави. А в довгостроковій перспективі – допоможе пришвидшити євроінтеграцію, засновану на взаємній повазі й добросусідстві.

Дослідження російського режиму та національних рухів

Для того щоб ефективно протистояти агресії Росії, Україна має не лише оборонятися, а й глибоко розуміти, з чим і ким має справу. Саме тому Міжнародний фонд «Відродження» підтримує аналітичні дослідження про суть російського режиму та потенціал національних рухів усередині РФ. Це не тільки інструмент інтелектуального спротиву, а й практична робота на майбутнє – для послаблення агресора і зміцнення міжнародної коаліції на підтримку України.

Дослідження «Удавана Росія»

Інститут трансформації Північної Євразії представив аналітичне дослідження про справжню природу російського політичного режиму – тоталітарного, постмодерного, агресивного. Команда дослідників використала переважно російські джерела – не пропагандистські, а академічні, щоб точніше описати логіку і міфи, на яких тримається кремлівська система. Автори наголошують: головна зброя РФ – не лише ракети, а й міф про свою велич. Саме цей міф треба розвінчувати і знищувати в інформаційному полі.

Дослідження «Удавана Росія: Імітація величі і могутності» – це перша масштабна спроба дати українське визначення сучасному рашизму. В ньому викладено глибокий аналіз режиму Путіна, культури масової маніпуляції, пропагандистських стратегій і новітніх форм тоталітаризму. Результати роботи стали підґрунтям для подальших експертних дискусій і законотворчих ініціатив у сфері протидії загрозам з боку РФ.

Дослідження національних рухів у РФ

Інший проєкт був присвячений потенціалу національних рухів усередині Росії – як чинників, здатних розхитати російську імперську конструкцію. Брошура «Національні рухи в Росії: вплив на внутрішню ситуацію та війну з Україною», створена Центром «Прометей» у співпраці з парламентською ТСК, показує, як Кремль маніпулює республіками, розпалює внутрішні конфлікти, але також – як поневолені народи чинять спротив.

Публікація стала основою обговорення на круглому столі, де експерти, політики і дослідники наголосили: Україна може і повинна допомагати корінним народам Росії у їхній боротьбі за свободу. Ідеться не лише про моральну підтримку, а й про політичні кроки: від резолюцій парламенту до законопроектів, що закріплюють цю позицію. Робота з національними рухами – це елемент геополітичної стратегії, частина деколонізації і довгострокового миру в регіоні.

Команда Міжнародного фонду «Відродження»

Керівництво

Олександр Сушко
виконавчий директор

Інна Підлуська
заступниця виконавчого
директора

Наталія Саннікова
фінансовий директор

Христина Шульга
HR-директорка

Відділ комунікацій

Сашко Кульчицький
керівник відділу

Олександра Оберенко
менеджерка

Олесь Лісничук
аналітик

Катерина Лукасевич
координаторка подій

Анна Цимбал
асистентка з комунікацій
проекту «Лабораторія стійкості»

Діана Ковальова
координаторка комунікацій
проекту «Імпульс»

Мирослава Сергійчук
операторка FPV

Фінансовий відділ

Віра Савчук
головна бухгалтерка

Ольга Надточій
заступниця головної бухгалтерки

Олександр Шкуліпа
бухгалтер

Відділ управління проектами

Геннадій Деркач
керівник відділу

Юлія Гордонна
фінансова менеджерка

Ярослава Шуляк
фінансова менеджерка

Світлана Мякушко
реєстраторка

Програма «Права людини і правосуддя»

Роман Романов
директор програми

Ярина Лакіш
координаторка програми

Вероніка Рудковська
координаторка програми

Ірина Смоленська
координаторка програми

Програма «Демократія і належне врядування»

Олексій Орловський
директор програми

Тетяна Кухаренко
менеджерка програми

Діна Нарежнева
менеджерка програми

Світлана Копотун
координаторка проекту «Імпульс»

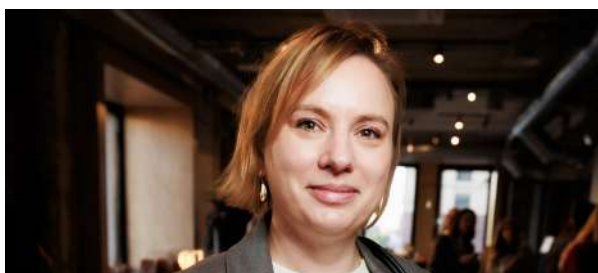

Юлія Ольхова
координаторка програми

Програма «Європа і світ»

Дмитро Шульга
директор програми

Ольга Квашук
менеджерка програми

Олена Романова
координаторка програми

Програма «Соціальний капітал»

Григорій Баран
директор програми

Радослава Кабачій
менеджерка програми

Людмила Григор'єва
координаторка програми

Програма «Громадянська стійкість»

Ксенія Шаповал
директорка програми

Ольга Гальченко
менеджерка програми

Вікторія Стократюк
менеджерка програми

Анастасія Матвєєва
менеджерка програми

Христина Солтисяк
асистентка програми

Західне представництво

Оксана Дащаківська
керівниця представництва

Роман Наконечний
асистент представництва

Відділ IT

Олег Нездемовський
керівник відділу

Андрій Конопляніков
координатор технічної підтримки

Олександр Ситник
адміністратор бази даних

Позапрограмні працівники

Юлія Бабій
помічниця виконавчого директора

Олександр Брягін
юридичний консультант,
аналітик ЗСУ

Сергій Надточій
керівник відділу експлуатації
та розвитку інфраструктури

Євгеній Лінник
юридичний консультант

Віталій Безворотний
ресепшійоніст Фонду, військовослужбовець

Правління Міжнародного фонду «Відродження»

До складу Правління Міжнародного фонду «Відродження» входять громадські діячі, які мають визначні досягнення у просуванні відкритого суспільства, є незалежними від фонду, не отримують зарплату і дотримуються положення про запобігання конфлікту інтересів.

Станом на 2023 рік, до Правління фонду входять: Володимир Єрмоленко (голова правління), Алім Алієв, Олена Галушка, Михайло Гончар, Павло Клімкін, Олександра Матвійчук та Любов Цибульська.

**ВОЛОДИМИР ЄРМОЛЕНКО,
ГОЛОВА ПРАВЛІННЯ**

Український філософ, письменник, журналіст, Президент Українського ПЕН, директор з аналітики «Інтерньюз-Україна», один з ініціаторів та головний редактор ініціативи UkraineWorld

**ОЛЕКСАНДРА МАТВІЙЧУК,
ЧЛЕНКИНЯ ПРАВЛІННЯ**

Правозахисниця, голова правління Центру громадянських свобод, Нобелівська лауреатка-2022, лауреатка премій імені Василя Стуса та «Захисник демократії».

**ПАВЛО КЛІМКІН,
ЧЛЕН ПРАВЛІННЯ**

Екс-міністр закордонних справ України, державний діяч і дипломат. Співзасновник Центру національної стійкості та розвитку. Член Наглядової ради Благодійного фонду «Повернись Живим».

**ЛЮБОВ ЦИБУЛЬСЬКА,
ЧЛЕНКИНЯ ПРАВЛІННЯ**

Екс-керівниця Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки при Міністерстві культури та інформаційної політики України, журналістка, експертка зі стратегічних комунікацій.

**МИХАЙЛО ГОНЧАР,
ЧЛЕН ПРАВЛІННЯ**

Президент Центру глобалістики «Стратегія XXI», експерт з міжнародних енергетичних та безпекових відносин, головний редактор часопису «Чорноморська безпека».

**ОЛЕНА ГАЛУШКА,
ЧЛЕНКИНЯ ПРАВЛІННЯ**

Співзасновниця Міжнародного центру української перемоги (ICUV), керівниця відділу міжнародних зв'язків Центру протидії корупції. В минулому – депутатка Київради.

АЛІМ АЛІЄВ, ЧЛЕН ПРАВЛІННЯ

заступник генерального директора Українського інституту, журналіст, правозахисник, менеджер освітньо-культурних проектів. Співзасновник громадських організацій КримSOS та Кримський Дім.

Аудиторський висновок

INTERNATIONAL RENAISSANCE FOUNDATION

Summary Financial Statements

As at 31 December 2024 and
for the year then ended

INTERNATIONAL RENAISSANCE FOUNDATION

TABLE OF CONTENTS

Page

INDEPENDENT AUDITORS' REPORT

SUMMARY FINANCIAL STATEMENTS AS AT AND FOR THE YEAR ENDED 31 DECEMBER 2024:

Summary statement of financial position	3
Summary statement of profit or loss and other comprehensive income	4
Summary statement of changes in fund balance (equity)	5
Summary statement of cash flows	6
Notes to summary financial statements	7

INTERNATIONAL RENAISSANCE FOUNDATION
SUMMARY FINANCIAL STATEMENTS AS AT AND FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2024

SUMMARY STATEMENT OF FINANCIAL POSITION
AS AT 31 DECEMBER 2024

(in US dollars)

	31 December 2024	31 December 2023
ASSETS		
NON-CURRENT ASSETS		
Property, equipment and intangible assets	1,546,209	1,524,352
CURRENT ASSETS		
Inventories	78	-
Prepayments	75,813	1,553
Receivables	4,265,456	6,600,997
Cash and cash equivalents	8,056,197	2,926,994
	12,397,544	9,529,544
TOTAL ASSETS	13,943,753	11,053,896
LIABILITIES AND FUND BALANCE (EQUITY)		
FUND BALANCE (EQUITY)	3,019,572	2,661,014
CURRENT LIABILITIES		
Accruals	5,267,194	7,083,633
Deferred revenues	5,302,627	1,091,582
Provisions	354,360	217,667
	10,924,181	8,392,882
TOTAL LIABILITIES AND FUND BALANCE (EQUITY)	13,943,753	11,053,896

On behalf of the Board of Directors:

Oleksandr Sushko
Executive Director

14 May 2025

Natalia Sanhikova
Finance Director

14 May 2025

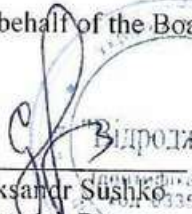
**INTERNATIONAL RENAISSANCE FOUNDATION
SUMMARY FINANCIAL STATEMENTS AS AT AND FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2024**

**SUMMARY STATEMENT OF PROFIT OR LOSS AND OTHER COMPREHENSIVE INCOME
FOR THE YEAR ENDED 31 DECEMBER 2024**

(in US dollars)

	Year ended 31 December 2024	Year ended 31 December 2023
CONTRIBUTION INCOME		
OSF income	15,425,582	17,223,101
Third parties funding	2,641,650	2,817,934
	18,067,232	20,041,035
EXPENSES		
OSF related expenses	(15,644,566)	(17,182,471)
Third party related expenses	(2,641,650)	(2,818,391)
	(18,286,216)	(20,000,862)
(Deficit)/Surplus of contribution income over expenses	(218,984)	40,173
OTHER INCOME (EXPENSES)		
Other expenses	486,809	(655,893)
Foreign exchange gain/(loss), net	90,733	(48,584)
(Deficit)/Surplus for the year	358,558	(664,304)
TOTAL COMPREHENSIVE INCOME FOR THE YEAR	358,558	(664,304)

On behalf of the Board of Directors:

"Відродження"
Oleksandr Sushko
Executive Director

14 May 2025

"Відродження"
Natalia Samukova
Finance Director

14 May 2025

INTERNATIONAL RENAISSANCE FOUNDATION
SUMMARY FINANCIAL STATEMENTS AS AT AND FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2024

SUMMARY STATEMENT OF CASH FLOWS
FOR THE YEAR ENDED 31 DECEMBER 2024

(in US dollars)

	Year ended 31 December 2024	Year ended 31 December 2023
Cash flows from operating activities		
(Deficit)/Surplus for the year	358,558	(664,304)
Adjustments for:		
Depreciation/amortization	204,894	171,326
Foreign currency exchange (gain) loss, net	(467,382)	(133,755)
Decrease (increase) in receivables	2,335,541	(2,623,101)
Decrease (increase) in prepayments	(74,260)	(1,553)
Decrease (increase) in inventories	(78)	-
(Decrease) increase in deferred revenues	4,328,196	1,030,943
(Decrease) increase in accruals	(1,351,512)	4,729,467
(Decrease) increase in other liabilities and provisions	136,693	35,742
Cash used in operating activities	5,470,650	2,544,765
Cash flows from investing activities		
Purchase of property, equipment and intangible assets	(226,751)	(250,348)
Cash used in investing activities	(226,751)	(250,348)
NET DECREASE IN CASH AND CASH EQUIVALENTS	5,243,899	2,294,417
CASH AND CASH EQUIVALENTS AT THE BEGINNING OF THE YEAR	2,926,994	814,916
Effect of movements in exchange rates on cash held	(114,696)	(182,339)
CASH AND CASH EQUIVALENTS AT THE END OF THE YEAR	8,056,197	2,926,994

On behalf of the Board of Directors:

Oleksandr Sushko
Executive Director

14 May 2025

Natalia Sannikova
Finance Director

14 May 2025

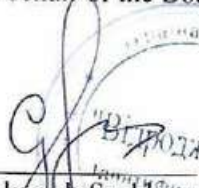
**INTERNATIONAL RENAISSANCE FOUNDATION
SUMMARY FINANCIAL STATEMENTS AS AT AND FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2024**

**SUMMARY STATEMENT OF CHANGES IN FUND BALANCE (EQUITY)
FOR THE YEAR ENDED 31 DECEMBER 2024**

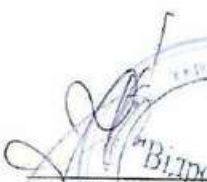
(in US dollars)

Fund balance (equity) as at 31 December 2022	3,325,318
Surplus for the year	(664,304)
Fund balance (equity) as at 31 December 2023	2,661,014
Surplus for the year	358,558
Fund balance (equity) as at 31 December 2024	3,019,572

On behalf of the Board of Directors:

Oleksandr Sushko
Executive Director
 14 May 2025

Natalia Saanikova
Finance Director
 14 May 2025

**INTERNATIONAL RENAISSANCE FOUNDATION
SUMMARY FINANCIAL STATEMENTS AS AT AND FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2024**

**NOTES TO SUMMARY FINANCIAL STATEMENTS
FOR THE YEAR ENDED 31 DECEMBER 2024**

1. BASIS FOR PREPARATION

These summary financial statements are derived from the audited financial statements of International Renaissance Foundation as at and for the year ended 31 December 2024 prepared in accordance with International Financial Reporting Standards, and comprise the summary statement of financial position as at 31 December 2024, the summary statements of profit or loss and other comprehensive income, changes in fund balance (equity) and cash flows for the year then ended, and related notes.

The Foundation maintains its underlying accounting records in US Dollars ("USD"). Management identified the USD as the functional and presentation currency. Accordingly, all currencies other than USD are treated as foreign currencies.

2. UKRAINIAN OPERATIONAL ENVIRONMENT AND GOING CONCERN

The Foundation is exposed to the economic and financial markets of Ukraine, which display characteristics of an emerging market. The legal, tax and regulatory frameworks continue development, but are subject to varying interpretations and frequent changes which together with other legal and fiscal impediments contribute to the challenges faced by entities operating in Ukraine.

On 24 February 2022, the Russian Federation launched a full-scale military invasion to Ukraine. The ongoing war has led to significant civilian casualties, massive dislocation of the population, damage to infrastructure, electricity outages, and overall significant disruption to economic activity in Ukraine. This had a detrimental and long-lasting impact on the political and business environment in Ukraine, including on the ability of many entities to continue business as usual. In response to the military invasion, the President of Ukraine introduced the state of martial law, which is currently extended until 09 May 2025.

In 2024 and 2025, active military actions remain intense, albeit concentrated in eastern and southern Ukraine, with the Autonomous Republic of Crimea and the major parts of Donetsk, Luhansk, Kherson, Zaporizhzhia regions still under occupation. In addition, since October 2022, the Russian Federation started missile and drone attacks that impacted power grid as well as other critical civilian infrastructure all over Ukraine.

Given the ongoing war and its impact on the current macroeconomic situation, there are expectations that growth will slow down due to the ongoing war. Real GDP increased in Ukraine in 2024 up to 3.4%, and annual inflation rate in 2024 is 12.0%, which is higher than the forecasted 9.0%. In 2024, the NBU cut its key policy rate from 15.0% to 13.5% despite rising inflationary pressures. The budget balance continues to show a significant deficit, driven by defense and national security expenditures.

The overall outlook is subject to significant risks, primarily stemming from the heightened uncertainty resulting from war and potential delays or shortfalls in external financing.

With the beginning of war, the NBU introduced certain administrative restrictions on currency conversion transactions and capital movements, including restrictions on interest and dividend payments abroad. Due to these restrictions the Ukrainian hryvnia (the "UAH") lacks exchangeability and is not freely convertible.

After invasion, all global rating agencies lowered Ukraine's ratings. As at 31 December 2024, the ratings are as follows:

- Fitch: long-term foreign currency issuer rating is RD and long-term local currency issuer rating is CCC+;
- Moody's: long-term foreign and local currency issuer rating is Ca;
- S&P: long-term foreign currency issuer rating is SD and long-term local currency issuer rating is CCC+.

**INTERNATIONAL RENAISSANCE FOUNDATION
SUMMARY FINANCIAL STATEMENTS AS AT AND FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2024**

**NOTES TO SUMMARY FINANCIAL STATEMENTS
FOR THE YEAR ENDED 31 DECEMBER 2024**

In the current circumstances, the Foundation continues its operating activities. In conjunction with its going concern assessment, management concluded that it is reasonably possible that the Foundation will be able to continue as a going concern based on the following considerations, among other things:

- Although it is extremely difficult to forecast the duration of war, the Foundation assumed that the war will continue for the following year. The Foundation concluded that it has sufficient confirmed financing from its donors to conduct full-scale operating activity during this period;
- The Foundation retains necessary human resources to operate at full-scale currently and in the foreseeable future;
- The Foundation's major assets, such as property and equipment, are located in Kyiv and are not damaged;
- The Foundation has diversified sources of funding and cooperates with different donors, in particular during 2024 the Foundation received funding from OSF as well as other 4 donors (international organizations) under various programs;
- As at the date of the financial statements, the Foundation's management does not intend to suspend or liquidate the Foundation's activities in Ukraine.

However, as at the date of these financial statements have been authorized for issue, military activities in Ukraine continue to develop. Prolongation of military activities may result in the Foundation's inability to continue its full-scale operating activities, caused by potential significant reduction of the Foundation's financing provided from donors, as well as there may be insufficient human resources necessary to conduct the daily operating activities of the Foundation. The above events or conditions indicate the existence of a material uncertainty that may cast significant doubt about the Foundation's ability to continue as a going concern, and therefore it may be unable to realise its assets and discharge its liabilities in the normal course of business.

These financial statements have been prepared on a going concern basis and do not include any adjustments that would be necessary if the Foundation was unable to continue as a going concern.

Whilst management believes it is taking appropriate measures to support the sustainability of the Foundation's business in the current circumstances, a continuation of the military activities in Ukraine could negatively affect the Foundation's results and financial position in a manner not currently determinable, including its ability to continue as a going concern. These financial statements reflect management's current assessment of the impact of the Ukrainian business environment on the operations and the financial position of the Foundation. The future business environment may differ from management's assessment.

3. SUBSEQUENT EVENTS

Subsequent to 31 December 2024, no events that would require adjustment to, or disclosure in, these financial statements have occurred.

On behalf of the Board of Directors:

"ВІСНОВ" ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ ФОНД
Олександр Сущко
Executive Director

14 May 2025

"ВІСНОВ" ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ ФОНД
Ідентифікаційний
*код 03358819
Natalia Sannikova
Finance Director

14 May 2025